BIBLIOTECA

PENTRU TOȚI

HENRIK IBSEN

PRETENDENȚII COROANEI

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

În colecția
„Biblioteca pentru toți"
au apărut:

Longos
DAFNIS ȘI HLOE

Boileau
ARTA POETICĂ

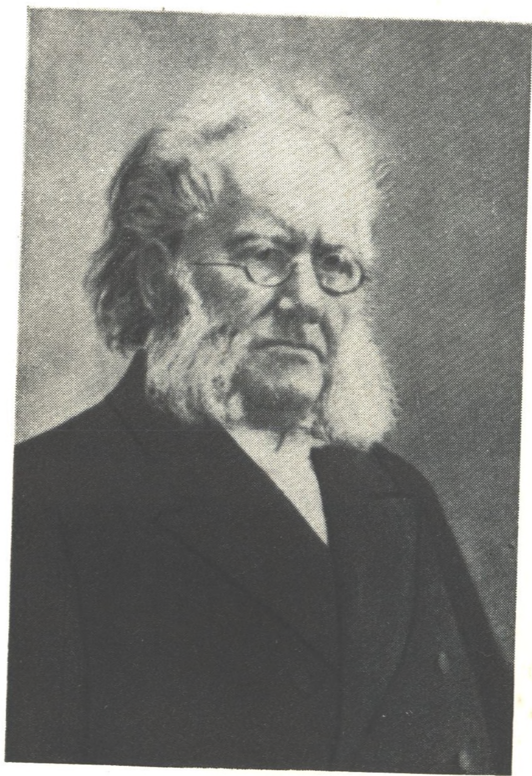
Victor Hugo
MARION DELORME
HERNANI

Henrik Ibsen
PEER GYNT

Lei 2,25

HENRIK IBSEN ★ PRETENDENȚII COROANEI

HENRIK IBSEN

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

HENRIK IBSEN

PRETENDENȚII COROANEI

(OS DOMNESC)

Spectacol istoric în cinci acte

În romînește de
ADRIAN MANIU

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

PERSOANELE

HAKON HAKONSSON, ales rege de Birkebainezi
INGA DE LA VARTEJG, mama acestuia
CONTELE SKULE
RAGNHILD, soţia lui
SIGRID, sora lui
MARGRETA, fiica lui
GUTHORM INGESSON
SIGURD RIBBUNG
NICOLAS ARNESSON, episcop de Oslo
DAGFINN ŢĂRANUL, stolnicul lui Hakon
IVAR BODDE, capelanul curţii
VEGARD VÄRADAL, unul din curtenii lui
GREGORIUS JONSSON, vasal
PAUL FLIDA, vasal
INGEBJÖRG, soţia lui Andres Skjaldarband
PETER, fiul ei, tînăr preot
SIRA VILJAM, capelan în casa episcopului Nicolas
MAGISTRUL SIGARD din Brabant, doftor
JATGEJR SCALDUL, un islandez
BARD BRATTE, căpetenia celor din Tronshjem
Tîrgoveţi şi ţărani din Bergen, Oslo şi Nidaros, fraţi cruciaţi, preoţi, monahi şi călugăriţe
Oaspeţi, curteni şi curtence
Războinici etc.

Acţiunea se petrece în prima jumătate a secolului al treisprezecelea

ACTUL I

TABLOU

În cimitirul bisericii din Bergen. În fund biserica, al cărei portal înalt e drept în faţa spectatorilor. În stînga, în faţă, stau Hakon Hakonsson, Dagfinn, Vegard Väradal, Ivar Bodde, cu mai mulţi vasali şi căpetenii. Peste drum de ei contele Skule, Gregorius Jonsson, Paul Flida şi alţii care ţin de suita lui Skule. Mai în fund pe aceeaşi parte Sigurd Ribbung cu alaiul lui, iar la oarecare depărtare de el Guthorm Ingesson cu cîteva căpetenii. Drumurile spre biserică sînt străjuite de ostaşi; norodul umple tot cimitirul; mulţi sînt căţăraţi în copaci şi pe zidul lăcaşului; toţi par că aşteaptă cu încordare cele ce au să se întîmple. De prin toate turlele apropiate şi din depărtări sună clopotele.

Contele Skule *(cu glas înăbuşit, nerăbdător, către Gregorius Jonsson)* La ce mai zăbovesc înăuntru?
Gregorius Jonsson Taci! Acum încep cîntările.

(Dinlăuntrul bisericii, prin uşa închisă străbate răsunetul corului de călugări şi călugăriţe: „Domine coeli“ ş.a.m.d. În timpul cîntării, uşa bisericii e deschisă şi o dată cu izbăvirile se iveşte

dinlăuntru în pridvor episcopul Nicolas, cu alaiul de, preaţi şi monahi.)

Episcopul Nicolas *(păşind sub portal, vesteşte înălţînd cîrja)* Iar acuma Inga de la Varteig se supune încercării fierului înroşit, spre a dovedi îndreptăţirea lui Hakon la tron.

(Biserica se închide iar ; cîntecul dinlăuntru urmează.)

Gregorius Jonsson *(în şoaptă, către Jarl)* Pomeneşte-l pe sfînt regele Olaf, întru împlinirea celor drepte.

Contele Skule *(cu grăbită împotrivire)* Acum nu ! Mai bine să nu-l întărît amintindu-i de mine.

Ivar Bodde *(apucînd braţul lui Hakon)* Roagă-te Domnului Stăpînului nostru, Hakon Hakonsson.

Hakon Nu e nevoie, mă bizui pe el. *(Cîntecul din biserică răsună mai puternic ; toţi se descoperă, mulţi îngenunche şi se închină.)*

Gregorius Jonsson *(către conte)* Mare e ceasul acesta pentru tine şi pentru mulţi.

Contele Skule *(priveşte plin de încordare înspre biserică)* Mare e ceasul pentru toată Norvegia.

Paul Flida *(din preajma lui Skule)* Muierea înfaşcă acum fierul încins.

Dagfinn *(de dincolo, de lîngă Hakon)* Uite-i cum coboară din pronaos.

Ivar Bodde Isuse Cristoase, ocroteşte-i Tu mîinile fără de prihană lui Inga, muma regelui !

Hakon Pentru ceasul de acum îi voi purta recunoştinţă fără tăgadă toată viaţa.

Contele Skule *(care ascultase cu încordare, strigă dintr-o dată)* Aţi auzit-o ţipînd ? Lăsat-a să-i pice fierul din mîini ?

Paul Flida *(pornind spre biserică)* Nu ştiu ce-a fost.

Gregorius Jonsson Muierile plîng hohotind în pronaos.

Corul din biserică *(izbucneşte cu veselie sărbătorească)* *Gloria in excelsis deo!*[1]

(Portalul se deschide ; păşeşte Inga, înconjurată de călugăriţe, preoţi şi călugări.)

Inga *(scoborînd treptele pronaosului)* Dumnezeu a judecat! Priviţi-mi mîinile cu care am purtat fierul!

Glasuri din mulţime Sînt albe şi fără prihană, ca nainte!

Alte glasuri Ba încă mai frumoase!

Întreaga mulţime Nu mai încape tăgadă, e fiul lui Hakon Sverresson!

Hakon *(îmbrăţişîndu-şi mama)* Mulţumescu-ţi ţie, binecuvîntata Domnului!

Episcopul Nicolas *(trecînd pe lîngă conte)* A fost o neghiobie cererea dovedirii prin fier.

Contele Skule Ba, sfinte vlădică, într-astfel de împrejurare se cuvenea să vorbească Domnul.

Hakon *(adînc mişcat, ţinînd cu putere mîinile Ingăi)* Săvîrşitu-s-au cele întru care tot sufletul meu striga întreg, împotrivindu-se, cît inima mi se zbuciuma în chinuri şi izbelişti.

Dagfinn *(către mulţime)* Da, priviţi-o pre muierea asta şi răzgîndiţi-vă voi toţi cîţi v-aţi adunat aicea! că obşteşte toată lumea s-a încrezut în cuvîntul ei, pînă ce nu l-au pus la îndoială vreunii!

Paul Flida Îndoieli au pătruns în fiecare colibă, din clipa cînd Hakon, moştenitorul tronului, a fost adus în casa regelui Inge.

---

[1] Slavă lui Dumnezeu — în orig. în lat. (n.r.).

Gregorius Jonsson Şi an-iarnă îndoiala crescut-a într-o strigare peste toată ţara, din miazănoapte la miazăzi, cum cred că poate mărturisi fiecine.

Hakon Mai vîrtos stau însumi mărturie. Întru aceasta ţiind seamă de sfatul altor prieteni de credinţă, într-atît de adînc m-am umilit, cum n-a mai săvîrşit nici un fecior de domn umilire, de cînd se pomeneşte. Prin încercarea cu fierul mi-am dovedit şi obîrşia şi dreptul meu, ca fiu al lui Hakon şi al lui Sverresson de a lua ţara şi tronul în stăpînire. Acum nu vreau să cercetez mai amănunţit cine-a dat frîu bănuielii şi-a înteţit îndoiala, preschimbînd-o în glas de zavişte, cum spun cei ce sînt prieteni cu contele ; dar atîta ştiu, că amarnic am pătimit dintr-aceasta. Încă de prunc fusesem hărăzit să port coroana, dar cuvintele cinstirii domneşti îmi erau tăgăduite chiar şi acolo de unde credinţa mea îmi striga că mi se cuvine mai degrabă. Pomenesc numai de trecuta Duminica Floriilor, în Nidaros, cînd păşind spre altar spre a aduce prinos Domnului, arhiepiscopul s-a dat în lături, întorcîndu-şi faţa ca şi cînd nu m-ar fi văzut, ca să scape de datoria ce avea să mă întîmpine, cum e datina să fie întîmpinaţi regii. Uşor nu mi-a fost să îndur asemenea umilire, dar războiul ameninţa să izbucnească făţiş în ţară şi trebuia să-l împiedic.

Dagfinn Va fi fiind întotdeauna folositor celor încoronaţi, să plece urechea la povăţuirile înţelepte ; dar dacă se ţinea seamă de sfatul meu într-astă împrejurare, îndreptăţirea la domnie a lui Hakon, fiul lui Hakon, faţă de protivnicii săi, trebuia dovedită cu oţelul rece, nu prin înşfăcarea fierului încins.

Hakon Stăpîneşte-te, Dagfinn ; cum se cuvine să aibă

stăpînire cel hărăzit să domnească peste țară ca un mai-mare.

Contele Skule *(cu un zîmbet ușor)* Îndată ce vreunul se împotrivește voinței regelui e socotit, de fiecine, dușman regelui. Acum eu judec precum că cel mai aprig vrăjmaș al regelui e cel care-l îndeamnă să nu ceară cît mai vajnic drepturile lui domnești.

Hakon Cine știe! Dacă n-ar fi fost vorba decît de un drept care mă oploșește pre mine, poate că nu-l răscumpăram prin preț atît de scump plătit; însă privirile noastre trebuie să se înalțe mai sus; aci e vorba de rîvnire și menire. Într-astfel simt adînc și fierbinte în suflet, și fără să pălesc, îmi îngădui a crede că eu singur sînt cel care, în aste vremi, poate cîrmui mai cu pricepere țara spre propășire; obîrșia domnească, purtînd și îndatoriri domnești cu ea...

Contele Skule Mai sînt încă și alții pe-aicea, care-ar putea aduce mărturii tot atîta de temeinice.

Sigurd Ribbung Așijderi și eu, am nu mai puțină îndreptățire. Bunicul meu a fost regele Magnus al lui Erling.

Hakon Desigur, ar fi așa dacă tatăl tău, Erling Stejnvaeg, a fost fiul regelui Magnus; dar cei mai mulți tăgăduiesc faptul, iar pînă acum nimeni n-a încercat dovedire prin mărturia fierului.

Sigurd Ribbung Ribbungii m-au ținut de rege, fără să fi fost siliți în vreun fel, pe cînd Dagfinn și alți Birkebainezi se îndîrjesc, făgăduindu-ți dreptul la coroană.

Hakon Da, într-atît de aprig v-ați făcut mendrele în Norvegia, încît vlăstarul lui Sverres e silit să-și smulgă prin dovedire drepturile.

Guthorm Ingesson Din viţa lui Sverres mă trag tot atît de mult ca şi tine.

Dagfinn Dar nu prin dreaptă spiţă, urmată din tată în fiu.

Episcopul Nicolas Obîrşia e întreruptă printr-un mădular muieresc, Guthorm.

Guthorm Ingesson Ştiu totuşi, că tată-meu, Inge Bafsson, a fost înscăunat pe legiuită cale, rege peste Norvegia.

Hakon Pentru că nimeni nu aflase că nepotul lui Sverres trăieşte. Din ziua cînd faptul a fost obşteşte cunoscut, el n-a mai cîrmuit ţara decît ca epitrop al drepturilor mele şi nimic mai mult.

Contele Skule Faptul e îndoielnic ; Inge a fost în decursul vieţii rege deplin, în toată legea. Că Guthorm ar avea o prea mică îndreptăţire, s-ar putea să fie aşa întrucît a fost copil din flori. Singur eu sînt frate bun al regelui Inge iar legea e de partea mea, cînd cer să iau în stăpînire întreagă moştenirea lui.

Dagfinn Ei, domnule conte, nu încape tăgadă că aţi pus stăpînire pe toată moştenirea, nu numai pe acareturile tatălui dumitale, ci şi asupra acelor bunuri cîte rămăseseră lăsămînt de pe urma lui Hakon, fiul lui Sverres.

Episcopul Nicolas Nu chiar asupra tuturoră, bunul meu Dagfinn. Să fim drepţi : regele Hakon şi-a păstrat podoaba unui grumăzar şi veriga de aur pe care o poartă în jurul braţului.

Hakon Fie, cum i-a fost voia lui să fie ; eu cu ajutorul lui Dumnezeu îmi voi agonisi alte averi. Însă acum, voi supuşii mei, şi voi dregătorilor, voi fraţilor clerici şi voi căpetenii şi gloate, iată că a venit vremea să statornicim cu hotărîre adunarea Sfatului de ţară. Am stat cu mîinile legate pînă-n

ziua de azi, dar socot că nimeni nu-mi va aduce vină, din faptul că rîvnesc descătuşarea.

Contele Skule În privinţa asta mai sînt şi alţi muşterii, Hakon, fiu al lui Hakon!

Hakon *(luînd aminte)* Domnule conte, ce vrei să spui?

Contele Skule Vreau să spun, că, noi cei cîţi pretindem tronul, sîntem îndreptăţiţi la aceleaşi năzuinţe; cu toţii ne simţeam încătuşaţi îndeaproape; nici unul dintre noi nu ştie pînă unde e cuprinsul drepturilor sale.

Episcopul Nicolas Oropsită era biserica, oropsită ţara; acum însă pravila sfîntului Olaf va să hotărască.

Dagfinn *(în şoaptă)* Alte uneltiri!

(Partizanii lui Hakon se strîng laolaltă.)

Hakon *(stăpînindu-se, înaintează cîţiva paşi înspre conte)* Vreau să socot că mi-a scăpat tîlcul vorbelor voastre. Încercarea fierului a adus dovadă de crezămînt pentru drepturile de moştenire ce am asupra ţării, şi într-aceasta socot că adunarea Sfatului de ţară va da numai legiuita împuternicire alegerii mele care, încă de acum şase ani, a avut loc la Oerthing.

Mai mulţi dintre partizanii contelui şi ai lui Sigurd Ba, nu! Noi tăgăduim alegerea de atunci.

Contele Skule Cînd am căzut la înţelegere să ţinem o adunare a Sfatului de ţară, nu era privitor la întronare. Prin dovada fierului nu ţi-ai cîştigat stăpînire asupra ţării, ci numai ţi-ai dovedit o îndreptăţire, de a fi aici, alături de noi ceilalţi pretendenţi la tron, spre a încerca să-ţi învederezi dreptăţirile, cîte abia urmează să tragă în cumpănă.

H a k o n *(stăpînindu-se)* Adică mai limpede, pe şleau, asta ar însemna că şase ani de zile eu am purtat pe nedrept numele de rege, iar dumneata, domnule conte, ai ocîrmuit şase ani de zile pe nedrept ca epitrop al meu ?

C o n t e l e S k u l e Nicidecum. Cineva tot trebuia să poarte titulatura de rege întrucît fratele meu murise. Birkebainezii, şi mai cu seamă Dagfinn, ţi-au ţinut partea cu voinicie, făcînd să aibe loc adunarea care te-a osebit. Înainte ca noi să fi avut vreme să venim spre a ne învedera dreptăţirile noastre.

E p i s c o p u l N i c o l a s *(către Hakon)* Contele pretinde că alegerea de odinioară ţi-a hărăzit numai folosinţa rangului regesc, dar nu şi harul de a fi rege.

C o n t e l e S k u l e Te-ai bucurat de toate privilegiile, dar atît Sigurd Ribbung, cît şi Guthorm, fiul lui Inge, cît şi eu, pretindem deopotrivă a fi moştenitori, tot în acelaşi rang apropiat, ca şi dumneata, iar acum legiuit se va hotărî dintre noi, care să primească de-a-ntreg şi pentru totdeauna moştenirea.

E p i s c o p u l N i c o l a s La drept vorbind, părerea contelui îşi are temeiurile ei.

C o n t e l e S k u l e Toţi anii ăştia de-a rîndul a fost vorba de o dovadă cu fierul, şi de un sfat al poporului, dar de fiecare dată împrejurările au adus amînare, şi domnule Hakon, dacă îţi socoţi drepturile consfinţite încă din întîia alegere, atunci de ce ai mai încuviinţat să se încerce acum dovada fierului ?

D a g f i n n *(amărît)* Credincioşi ai regelui, sabia să hotărască !

M u l ţ i d i n t r e e i *(năvalnic)* Luaţi armele contra celor cari sînt protivnici regelui !

C o n t e l e S k u l e *(către ai lui)* Pe nici unul să nu-l răpuneţi ! Pe nici unul să nu-l vătămaţi ! Folosiţi oţelul numai întru apărare !

H a k o n *(oprindu-i pe ai lui)* Cine a tras sabia s-o vîre în teacă ! Vîrîţi săbiile la loc, vă spun. *(Calm.)* Îmi înzeciţi truda prin atari purtări.

C o n t e l e S k u l e În toată ţara pe de-a rîndul aşa se luptă, om cu om. Vezi, Hakon al lui Hakon, gîndesc că acum se vădeşte mai limpede, ce purtare va să ai, dacă în sufletul tău ţi-i cît de cît milă pentru traiul oamenilor şi pentru liniştea ţării.

H a k o n *(după un răstimp de gîndire)* Da, văd. *(Apucă de mînă pe Inga, şi întorcîndu-se către unul din cei ce stau în jurul lui.)* Torkell, ai slujit cu credinţă pe tatăl meu ; călăuzeşte pe astă muiere la rateşul vostru, şi fii ocrotitor faţă de ea, care a fost pentru Hakon al lui Sverres osebit de scumpă. Maică, Dumnezeu să te blagoslovească, eu de acum trebuie să mă aflu la Sfatul ţării. *(Inga îi strînge mîna şi pleacă împreună cu Torkell. Hakon tace cîteva clipe, apoi înaintînd rosteşte cu glas limpede.)* Legea să statornicească şi nimeni alt. Voi. Birkebainezi care aţi fost cu mine la Oerething şi m-aţi ales rege, vă dezleg de jurămîntul pe care l-aţi jurat atunci faţă de mine. Tu, Dagfinn, nu mai eşti stolnicul meu. Nu vreau să mă mai înfăţişez cu ortaci, nici cu alaiuri, nici cu războinici fraţi de cruce ; sînt doar un sărman ; singură moştenire îmi e podoaba grumăzarului şi astă verigă de aur ; acestea sînt neîndestulătoare avere, din care nu pot să-mi năimesc gloată de voinici. Acuma, într-astfel, sînt la un rînd cu voi ceilalţi cîţi năzuiţi coroana ; şi nepărtinit întru nimica, într-afara dreptului meu, pe care Cel de Sus mi l-a hărăzit, dar pe care nu vreau şi nu pot să-l împart

cu nimeni. Dați poruncă să vestească surlele adunarea Sfatului pe țară. Împlinească-se voia cerului, după pravila cuviosului Olaf!

(Iese cu ai lui spre stînga; surle și buciume în depărtare.)

Gregorius Jonsson *(contelui, în timp ce mulțimea începe să se risipească)* Cînd cu încercarea dovedirii prin fier, îmi păreai șovăielnic, dar acum arăți voios, plin de încrezare.

Contele Skule *(împăcat)* N-ai văzut, pe cînd vorbea, avea aidoma ochii lui Sverres? Alegerea va fi temeinică, fie că îl vor încorona pe el, fie că mă vor încorona pe mine.

Gregorius Jonsson *(neliniștit)* Ține-te dîrz! Gîndește-te la toți cei cîți, altfel, se prăbușesc o dată cu tine.

Contele Skule Acum sînt pe tărîmul dreptății legiuite, încît nu mai sînt silit să mă feresc de sfîntul. *(Iese cu alaiul lui spre stînga.)*

Episcopul Nicolas *(grăbit să-l ajungă pe Dagfinn)* O să meargă treaba, dragă Dagfinn, o să vezi că merge strună, dar ține-l pe conte cît mai departe de rege, dacă va fi ales, ține-l cît mai departe! *(Toți pornesc prin stînga pe după biserică.)*

TABLOU

O sală în palatul regesc; în stînga, spre față ferestre joase; în dreapta, ușa de la intrare, în fund, o altă ușă mai mare, către sala regească. Lîngă fereastră, o masă. În afară de asta jilțuri și bănci. Doamna Ragnhild și Margreta vin prin ușiță, urmate îndată de Sigrid.

Doamna Ragnhild Pe aici, înăuntru!

Margreta Da, aici e mai întuneric.

D o a m n a R a g n h i l d *(înaintînd către fereastră)* Şi de-aici poţi privi în jos spre Thingvall.

M a r g r e t a *(privind cu precauţie)* Aşa e, uite-i că s-au cîrduit în spatele bisericii. *(Se văicăreşte întorcîndu-se.)* Acum acolo jos au să desăvîrşească fapta purtătoare de grele urmări.

D o a m n a R a g n h i l d Oare cine va fi mîine stăpîn, aici, în palat ?

M a r g r e t a O, taci ! Nicicînd nu mi-aş fi închipuit că voi ajunge să trăiesc povara unei asemenea zile.

D o a m n a R a g n h i l d Trebuia să vină şi ziua asta, că nu se putea îndestula cu rangul de epitrop al regelui.

M a r g r e t a Da, aşa trebuia să se întîmple ; nu se putea mulţumi numai cu titulatura de rege.

D o a m n a R a g n h i l d Tu de cine vorbeşti ?

M a r g r e t a De Hakon.

D o a m n a R a g n h i l d Eu vorbeam de conte.

M a r g r e t a Alţii mai de samă ca ei nici că sînt.

D o a m n a R a g n h i l d Îl vezi pe Sigurd Ribbung ? Ce viclean pîndeşte, întocmai ca un lup încătuşat.

M a r g r e t a Da, îl văd ! Îşi încleştează degetele pe mînerul săbiei, rezemîndu-şi deasupra bărbia.

D o a m n a R a g n h i l d Îşi muşcă barba şi rînjeşte.

M a r g r e t a Ce hîd e cînd rîde.

D o a m n a R a g n h i l d Doar ştie că nimeni nu-i va ţine parte ; asta îl învenineează. Cine oare e judele care vorbeşte acum ?

M a r g r e t a E Gunnar Grjonbak.

D o a m n a R a g n h i l d E de partea contelui ?

M a r g r e t a Ba, fireşte, ţine cu regele.

D o a m n a R a g n h i l d *(privind-o cu ochi mari)* Cu cine zici ?

Margreta Cu Hakon, fiul lui Hakon.

Doamna Ragnhild *(privind afară; după un răstimp)* Unde-i Guthorm al lui Inge? Nu-l văd.

Margreta În spatele oamenilor lui, acolo, jos de tot, în mantie lungă fîlfîitoare.

Doamna Ragnhild Da, acolo.

Margreta Arată parcă lui însuşi i-ar fi ruşine de el.

Doamna Ragnhild Din pricina maică-si.

Margreta Hakon n-are cum să se ruşineze de aşa ceva.

Doamna Ragnhild Cine vorbeşte acum?

Margreta *(privind afară)* Tord Scolle, judele din Ranafylka.

Doamna Ragnhild Ţine cu contele?

Margreta Ba, e de partea lui Hakon.

Doamna Ragnhild Uită-te la conte cum stă şi-i ascultă, făr' să se clintească măcar!

Margreta Hakon pare liniştit însă plin de încredere. *(Cu patimă.)* Să privească de-aici, unul care nu i-a văzut nicicînd, încă i-ar osebi îndată pe amîndoi dintr-o mie.

Doamna Ragnhild Uită-te Margreto, Dagfinn îi îmbie lui Hakon un jilţ daurit.

Margreta Şi Paul Flida tot de asemeni îmbie cu alt jilţ pe conte.

Doamna Ragnhild Oamenii lui Hakon se împotrivesc la cinstire.

Margreta Contele îşi păzeşte scăunarea din răsputeri!

Doamna Ragnhild Hakon se repede mînios... *(Cu un ţipăt se îndepărtează de fereastră.)* O, Isuse Cristoase! Ai văzut ochii şi zîmbetul? Nu, ăsta n-a fost contele!

Margreta *(care şi ea s-a îndepărtat îngrozită)* Nici Hakon? Nici contele, nici Hakon!

Sigrid *(la fereastră)* Ce jale, ce jale!
Margreta Sigrid!
Doamna Ragnhild Aici ești?
Sigrid Cît de nemernic trebuie să se tîrască cel ce vrea să urce în scaun!
Margreta Roagă-te dimpreună cu noi, ca totul să ajungă la bun sfîrșit.
Doamna Ragnhild *(pălind de spaimă, către Sigrid)* L-ai văzut? L-ai văzut pe soțul meu? Ochii și zîmbetul nu le-aș fi recunoscut niciodată!
Sigrid Semăna cu Sigurd Ribbung?
Doamna Ragnhild *(în șoaptă)* Da, era asemeni lui Sigurd Ribbung!
Sigrid Rîdea ca Sigurd?
Doamna Ragnhild Da, da!
Sigrid Atunci, să ne închinăm împreună.
Doamna Ragnhild *(cu puterea deznădejdei)* Trebuie să-l aleagă pe conte rege! Dacă n-ajunge să fie el întîiul pe țară, își năruie sufletul!
Sigrid *(cu mai multă putere)* Atunci să ne rugăm dimpreună pentru mîntuirea lui!
Doamna Ragnhild Tăceți! Asta ce-i? *(La fereastră.)* Ce strigă? Toți bărbații s-au ridicat, toate prapurile și flamurile flutură-n vînt.
Sigrid *(apucînd-o de braț)* Roagă-te, muiere, închină-te pentru soțul și domnul tău!
Doamna Ragnhild Da, sfinte Olaf, dă-i tu puterea să fie stăpîn acestei țări.
Sigrid *(pătimașă)* Să nu-i dea! Că dacă-i dă izbîndire, apoi nu va mai fi mîntuit în veci de veci!
Doamna Ragnhild Trebuie să capete puterea. Tot binele din el o să crească și o să-nflorească cînd va cîștiga puterea. Uită-te acolo, Margreto! Auzi-i! *(Dîndu-se un pas înapoi.)* Toate mîinile se ridică pentru jurămînt!

(Margreta ascultă la fereastră.)

Doamna Ragnhild Pentru Dumnezeu şi sfîntul Olaf, cui i se-aduce jurămîntul ?

Sigrid Închină-te !

(Margreta care ascultă înalţă mîna în semn de tăcere.)

Doamna Ragnhild *(după un răstimp)* Vorbeşte !

(Se aud surle şi buciume dinspre Thingvall.)

Doamna Ragnhild Pentru Dumnezeu şi sfîntul Olaf, în cinstea cui au fost vestirile de slavă ?

(Pauză scurtă.)

Margreta *(întorcîndu-şi capul, vorbeşte)* Acum l-au ales rege pe Hakon, fiul lui Hakon.

(Fanfara alaiului începe, dintîi înăbuşit, apoi tot mai aproape şi mai aproape. Doamna Ragnhild îmbrăţişează zguduită de plîns pe Sigrid, care, în linişte, o conduce afară, spre dreapta ; Margreta rămîne neclintită la fereastră, rezemată de pervaz. Oamenii regelui deschid canaturile uşii ; se vede cealaltă sală înţesată de alaiul celor din Thingvall.)

Hakon *(întorcîndu-se din uşă către Ivar Bodde)* Adu-mi peana de scris, ceară şi şnuruială de mătasă, pergamentul îl am. *(Porneşte sprinten spre masa pe care aşază cîteva suluri de pergament.)* Margreta, de acum sînt rege !

Margreta Mă închin Domnului Stăpîn.

Hakon Îţi mulţumesc ! *(O priveşte, apoi îi apucă mîna.)* Iartă-mă, n-am apucat să gîndesc că fapta trebuie să te mîhnească.

Margreta *(trăgîndu-şi mîna)* Nu m-ai mîhnit, întrucît singur erai născut ca să fii rege.

H a k o n *(cu vioiciune)* Da, stînd şi gîndind, îmi dau seama că nu oricine ar putea mărturisi cît de minunat m-au ocrotit pronia şi sfinţii, mîntuindu-mă de tot răul. Atunci cînd împlinisem un an, cei din Birkebain mă purtară prin ger şi viforniţă, prin munţi şi printre vrăjmaşii care urmăreau să mă răpună. La Nidaros am scăpat teafăr de cei răzvrătiţi, la pîrjolul cetăţii, cînd o seamă dintr-ai noştri fusese măcelăriţi, în vreme ce regele Inge abia îşi aflase scăpare pe puntea unei corăbii, căţărîndu-se pe otgonul ancorei.

M a r g r e t a Ai avut tinereţe aprigă.

H a k o n *(privind-o ţintă)* Îmi vine a crede că ai fi putut să mi-o faci mai blîndă.

M a r g r e t a Eu?

H a k o n Ai fi putut fi faţă de mine ca o soră ocrotitoare în toţi acei ani, cît crescurăm laolaltă.

M a r g r e t a Dar nu se cădea.

H a k o n Nu, nu se cădea altminteri; că ne uitam unul la altul, fiecare din cîte un ungher, dar arareori vorbeam împreună. *(Nerăbdător.)* Unde zăboveşte? *(Ivar Bodde apare cu călimările de scris.)* Ai venit? Dă-mi-le! *(Hakon se aşază la masă şi scrie; îndată intră şi contele Skule, apoi Dagfinn, episcopul Nicolas şi Vegard Väradal.)*

H a k o n *(privindu-i lasă peana să-i pice)* Domnule conte, ştii ce scriu? *(Contele se apropie.)* Îi scriu mamei, mulţumindu-i pentru tot binele, sărutînd-o de mii de ori, pe hîrţoagă bineînţeles, şi o surghiunesc spre soare-răsare la Borgasyssel, ca să trăiască de acum încolo în toată cinstea regească.

C o n t e l e S k u l e Nu vrei s-o mai ţii la curte?

H a k o n Îmi e prea scumpă, conte. Unui rege nu-i îngăduit să păstreze în preajmă pe cei care-i sînt prea scumpi, un rege trebuie să ocîrmuiască avînd

mîinile libere, să stea singur, să nu se lase nici momit nici îndrumat. Aici în Norvegia sînt atîtea de-ndreptat. *(Scrie mai departe.)*

Vegard Väradal *(în şoaptă, către episcopul Nicolas)* Ăsta a fost sfatul meu, în ce priveşte pe muma regelui.

Episcopul Nicolas Din felul sfatului, mi-am dat seama de unde purcede.

Vegard Väradal Ei da, acum tocmai pe tocmai.

Episcopul Nicolas Aşteaptă! Eu îmi ţin cuvîntul dat.

Hakon *(îi înmînează lui Ivar Bodde pergamentul)* Împătureşte şi încredinţează-i-l chiar dumneaei, cu cele mai duioase închinări din parte-mi.

Ivar Bodde *(care a furişat o privire asupra pergamentului)* Doamne, scrisa porunceşte ca încă de azi chiar...

Hakon Întrucît bate vîntul cel bun pentru corabie, către ostroavele de la miazăzi...

Dagfinn *(fără grabă)* Gîndeşte, domnule rege, că a canonit toată noaptea în rugăciune pe treptele altarului.

Ivar Bodde Şi s-ar putea să fie istovită de dovada fierului.

Hakon Chiar aşa, într-adevăr chiar aşa, buna, plăpînda mea mumă! *(Reculegîndu-se.)* Ei, dacă e întrucîtva prea obosită, să aştepte pînă mîine.

Ivar Bodde Împlinească-se voia ta. *(Îi întinde alt pergament.)* Şi acum du-te, Doamne.

Hakon Ăstălalt? Ivar Bodde, nu pot.

Dagfinn *(arătînd scrisoarea către Inga)* Cînd ai fost în stare să scrii pe ăsta!...

Ivar Bodde De tot ce te poate duce în ispită, trebuie să te lepezi.

Episcopul Nicolas *(care între timp s-a apro-*

piat) De-acum rege Hakon, încătuşează şi mîinile contelui.

Hakon *(cu glas înăbuşit)* Socotiţi că e de lipsă ?

Episcopul Nicolas Nicicînd n-ai să-ţi răscumperi mai ieftin împăciuirea.

Hakon Dacă e aşa dă-mi pana ! *(Scrie.)*

Contele Skule *(către episcopul care trece în dreapta)* Se pare că ai pus stăpînire pe urechea regelui.

Episcopul Nicolas Pentru izbăvirea dumitale.

Contele Skule Aşa să fie ?

Episcopul Nicolas Pînă ce nu pogoară seara, ai să-mi şi fii recunoscător. *(Se îndepărtează.)*

Hakon *(înmînîndu-i pergamentul)* Citeşte, conte.

Contele Skule *(citeşte, priveşte mirat spre rege, şi zice cu jumătate glas)* Încetezi a mai avea legăminte cu tînăra Kanga ?

Hakon Da, cu Kanga, pe care am iubit-o mai presus decît pe oricare dragă de pe lumea asta. De azi încolo nu-i mai este îngăduit să fie întîlnită pe vreun drum pe unde trece regele.

Contele Skule Mare e hotărîrea pe care ai luat-o, Hakon — îmi dau seama după cît aş fi ţinut eu la ea, cît de greu te ţine.

Hakon Regele trebuie să izgonească tot ce-i e scump ! *(Leagă hrisovul ; îl dă lui Ivar Bodde.)*

Episcopul Nicolas *(aplecîndu-se peste scaun)* Doamne, Măria ta a înaintat cu un mare pas întru prietenia cu contele.

Hakon *(îi întinde mîna)* Îţi mulţumesc, episcope Nicolas, sfatul dumitale a fost cel mai bun. Cere-mi orice întărire şi o vei căpăta.

Episcopul Nicolas Oare ?

Hakon Îţi întăresc făgăduiala prin cuvîntul meu regesc.

Episcopul Nicolas Atunci numeşte-mi-l pe Vegard Väradal ocîrmuitor peste ţinutul Haloga.

Hakon Pe Vegard? E poate din toţi pretenii mei cel mai credincios; greu îmi vine să-l trimit atîta de departe.

Episcopul Nicolas Priatenul regelui merită răsplată regească. Dacă îl cîştigi pe conte în felul cum te-am povăţuit, scapi de griji pe totdeauna.

Hakon *(apucînd foaia de pergament)* Vegard să capete ocîrmuire peste ţinutul Haloga. *(Scriind.)* Aci îi dau înscris împuternicirea.

(Episcopul se retrage.)

Contele Skule *(apropiindu-se de masă)* Ce ai slovenit?

Hakon *(întinzîndu-i foaia)* Citeşte!

Contele Skule *(citeşte, apoi privindu-l ţintă în ochi)* Vegard Väradal? Peste Haloga?

Hakon Îl numesc în ocîrmuirea de la miazănoapte care e liberă.

Contele Skule Dar nu gîndeşti că şi Andras Skjaldarband are tot pe acolo, în preajmă de miazănoapte, slujbă? Amîndoi sînt duşmani înverşunaţi între ei; Andras Skjaldarband ţine cu mine...

Hakon *(zîmbind se ridică)* Şi Vegard Väradal ţine cu mine. De aceea ai grijă cît mai mult şi cît mai degrabă să trăiască, împreună, paşnic. De azi înainte nu mai e îngăduită vrajba între oamenii regelui şi oamenii contelui.

Episcopul Nicolas Hm! Pînă la urma urmelor, treburile ar putea să ia întorsătură urîtă. *(Se apropie neliniştit.)*

Contele Skule Hakon, gîndul tău e adînc şi înţelept.

Hakon *(cu căldură)* Conte Skule, ţi-am smuls astăzi

domnia, dar îngăduie ca fiica ta s-o împartă cu mine.

C o n t e l e S k u l e Fiica mea!

M a r g r e t a Doamne!

H a k o n Margreto, vrei să fii regină?

(Margreta tace.)

H a k o n *(luîndu-i mîna)* Răspunde-mi!

M a r g r e t a *(în şoaptă)* Îmi va fi drag să-ţi fiu soţie.

C o n t e l e S k u l e *(dînd mîna)* Din toată inima, pace şi bună învoire.

H a k o n Mulţumesc!

I v a r B o d d e *(către Dagfinn)* Slavă cerului! Se luminează de ziuă.

D a g f i n n Mai că şi eu aş crede. Nicicînd nu mi-a plăcut într-atît contele.

E p i s c o p u l N i c o l a s *(înapoia lui)* Veghiază necontenit, bunul meu Dagfinn, necontenit priveghiază!

I v a r B o d d e *(către Vegard)* De acum eşti ocîrmuitor peste Haloga; iată uricul scris de mîna regelui. *(Îi dă scrisa.)*

V e g a r d V ä r a d a l Voi mulţumi mai pe urmă regelui, pentru mărinimia arătată. *(Vrea să plece.)*

E p i s c o p u l N i c o l a s *(ţinîndu-i calea)* Andres Skjaldarband are cerbicie în grumaz, tu nu-ţi pierde cumpătul.

V e g a r d V ä r a d a l Pînă acum nimeni n-a izbutit să mă facă să-l pierd.

(Iese.)

E p i s c o p u l N i c o l a s *(urmîndu-l)* Faţă de Andres Skjaldarband ţine-te dîrz ca stînca de cremene, iar pe deasupra primeşte şi binecuvîntarea mea.

I v a r B o d d e *(care a aşteptat cu pergamentul în mînă, în preajma regelui)* Aici sînt scrisorile, stăpîne.
H a k o n Bine, înmînează-le contelui.
I v a r B o d d e Contelui ? Nu le pecetluieşti tu însuţi ?
H a k o n Asta rămîne îndatorinţa contelui. El e purtătorul pecetei domneşti.
I v a r B o d d e *(cu jumătate glas)* Ei da, era pîn-acum, cît era epitrop în locul tău, dar de azi înainte... ?
H a k o n De azi înainte, ca şi pînă acuma, contele va fi păstrătorul pecetei.

(Se îndepărtează.)

C o n t e l e S k u l e Ivar Bodde, dă-mi scrisorile. *(Le duce la masă, scoate pecetea ţării, pe care o păstra la brîu, şi în decursul scenei următoare pecetluieşte documentele.)*
E p i s c o p u l N i c o l a s *(cu jumătate glas)* Hakon, fiul lui Hakon, e rege ; dar contele poartă pecetea regească. Ei, o să meargă treaba, o să meargă !
H a k o n Ce spui domnia ta, episcope ?
E p i s c o p u l N i c o l a s Spun, că Domnul şi Sfîntul Olaf veghează ocrotind sfînta Biserică.

(Intră în sala regească.)

H a k o n *(apropiindu-se de Margreta)* O regină înţeleaptă poate avea mare înrîurire asupra ţării : te-am ales fără şovăire, cunoscîndu-ţi înţelepciunea.
M a r g r e t a Numai pentru atîta ?
H a k o n Ce vrei să spui ?
M a r g r e t a Nimica, nimica, stăpîne.
H a k o n Şi nu-mi porţi pică că din pricina mea a trebuit poate să înlături alte doruri ?

M a r g r e t a N-a fost nevoie să înlătur nici un alt dor supunîndu-mă voiei tale.

H a k o n Ai de gînd să-mi stai alături şi cu povaţa bună?

M a r g r e t a Nespus îmi doresc a rămîne în preajma Măriei tale.

H a k o n Dăruindu-mi sfatul cel bun? Îţi mulţumesc pentru asta. Sfatul muierii evlavie este pentru fiece bărbat, iar de azi înainte eu nu mai cunosc alta fără doar pe domnia ta; că pe muma mea s-a căzut să o îndepărtez...

M a r g r e t a Ştiu, pentru că vă era mult prea scumpă!

H a k o n Iară eu sînt rege. De acum cu bine, Margreto! Eşti încă atît de tînără, dar vara viitoare vom avea nunta, şi port credinţă că din acel ceas, vei ţine la mine cu cinste şi credinţă nezdruncinată.

M a r g r e t a *(cu un zîmbet dureros)* Da, îmi dau seama că nu prea curînd mă vei izgoni.

H a k o n *(cu vioiciune)* Eu, să te izgonesc? Nu voi săvîrşi asemenea faptă niciodată!

M a r g r e t a *(cu ochii podidiţi de lacrimi)* Aşa e, Hakon nu izgoneşte decît pe cele ce-i sînt prea scumpe.

(Se îndreaptă spre ieşire. Hakon o priveşte îngîndurat.)

D o a m n a R a g n h i l d *(din dreapta)* Regele şi contele sînt de atîta timp împreună înăuntru. Spaima mă doboară. Margreto, ce-a zis şi ce-a făcut regele?

M a r g r e t a O, cîte isprăvi! Pînă la sfîrşit a numit un ocîrmuitor şi a ales o regină.

D o a m n a R a g n h i l d Pe tine, Margreta?

M a r g r e t a *(prinzîndu-se de gîtul mamei sale)* Da!

D o a m n a R a g n h i l d Ai să fii regină?

M a r g r e t a Numai regină, dar îmi pare că şi cu atîta mă mulţumesc.

(Iese cu mama ei prin dreapta.)

C o n t e l e S k u l e *(către Ivar Bodde)* Acestea vă sînt scrisorile, ai de grijă să ajungă la muma regelui şi la Kanga.

(Ivar Bodde se înclină şi pleacă.)

D a g f i n n *(în uşa sălii)* Arhiepiscopul din Nidaros cere îngăduinţa să se închine regelui Hakon al lui Hakon.

H a k o n *(cu răsuflet adînc)* Într-astfel, iată-mă rege al Norvegiei.

(Iese în sală.)

C o n t e l e S k u l e *(vîrînd la brîu pecetea ţării)* Dar eu ocîrmuiesc peste popor şi ţară.

CORTINA

ACTUL AL II-LEA

Sală festivă în palatul regal din Bergen. În mijloc, la fund, o mare fereastră cu arcadă. De-a lungul peretelui o podea cu jilţuri pentru curtence, iar spre zidul din stînga, cu cîteva trepte mai înălţat, tronul regesc; în mijlocul peretului din dreapta, o mare uşă de intrare. Panoplii, trofee; arme şi covoare colorate atîrnă de stîlpii clădirii şi din tavanul de lemn înflorat în cioplituri. În sală, de jur împrejur, mese înguste cu bărdace, cornuri de băutură şi pocale. Regele Hakon şade pe tronul înalt alături de Margreta, Sigrid, Doamna Ragnhild şi multe alte curtence. Ivar Bodde în spatele tronului. Pe băncile din jurul meselor, oamenii regelui şi ai contelui, dimpreună cu alţi oaspeţi. La masa cea mai din faţă, spre dreapta, stau între alţii Dagfinn Ţăranul, Gregorius Jonsson şi Paul Flida. Contele Skule şi episcopul Nicolas joacă şah la o masă din stînga. Slujitorii contelui vin şi pleacă, rînduind băutura. În cursul scenei următoare, dintr-o încăpere alăturată răsună muzica.

Dagfinn Cinci zile în şir de cînd tot ospătăm, şi încă gloata slujitorilor aduce cu neobosită sprinteneală cănile pline.

P a u l F l i d a N-a fost nicicînd în firea contelui să lase pe oaspeţi să însetoşeze.

D a g f i n n Aşa se pare. Dar nici nuntă regească atît de strălucită nu s-a mai pomenit în Norvegia.

P a u l F l i d a Nici contele Skule nu şi-a măritat pînă acum vreo fată.

D a g f i n n Aşa e, contele e puternic foarte.

U n u l d i n a l a i Ocîrmuieşte o treime din ţară. Nu a fost pînă acum vreun conte să stăpînească atîta întins ţinut.

P a u l F l i d a Totuşi, partea regelui e mult mai mare.

D a g f i n n De asta să nu mai vorbim, că de-acum ne-am împrietenit şi ne-am împăcat şi am cinstit ! *(Bea în cinstea lui Paul.)* Aşa că, rămîie regele, rege, şi contele, conte.

P a u l F l i d a *(rîzînd)* Se cunoaşte îndată că eşti de-ai regelui.

D a g f i n n Ai regelui trebuie să fie şi acei cîţi sînt ai contelui.

P a u l F l i d a Asta nu, cît e lumea şi pămîntul. Noi jurarăm credinţă contelui, nu regelui.

D a g f i n n Mai e timp şi pentru atîta.

E p i s c o p u l N i c o l a s *(în vreme ce joacă, şopteşte contelui)* Auzit-aţi ce spune Dagfinn Ţăranul ?

C o n t e l e S k u l e *(fără să ridice ochii)* Aud prea bine.

G r e g o r i u s J o n s s o n *(privind ţintă la Dagfinn)* Într-astfel gîndeşte şi regele ?

D a g f i n n Ei, ei, să lăsăm, azi să nu se işte ceartă.

E p i s c o p u l N i c o l a s Regele are de gînd să ia jurămînt oamenilor dumitale, conte.

G r e g o r i u s J o n s s o n *(mai apăsat)* Spune, socoteşti că gîndul regelui e ăsta ?

D a g f i n n Nu-ţi răspund. Să bem pentru prietenie şi pacea dintre rege şi conte. Berea e bună.

Paul Flida Doar a şi avut răgaz destul să fiarbă-n zăcătoare!

Gregorius Jonsson De trei ori a pregătit contele nunta, de trei ori a făgăduit regele că vine, de trei ori şi-a călcat cuvîntul.

Dagfinn Numai din pricina contelui, că el ne-a dat de furcă la Vike.

Paul Flida Sigurd Ribbung v-a dat şi mai mult de furcă în Varmeland, după cît se aude.

Dagfinn *(pornindu-se)* Păi, cine-a fost acela care l-a lăsat pe Sigurd Ribbung să scape?

Gregorius Jonsson Ştie vericine, Sigurd Ribbung ne-a lunecat din mîini la Nidaros.

Dagfinn Dar nu vericine ar putea spune că l-aţi împiedicat să scape.

Episcopul Nicolas *(către conte, care pregătea o mişcare la joc)* Auzit-ai conte? Dumneata eşti cel care i-ai dat prilej de fugă lui Sigurd Ribbung.

Contele Skule *(mişcînd o turlă)* Ăsta-i cîntec vechi.

Gregorius Jonsson *(către Dagfinn)* Gîndeam că ai auzit de la islandez, de la Andres Torsteinsson, prietenul lui Sigurd Ribbung.

Dagfinn Chiar aşa, cînd Sigurd şi-a luat tălpăşiţa, voi l-aţi spînzurat pe islandez, cum să nu ştiu!

Episcopul Nicolas *(mutînd o piesă de şah zice rîzînd către conte)* Acum îţi bat ţăranul, domnule conte.

Contele Skule *(cu voce tare)* Ia-l! Nu-i mare scofală să dobori un ţăran. *(Mişcă un pion).*

Dagfinn Nu, islandezul ştia el ce ştia, cînd Sigurd Ribbung a şters-o spre Varmeland.

(Rîsete stăpînite între oamenii regelui; conversaţia urmează în surdină; curînd intră un ins care şopteşte ceva la urechea lui Gregorius Jonsson.)

Episcopul Nicolas Iar acum fac mişcarea asta, şi ai pierdut.

Contele Skule Aşa se pare.

Episcopul Nicolas *(rezemîndu-se de speteaza scaunului)* Pînă la sfîrşit nu ţi-ai apărat regele îndeajuns.

Contele Skule *(azvîrlind de-a valma toate figurile se ridică)* A ajuns să mi se urască să-mi tot apăr regele.

Gregorius Jonsson *(se apropie şi îi spune în şoaptă)* Domnule conte, Jostejn Tamb îţi dă de ştire că a orînduit corabia şi e oricînd gata de pornire.

Contele Skule *(în şoaptă)* Bine. *(Scoate un pergament pecetluit.)* Ăsta e hrisovul.

Gregorius Jonsson *(clătinînd capul)* Conte, conte, oare e cuminte ce faci?

Contele Skule Ce-am făcut?

Gregorius Jonsson Ai pus pe răvaş pecetea regelui.

Contele Skule Într-astfel nu lucrez decît spre binele şi întru folosul regelui.

Gregorius Jonsson Atunci lasă-l pe rege să răstoarne singur jalba.

Contele Skule Asta n-ar face-o dacă ar fi să fie întrebat. Tot gîndul lui se străduieşte numai în silinţa de-a îmblînzi pe Ribbungi, într-astfel încercînd să se asigure dinspre celelalte părţi.

Gregorius Jonsson O fi iscusită fapta dumitale, dar e primejdioasă.

Contele Skule Atît să-mi fie grija. Încredinţează-i hrisovul şi zi-i lui Jostejn să pornească-ndată în larg.

Gregorius Jonsson Voi îndeplini întocmai porunca.

(Iese prin dreapta și după un răstimp se întoarce.)

Episcopul Nicolas *(către conte)* Pare-se că ai multă trudă.

Contele Skule În schimb puțină recunoștință.

Episcopul Nicolas Regele s-a ridicat. *(Hakon coboară ; toți oaspeții se ridică de la mese.)*

Hakon *(către episcop)* Mult trebuie să ne bucurăm toți, de felul cum te-ai ținut treaz, cu ageră voinicie în aste zile de petrecere.

Episcopul Nicolas Mai pîlpîie cînd și cînd vîlvătaia din mine, Măria ta. Dar de ținut, n-am să mai țin. Toată iarna am zăcut bolind.

Hakon Ei da, ți-ai trăit vajnic viața, îmbogățind-o cu fapte rămase de pomină.

Episcopul Nicolas *(clătinînd din cap)* Puține sînt cele săvîrșite de mine, față de cele rămase neîmplinite. Și cine știe dacă a rămas destulă vreme pentru ele !

Hakon Cei cîtora le e dat să trăiască sînt datori să preia moștenirea celor trecuți din lumea noastră, cucernice părinte ; că doar noi cu toții nu rîvnim decît la cît mai mult bine pentru țară și neam. *(Se îndreaptă spre conte.)* Una mă minunează mult. Cum de nici unul din ocîrmuitorii noștri de la Haloga nu s-a înființat la nuntă.

Contele Skule Așa e, de Andres Skjaldarband, eram sigur că vine.

Hakon *(zîmbind)* Ei, și de Vegard Väradal !

Contele Skule Da, și de Vegard.

Hakon *(glumeț)* Și nădăjduiesc că l-ai fi întîmpinat pe bătrînul meu prieten cu mai multă însuflețire decît acum șapte ani pe podul de la Oslo, cînd l-ai împuns în falcă, de ți-a picat sabia de la sine.

Contele Skule *(cu zîmbet silit)* Hei, cînd Gun-

nulf, unchiul dumitale, a retezat dreapta lui Sira Ejlif, care mi-era sfetnicul şi prietenul meu cel mai de credinţă !

Episcopul Nicolas *(şăgalnic)* Şi cînd Dagfinn moşneanul, dimpreună cu toţi curtenii au trimis puternica strajă de noapte pe corabia crăiască pe temei că regele n-ar fi îndestul de apărat sub ocrotirea contelui.

Hakon *(cu seriozitate)* Acele zile au trecut şi-s date uitării.

Dagfinn *(apropiindu-se)* Stăpîne, dacă ţi-e pre voie, acum ar fi timpul să sune buciumaşii vestea începerii jocului de luptă.

Hakon Chiar aşa ! Azi să ne împărtăşim cu voioşie din toate desfătările, de mîine începînd din nou să ne gîndim la Ribbungi şi la contele din Orknö.

Episcopul Nicolas Zi, cela se codeşte să plătească dajdia ?

Hakon De n-aş avea Ribbungi pe cap, aş porni singur spre soare-apune.

(Hakon se suie pe estradă, dă mîna Margretei şi o conduce prin uşa din dreapta, urmat pe rînd de ceilalţi.)

Episcopul Nicolas *(către Ivar Bodde)* O vorbă numai. Ce fel de om e insul căruia-i zice Jostejn Tamb ?

Ivar Bodde Avem pe aici un corăbier din Orknö, cu numele acesta.

Episcopul Nicolas Din Orknö ? Hm ! Şi acum e plutitor în apele noastre ?

Ivar Bodde Cam aşa se pare.

Episcopul Nicolas *(cu glas scăzut)* Cu încărcătură de preţ, Ivar Bodde !

Ivar Bodde Cred că aduce țesături și grîne.

Episcopul Nicolas Aduce și un răvaș al contelui Skule.

Ivar Bodde *(uimit)* Către cine ?

Episcopul Nicolas N-aș ști. Dar poartă marea pecete regească.

Ivar Bodde *(apucîndu-l de braț)* Domnule episcop, adevărat să fie ce-ai zis ?

Episcopul Nicolas Sst ! Nu mă amestecați în povestea asta.

(Se depărtează de lîngă el.)

Ivar Bodde Atuncea trebuie numaidecît să... ! Dagfinn ! Dagfinn ! Dagfinn ! *(Se înghesuie prin mulțime, făcîndu-și drum să iasă.)*

Episcopul Nicolas *(cu milostivire, către Gregorius Jonsson)* Nu trece zi să nu pătimească ba unul, ba altul, vătămat în averea lui sau în libertatea lui.

Gregorius Jonsson Cine-i acum păgubașul ?

Episcopul Nicolas Un biet corăbier, pe cît îmi pare spuneau că numele lui ar fi Jostejn Tamb.

Gregorius Jonsson Jostejn ?

Episcopul Nicolas Dagfinn Țăranul vrea să-l împiedice să plece.

Gregorius Jonsson Dagfinn vrea să-l împiedice, zici ?

Episcopul Nicolas Acum s-a pornit.

Gregorius Jonsson Iartă-mă cuvioase, te părăsesc, că sînt grăbit.

Episcopul Nicolas Da, chiar așa să faci, vajnice feudal, întrucît Dagfinn e atît de viclean.

(Gregorius Jonsson grăbește între cei din urmă ; au rămas în sală numai contele Skule și episcopul Nikolas.)

Contele Skule *(se preumblă îngîndurat ; dintr-o dată parcă trezindu-se priveşte în jur, rostind)* Ce tăcere se făcu dintr-o dată.

Episcopul Nicolas A plecat regele.

Contele Skule Şi toţi l-au urmat.

Episcopul Nicolas Toţi, afară de noi.

Contele Skule Totuşi, mare lucru e să fii rege.

Episcopul Nicolas *(stîrnindu-l)* Conte, ai vrea să-ncerci cum e să fii rege ?

Contele Skule *(cu zîmbet şi gravitate)* Am încercat ! În fiece noapte în pirotirea oboselii, domnesc peste Norvegia.

Episcopul Nicolas Visele sînt prevestiri.

Contele Skule Nu sînt şi ispite ?

Episcopul Nicolas Visele dumitale, nu prea. Înainte vreme, da, aş fi putut crede asta, dar acum cînd stăpîneşti o treime din ţară, cînd ocîrmuieşti ca fruntaş al ţinutului şi pe deasupra mai eşti şi tatăl reginei...

Contele Skule Acum mai mult decît oricînd, mai mult ca oricînd !

Episcopul Nicolas Nu-mi tăinui nimica ! Spovedeşte-te, neîndoielnic, te apasă povara unui chin cumplit.

Contele Skule Acum mai mult ca oricînd, aşa cum ţi-am spus. Ăsta e marele blestem al întregii mele vieţi ; sînt prea îndeaproape celor mari ; ne desparte abia un salt, o prăpastie ; dincolo, e dreptul să porţi numele de rege, mantia de purpură, tronul, puterea, totul ! Şi zilnic le văd în faţa ochilor, fără să le pot ajunge vreodată.

Episcopul Nicolas E prea adevărat, conte.

Contele Skule Cînd l-am făcut rege pe Guthorm al lui Sigurd, eram în plină putere a tinereţii mele ; atunci a izbucnit în mine ca o strigare :

„Înlătură copilul, că doar eşti om în toată văjnicia vîrstei!“ Dar Guthorm era fiu de rege ; între mine şi tronul regesc se căsca prăpastia.

Episcopul Nicolas Încît n-ai cutezat...

Contele Skule Pe urmă Erling Stejnväg a fost uns domn de Slittungi. Iar a ţipat în mine gîndul : „Skule e căpetenie mai destoinică decît Erling Stejnväg!“ Dar ar fi trebuit să mă rup de cei din Birkebain ; s-a deschis atunci prăpastia !

Episcopul Nicolas Şi Erling ajuns-a rege peste Slittungi, apoi peste Ribbungi, şi ai tot stat să pregeţi !

Contele Skule Aşteptam moartea lui Guthorm.

Episcopul Nicolas Şi Guthorm a murit, iar Inge Bardsson, fratele dumitale ajunse rege.

Contele Skule Acum urma să aştept moartea fratelui. Era bolnăvicios din întîile zile... În fiecare dimineaţă cînd ne întîlneam la sfînta liturghie, pîndeam cît a înaintat boala. Fiece zvîcnitură de durere de pe obrazul lui îmi părea că e un nou răsuflu de vînt în pînzele corăbiei mele, apropiindu-mă de tron. Fiece suspin cu care îşi uşura chinurile suferinţei îmi părea că sună pentru mine ca o surlă din îndepărtatul plai, ca o trîmbiţare de peste zări, vestindu-mi că în curînd voi fi stăpîn pe cîrma ţării. Într-astfel mi-am dezrădăcinat din suflet orice simţămînt de frăţească duioşie ; şi Inge a murit şi a venit Hakon, pe care Birkebainezii l-au făcut rege.

Episcopul Nicolas Iar domnia-ta încă aştepţi.

Contele Skule Nădăjduiam un ajutor care parcă trebuia să vină de sus. Simţeam în mine voinicie regească, dar îmbătrîneam ; fiece zi care se scurgea era zi răpită menirii vieţii mele. În fiece seară chibzuiam : mîine dimineaţă se va întîmpla

minunea, care îl va nărui pre el, şi mă va înălţa pe mine în scaunul ţării.

Episcopul Nicolas Firavă era pe atunci puterea lui Hakon ; era încă un copilandru ; destul ar fi fost să cumeţi un pas, dar n-ai cutezat.

Contele Skule Era greu să fac pasul ; m-ar fi îndepărtat de toate rudele şi toţi prietenii mei.

Episcopul Nicolas Da, conte Skule, aşa stau lucrurile ; ăsta-i blestemul care-ţi cuprinde întreaga viaţă. Vrei să-ţi păstrezi cale deschisă pentru orice nevoie ; nu cutezi să sfărîmi toate podurile nepăstrînd decît pe cel de pe care să te aperi, încît acolo ori să pieri, ori să învingi. Întinzi laţuri vrăjmaşului tău, pregăteşti capcana în care să-i lunece pasul, îi agăţi sabia tăioasă deasupra creştetului, îi presari otravă în talere, şi desfăşuri sute de reţele în jurul lui ; dar cînd ar fi să cadă prins, nu cutezi să tragi sforile ; cînd el tinde să ia otrava, ţi se pare că e mai bine să cadă prin sabie ; dacă în zori e gata să fie împresurat, te răzgîndeşti socotind că ar fi mai prielnic ca faptul să se întîmple în amurg.

Contele Skule *(privindu-l adînc)* Şi ce-ai face domnia-ta, cucernice ?

Episcopul Nicolas Nu vorbi de mine ; îndatorirea mea e să dăltuiesc la scaunul ţării, dar nu să stau eu în scaun, nici să ocîrmuiesc norodul şi moşia.

Contele Skule *(după un scurt răstimp)* Una răspunde-mi cuvioase, dar cu întreg adevărul. Din ce pricină purcede Hakon atît de nestăvilit încumetînd pe drum fără abatere ? Că doar nu e nici mai iscusit ca domnia-ta, nici mai cutezător ca mine.

Episcopul Nicolas Cine e cel care-mplineşte fapta cea mai de seamă pe lume ?

Contele Skule Omul cel mare.

Episcopul Nicolas Şi cine e omul cel mare ?

Contele Skule Omul cel mai viteaz.

Episcopul Nicolas Într-astfel răspunde o căpetenie a războinicilor. Un cleric ţi-ar spune : „e cel mai cucernic" ; un filosof : „e cel a mai multe ştiutor". Dar el, conte, nu e nici unul dintre-aceştia. Omul cu mai mult noroc e cel mai mare om. Norocosul săvîrşeşte cele mai năstruşnice isprăvi ; cerinţele vremii pot să pogoare asupra lui ca un prăpăd, abia îi vor zămisli gînduri pe care însuşi nu le cuprinde, dar îl vor îndruma către ţinta pe care el singur nu o cunoaşte, spre care însă înaintează şi trebuie să înainteze, pînă aude strigătele de veselie ale mulţimii ; atuncea cu ochii holbaţi privind în jurul său, vede şi recunoaşte cu uimire că a săvîrşit fapte de seamă.

Contele Skule Da, în Hakon e acest simţ de sigură neclintire.

Episcopul Nicolas Are ceea ce Rîmlenii numeau *ingenium.*[1] Eu altminteri nu sînt tare în latinie, dar aşa ziceau ei, *ingenium.*

Contele Skule *(dintîi îngîndurat, apoi cu însufleţire crescîndă)* Să fie Hakon croit din altă plămadă decît sînt eu ? E oare unul din tagma norocoşilor ? În toate izbuteşte. Sigur. Au nu se întorc toate în priinţa lui, de cîte ori încearcă orice ? Pînă şi ţăranul a simţit-o ; spune că pomii au legat de două ori roadă, şi păsările au clocit două rînduri de pui în fiece vară de cînd e Hakon rege. Ţinutul Varmeland, pe care el l-a pustiit şi pîrjolit, străluceşte înnoit, cu gospodăriile reclă-

[1] *Inteligenţă, iscusinţă* — în orig. în lat. (n. r.).

dite, şi toate holdele în adiere leagănă spice grele. Ai zice că sîngele şi cenuşa au îngrăşat ogoarele, pe unde a trecut Hakon cu oştenii lui: parcă Domnul a binecuvîntat cu rodnicie tot ce-a călcat în strivire Hakon; ai zice că sfintele puteri se îmbulzesc, să-i stingă orice vină din urmă. Cît de uşor i-a fost şi s-ajungă rege! Avea nevoie ca Inge să aibe moarte timpurie, şi Inge a murit; avea nevoie să fie ocrotit şi apărat, oamenii lui l-au apărat şi l-au ocrotit; avu trebuinţă de dovada fierului, şi a venit muma lui de-a făcut pentru el dovedire.

Episcopul Nicolas *(fără să vrea, îl întrerupe)* Dar noi, noi doi?

Contele Skule Noi?

Episcopul Nicolas Da! Domnia-ta, domnia-ta!

Contele Skule Hakon are îndreptăţirea, preasfinte.

Episcopul Nicolas Are dreptul, pentru că e cel norocos; şi norocul cel mai mare e să ai dreptul. Dar pe ce îndreptăţire are Hakon şi nu domnia-ta această legiuită?

Contele Skule *(după un scurt răstimp)* Sînt lucruri pe care Dumnezeu cruţîndu-mă, m-a ferit să le cuget.

Episcopul Nicolas Ai văzut vreodată vechea icoană în biserica din Nidaros? Înfăţişează potopul în revărsare, înecînd piscurile munţilor, cît numai un colţ de stîncă se mai iveşte pe deasupra apelor. Şi pe colţul de stîncă năzuie să prinză reazem o seminţie, tată, mamă, fiu, noră şi copii; fiul afundă pe părintele său în sorbul valurilor, ca să apuce loc de care să se agaţe, şi are să-şi arunce pre muma, pre soţia şi pre pruncii, numai ca să cîştige el statornicie pe muchia stîncii, că

vîrful e o palmă de loc, care poate prididi răgaz de cîteva clipe. Aceasta, conte, e îndătinarea înțelepciunii tuturor înțelepților.

Contele Skule Dară dreptul!

Episcopul Nicolas Fiul avea dreptul. Avea și puterea și placul de a trăi; lasă-te dus de plac, folosește-ți însușirile; drept poate avea oricine.

Contele Skule Întru cele bune, da!

Episcopul Nicolas Te joci cu vorbele; nu încerca să le drămuiești tîlcul! Nu se află bine nici rău, nici cer nici pămînt, nici slavă nici josnicie. Asemenea cuvinte dă-le uitării, altfel nu mai urnești pas hotărîtor, și nu treci pe deasupra genunii! *(Cu șoaptă vicleană.)* Să nu disprețuiești nici mulțimea, nici împrejurarea, pentru că mulțimea sau împrejurarea ți-ar cere să faci un anume lucru și nu altul; dar să urăști în parte pe fiece om din mulțime, întrucît îți stă împotrivă, și să urăști pe cel care zădărăște împrejurarea, pentru că izbîndirea cere vrere. Tot ce-ți poate fi de folos e bun; tot ce-ți străpunge calea e rău.

Contele Skule *(privește scormonitor în fața-i)* Ce nu m-a costat jilțul domniei, la care totuși n-am putut ajunge, și ce puțin pe Hakon, el, care acum hălăduiește pe tron fără grijă! Eram în floarea vîrstei cînd mi-am jertfit tainica și neprihănita dragoste numai pentru ca prin cununie să pătrund într-un neam puternic. Rugatu-m-am sfinților să-mi facă parte de urmaș fecior și mi-au dăruit numai prunce.

Episcopul Nicolas Hakon va odrăsli băieți, conte, de asta poți să fii sigur.

Contele Skule *(pornind spre fereastra din dreapta)* Da, pentru Hakon toate se întorc prielnic.

Episcopul Nicolas *(urmîndu-l în mers)* Și dum-

neata vrei ca în tot lungul vieţii să te laşi izgonit de norocul care nu-ţi dă tihnă! Oare, pierdut-ai văzul? Au nu recunoşti că la spatele lui Hakon stă, însufleţindu-i fapta, o putere mult mai năpraznică decît ceata de Birkebainezi? El primeşte sprijin de sus, de la aceia, aceia care sînt împotriva ta, de la aceia care ţi-au fost neprieteni încă de la naştere! Şi în faţa acestor vrăjmaşi îngenunchezi! Înalţă-te în capul oaselor, omule, sumete grumazul. Într-alt fel ce folos că ţi-e sufletul neatîrnat? Gîndeşte-te că întîia faptă mare a lumii a fost săvîrşită de cel care s-a ridicat împotriva unei straşnice împărăţii.

Contele Skule Despre cine vrei să tîlcuieşti?

Episcopul Nicolas Despre îngerul care s-a răzvrătit împotriva luminii!

Contele Skule Cel care a fost zvîrlit în cea mai adîncă genună.

Episcopul Nicolas *(pătimaş)* Unde a întemeiat împărăţie, încoronîndu-se rege, despot puternic, mai puternic chiar decît oricare dintre zecile de mii de conţi de acolo de sus! *(Se lasă pe laviţă la masa praznicului.)*

Contele Skule *(îl priveşte îndelung, apoi zice:)* Episcope Nicolas, eşti mai mult sau mai puţin decît om?

Episcopul Nicolas *(zîmbind)* Sînt asemeni celor fără de prihană, încă necunoscînd osebire între bine şi rău.

Contele Skule *(mai mult pentru sine)* De ce m-au adus pe lumea asta, dacă nu-mi hărăziseră mai prielnică soartă? Hakon are o crezare atît de neclintită în sineşi, iar supuşii lui au atîta credinţă neclintită în el...

Episcopul Nicolas Ascunde faptul că-ţi lipseşte

ție însuți credința în tine. Grăiește ca și cînd ai avea-o, jură sus și tare că o ai, și îți vor purta toți încredere.

Contele Skule Să fi avut măcar un fiu! Să fi odrăslit fecior, care la moartea-mi să preieie marea moștenire!

Episcopul Nicolas *(cu vioiciune)* Conte, dar dacă ai avea urmaș fecior?

Contele Skule N-am parte de nici unul.

Episcopul Nicolas Hakon odrăslește coconi.

Contele Skule *(strîngînd pumnii)* Și e os de domn.

Episcopul Nicolas *(ridicîndu-se)* Conte, dar dacă nu o fi pe drept?

Contele Skule A întărit dovada cu fierul...

Episcopul Nicolas Dar dacă peste toată dovada fierului, tot nu va fi fiind?

Contele Skule Vrei să dai a înțelege că Cel de Sus ne-a amăgit, îngăduindu-i să izbutească încercarea fierului?

Episcopul Nicolas Pe ce s-a bizuit Inga de Vartejg să ceară adeverire Celui de Sus?

Contele Skule Pe credința că pruncul ce a născut ea la Borgasyssel ar fi mădular din Hakon, fiul lui Sverres.

Episcopul Nicolas *(dă din cap, se uită în jur și șoptește)* Și dacă Hakon n-ar fi acel copil?

Contele Skule *(făcînd un pas înapoi)* Preaputernice! *(Stăpînindu-se.)* Ar fi de neînchipuit.

Episcopul Nicolas Ascultă-mă, conte! Am șaptezeci și șase de ani; de acum tot mai grabnic pornesc la vale, și nu cutez să trec din lume cu taina aceasta...

Contele Skule Spune, spune! Au nu e fiul lui Hakon, al lui Sverres?

Episcopul Nicolas Ascultă-mă! Pe atunci ni-

meni nu avusese ştire, că Inga avea să nască prunc. Tocmai răposase Hakon al lui Sverres şi socot că ea avea îndreptăţită teamă de Inge al lui Bard, care deocamdată ajunsese rege. Ba se temea şi de dumneata, şi chiar de Baglerieni. Pe tăcute a coborît la casa preotului Trond, la răsărit de Haggenhard, la nouă zile după aceea s-a înapoiat acasă ; dar coconul regesc a rămas un an întreg la acel popă, fără ca să-i mai fie îngăduit dumneaei să-l vadă, şi fără ca nimeni să aibă cunoştinţă de fapt, în afară de pomenitul popă Trond, şi de cei doi feciori ai lui.

Contele Skule Da, da, şi pre urmă ?

Episcopul Nicolas Cînd pruncul a împlinit anul, lucrurile nu se mai puteau ţine tăinuite mai departe. Inga s-a spovedit cum ştii către Erlend de Huseby, un bătrîn birkebainez din vremurile lui Sverres.

Contele Skule Ei şi ?

Episcopul Nicolas Acesta, dimpreună cu cîteva căpetenii din Ţara de sus luară copilul şi-l purtară în toiul iernii peste munte, aducîndu-l la regele care pe-atunci era aşezat la Nidaros.

Contele Skule Şi totuşi ai putea spune că... ?

Episcopul Nicolas Mare primejdie era, cum lesne se poate-nţelege, pentru un preot de rînd să crească la el odraslă de rege. Îndată după ce se născuse coconul, popa s-a destăinuit unuia dintre mai-marii lui bisericeşti, cerîndu-i povaţă. Atunci, acesta porunci lui Trond să schimbe într-ascuns copilul, iar pe adevăratul cocon să-l adăpostească la loc sigur, încredinţînd Ingăi pe altul măsluit, dacă mai pe urmă dînsa sau cei din Birkebain ar fi cerut coconul.

Contele Skule *(indignat)* Şi cine-a fost ticălosul care a povăţuit uneltirea ?
Episcopul Nicolas Eu am fost.
Contele Skule Domnia ta ? Da, ai urît întotdeauna seminţia lui Sverres.
Episcopul Nicolas Nu mă puteam încrede să dau pe mîinile dumitale odrasla regească.
Contele Skule Dar preotul ?
Episcopul Nicolas A făgăduit să-mi împlinească porunca.
Contele Skule *(apucîndu-l de braţ)* Atunci Hakon e sămînţa alteia ?
Episcopul Nicolas Dacă preotul a ţinut jurămîntul.
Contele Skule Dacă nu şi-a călcat jurămîntul ?
Episcopul Nicolas Preotul Trond a părăsit ţinutul, în chiar iarna aceea, atunci cînd copilul a fost încredinţat regelui Inge. A pornit închinător la mormîntul lui Toma Beckett, şi a rămas pribeag în ţara Anglilor pînă ce s-a pristăvit.
Contele Skule Zici că a părăsit ţara noastră ! Asta înseamnă că a înlocuit copilul cu un altul, temîndu-se de răzbunarea celor din Birkebain.
Episcopul Nicolas Sau nu l-a schimbat, şi s-a înfricat de răzbunarea mea.
Contele Skule Dar domnia-ta ce crezi ?
Episcopul Nicolas Tot atît poate fi într-un fel sau celălalt.
Contele Skule Bine, dar pe feciorii preotului nu i-ai iscodit ?
Episcopul Nicolas Ei s-au pornit cu gloatele cruciaţilor în Ţara sfîntă.
Contele Skule De atunci nu s-a mai auzit de ei ?
Episcopul Nicolas Ba da.
Contele Skule Unde sînt ?

Episcopul Nicolas S-au înecat în marea grecească la înapoiere.

Contele Skule Şi Inga?

Episcopul Nicolas Habar n-are nici de spovedania preotului, nici de porunca ce îi dădusem.

Contele Skule Spuneai că pruncul, la plecarea mumei, era abia de nouă zile?

Episcopul Nicolas Da; şi copilul ce i-a fost dat ei să vadă, pre urmă, abia după un an l-a văzut.

Contele Skule Încît nu-i nimeni pe lume în stare să aducă o lumină tainei. *(Se preumblă agitat de cîteva ori.)* Puternice Dumnezeule, ăsta să fie adevărul? Hakon, regele, stăpînul peste ţară şi neam să nu fie os domnesc! Dar de ce n-ar fi cu putinţă şi aşa? Nu l-au întîmpinat pînă acum toate noroacele? De ce să nu fi avut şi norocul acesta: prunc zămislit în bordeiul vreunui sărman rob, purtat să ajungă în leagănul coconului regesc...

Episcopul Nicolas În vreme ce tot norodul îl crede adevărată lamură regească...

Contele Skule În vreme ce el însuşi o crede, episcope, asta e de fapt însuşirea care-i aduce norocul şi platoşa care îl face puternic! *(Păşind spre fereastră.)* Priveşte-l numai ce mîndru e călare! N-are pereche. În ochi parcă-i rîde şi străfulgeră raza soarelui. Se uită în adîncul zilei, parcă s-ar socoti menit să propăşească, necontenit să propăşească! *(Întorcîndu-se către episcop.)* Eu sînt braţ regesc, că oricît, am şi minte regească, dar numai el e întru totul rege.

Episcopul Nicolas Şi poate că totuşi nu e...

Contele Skule Da, poate că totuşi nu e...

Episcopul Nicolas *(punîndu-i mîna pe umăr)* Conte, ascultă-mă...

C o n t e l e S k u l e *(privind mai departe, afară)* Uite regina. Hakon îi vorbeşte blajin, ea se roşeşte şi păleşte de bucurie. A luat-o nevastă numai pentru că era din partea lui înţeleaptă dibăcie să aleagă pe fata celui mai puternic om din ţară. Pe atunci nici o licărire nu îi încropea în inimă pentru ea, dar şi asta va miji ; norocul e cu Hakon. Ea o să-i lumineze traiul. *(Se opreşte şi exclamă uimit.)* Asta ce mai e ?

E p i s c o p u l N i c o l a s Ce ?

C o n t e l e S k u l e Dagfinn Ţăranul îşi face drum cu coatele străbătînd prin pîlcul mulţimii. Acum parcă dă o veste regelui.

E p i s c o p u l N i c o l a s *(privind pe la spatele contelui, pe fereastră)* Hakon pare-se începe să clocotească de mînie, nu-i aşa ? Încleştează pumnul...

C o n t e l e S k u l e Se uită într-acoace ; ce o mai fi ? *(Vrea să plece.)*

E p i s c o p u l N i c o l a s *(oprindu-l)* Ascultă-mă, conte, o mai fi să fie vreun mijloc, a ne limpezi asupra îndreptăţirilor ce ar avea Hakon.

C o n t e l e S k u l e Un mijloc, zici ?

E p i s c o p u l N i c o l a s Preotul Trond, pînă să nu moară, a întocmit o scrisoare, cu toate cîte le-a împlinit şi a luat împărtăşanie, arătînd că a dezvăluit în scris tot adevărul.

C o n t e l e S k u l e Şi dovada asta, pentru numele lui Dumnezeu, unde e ?

E p i s c o p u l N i c o l a s Află atunci că e... *(Privind spre uşă.)* Sst, vine regele !

C o n t e l e S k u l e Scrisoarea, episcope, dovada !

E p i s c o p u l N i c o l a s Uite, a venit regele !

(Intră Hakon însoţit de curteni şi nenumăraţi oaspeţi. Îndată după aceea Margreta ; cu o neliniştită spaimă ar vrea să se apropie de rege, însă e împiedicată

de doamna Ragnhild, care a însoţit-o cu alte curtence. Sigrid stă ceva mai răzleţită, în fund. Credincioşii contelui par turburaţi şi se strîng spre dreapta, grămadă, lîngă Skule, totuşi la oarecare depărtare în urma lui.)

Hakon *(puternic turburat)* Conte Skule, au cine e rege în ţara asta ?

Contele Skule Cine e rege în ţară ?

Hakon Întrebatu-te-am ! Eu port numele de rege, dar cine întrupează puterea regească ?

Contele Skule Puterea regească e laolaltă cu dreptul regesc.

Hakon Aşa s-ar cuveni să fie, dar aşa e oare ?

Contele Skule Sînt la adică tras în judecată ?

Hakon Pot să te judec, întrucît am dreptul acesta, faţă de fiecine din ţară.

Contele Skule Iar eu sînt în măsură să dau socoată de toată fapta mea.

Hakon Cu atît mai bine pentru noi toţi, dacă-i aşa. *(Suie o treaptă spre tron şi se reazimă de braţul jilţului.)* Aici vă stau ca rege şi întreb ! Despre contele Jon din Orknö ştiut-ai că s-a ridicat împotriva mea ?

Contele Skule Da.

Hakon Şi că-şi tăgăduieşte îndatorirea de a-mi plăti bir ?

Contele Skule Da.

Hakon Şi adevărat e, că domnia-ta, conte, ai trimis astăzi către dînsul scrisoare ?

Contele Skule Cine-a spus aşa ?

Ivar Bodde Eu spun.

Dagfinn Jostejn Tamb n-a putut să nu se supună şi să nu ducă slova, întrucît ea purta pecetea regească.

Hakon Scris-ai către cei ce sînt duşmanii regelui, şi întăreşti epistola cu pecetea regelui, cu toate că regele nu are cunoaştere de cele ce ai scris!
Contele Skule Am fost obişnuit cu voia ta, să fac întocmai într-astfel ani de-a rîndul.
Hakon Da, pe cînd epitropiai în locul meu.
Contele Skule Nici dintr-aceasta n-ai avut vreo păgubire. Contele Jon îmi scrisese rugîndu-mă să fiu mijlocitor; el se îmbia pentru o împăcare, însă cu cerinţe care nu prea aduceau cinste regelui. Iureşul împotriva celor din Varmeland îţi împovăra îndeajuns sufletul; dacă însuţi ai fi întocmit pacea, scăpa prea uşor contele Jon; pe cînd eu pot dovedi mai multă mlădiere.
Hakon Ţin să iau hotărîre însumi. Ce i-ai răspuns?
Contele Skule Citeşte scrisoarea.
Hakon Dă-mi-o.
Contele Skule Gîndeam că o ai!
Dagfinn Ştii mai bine ca noi că Gregorius Jonsson a fost mai iute de picior. Cînd ne-am suit pe punte, scrisoarea era departe.
Contele Skule *(îndreptîndu-se către Gregorius Jonsson)* Domnule vasal, înmînează regelui scrisoarea.
Gregorius Jonsson *(apropiindu-se neliniştit)* Ascultă-mă...
Contele Skule Hei?
Gregorius Jonsson *(în şoaptă)* Răzgîndeşte-te, scrisoarea cuprindea prea tăioase vorbe în privinţa regelui.
Contele Skule Pe acelea sînt meşter să le răsucesc. Scrisoarea!
Contele Jonsson Nu o mai am.
Contele Skule Nu o mai ai!
Gregorius Jonsson Dagfinn ne urmărea pas cu

pas. Am smuls scrisoarea pe care o purta Jostejn Tamb, am legat de ea o piatră, şi...

Contele Skule Şi?

Gregorius Jonsson Acum zace în fundul mării.

Contele Skule Rău, rău ai făcut.

Hakon Aştept scrisoarea, domnule conte!

Contele Skule N-am cum să ţi-o mai dau.

Hakon N-ai cum?

Contele Skule *(înaintînd un pas spre rege)* Sînt prea mîndru ca să-mi caut ocrotire apărîndu-mă printr-o arătare pe care n-ai crede-o, alături de oamenii ce-ţi stau alături, decît că e un vicleşug.

Hakon *(stăpînindu-şi mînia care răbufneşte)* Aşa că...?

Contele Skule Scurt şi cuprinzător; nu arăt scrisoarea, nu vreau s-o arăt.

Hakon Zi, mă înfrunţi?

Contele Skule Dacă altminteri nu e cu putinţă, ei, da, te înfrunt.

Ivar Bodde *(cu văjnicie)* Acum, Măria-ta, acum socot că nu mai are nevoie nimeni de altă dovadă!

Dagfinn Nu, acum cuget că toţi cunoaştem gîndurile contelui.

Hakon *(cu răceală către conte)* Vrei să te învredniceşti să înmînezi lui Ivar Bodde pecetea?

Margreta *(grăbindu-se cu mîinile alăturate imploră, spre cerdacul pe care stă regele)* Hakon, fii soţul meu milostiv şi mărinimos!

(Hakon făcînd cu mîna un semn de tăgăduire, ea îşi ascunde obrazul în văl, şi se retrage iar lîngă muma ei.)

Contele Skule *(către Ivar Bodde)* Iată pecetea domnească.

Ivar Bodde Asta urma să fie cea de pe urmă seară

a sărbătoarei. Se încheie cu grele griji pentru rege, dar aşa era sortit să se întîmple, şi socot că tot omul de credinţă trebuie să fie mulţumit că s-a întîmplat aşa.

Contele Skule Şi eu socot că orice dreptcredincios trebuie să se simtă adînc jignit, că între noi cei din Birkebain bagă vrajbă un cleric ; da, între noi cei din Birkebain, pentru că şi eu sînt tot din Birkebain, ca şi regele, ca şi oamenii lui. Sînt dintr-acelaşi neam, din spiţa lui Sverres, din os domnesc, dar dumneata, părinte, ai durat zidul neîncrederii în jurul regelui, depărtîndu-mă de el ; asta ţi-a fost isprava la care ai zidărit ani de-a rîndul.

Paul Flida *(înflăcărat către cei din jurul lui)* Credincioşi ai contelui, o să răbdăm pe mai departe asemenea purtări ?

Gregorius Jonsson *(păşind înainte)* Nu, nici că putem, nici că vom îngădui de acum aşa ceva. Să spunem răspicat, sus şi tare, nici unul dintre ai contelui nu e volnic să slujească în dragoste şi credinţă pre rege, cîtă vreme Ivar Bodde e tare şi mare în palatul regesc, uneltind împotrivă-ne.

Paul Flida Cucernice ! Te vestesc că voi porni luptă pe viaţă şi moarte împotrivă-ţi, orişiunde te voi întîlni, pe cîmp sau pe corabie sau în orice sălaş care nu e al Domnului.

Mai mulţi dintre ai contelui Asemenea şi eu ! Şi eu ! Din partea noastră nu vei avea răgaz !

Ivar Bodde Ferească Dumnezeu să mă vîr între rege şi atîtea puternice căpetenii ! Hakon, înalte doamne, sufletul meu ştie că te-am slujit cu toată credinţa. Drept e că am fost împotriva contelui ;

dar de am săvîrşit vreodată nedreptate împotrivă-i, să mă ierte Cel de Sus. De acum nu mai am ce căuta la curtea regească ; poartă-ţi pecetea cu însăţi mîna ta, că de mult se cuvenea singur să o ţii.

H a k o n *(care a scoborît treptele)* Rămîi !

I v a r B o d d e Nu pot. Zi şi noapte aş avea remuşcări dîndu-ţi ascultare. În vremile noastre nimeni nu ar fi mai vătămător ca acel care s-ar aţine piedică între rege şi conte.

H a k o n Ivar Bodde, îţi poruncesc să rămîi !

I v a r B o d d e Chiar dacă s-ar ridica sfîntul rege Olaf din racla de argint şi mi-ar da poruncă să rămîn, acum tot va trebui să plec. *(Înmînează regelui pecetea.)* Să trăieşti, mărite doamne ! Dumnezeu să-ţi îndrume şi blagoslovească faptele ! *(Pleacă prin mulţime la dreapta.)*

H a k o n *(întunecat, către conte şi ai lui)* Am pierdut prin vrerea voastră un prieten credincios ; mult trebuie să vă siliţi ca să-i puteţi fi înlocuitorii, dacă o să puneţi în cumpănă păgubirea ce mi-aţi pricinuit.

C o n t e l e S k u l e Mă îmbiu întru înlocuire pe mine, împreună cu toţi ai mei.

H a k o n Aproape că mă tem să nu fie lipsă de încă mai mult. Acum va să strîng în juru-mi pe toţi cei în care pot să mă bizui. Dagfinn, trimite de îndat' veste la miazănoapte, către ţinutul Haloga ; poruncă lui Vegard Väradal să se întoarcă.

D a g f i n n *(care a stat mai deoparte vorbind unui om îmbrăcat drumeţeşte, care intrase în sală, se apropie acum şi zice cutremurat)* Vegard nu poate să mai vie, doamne.

H a k o n De unde ştii ?

D a g f i n n Chiar acum ne-a ajuns veste în privinţa lui.
H a k o n Ce veste?
D a g f i n n Vegard Väradal a fost răpus.
M a i m u l te g l a s u r i Răpus!
H a k o n Cine l-a ucis?
D a g f i n n Andres Skjaldarband, prietenul contelui.

(Scurtă pauză; curtenii murmură între ei cu neliniște.)

H a k o n Unde-i cel de-aduse vestea?
D a g f i n n *(conducînd pe crainic în faţă)* Doamne, Măria ta, ăsta e.
H a k o n Care a fost pricina uciderii?
C r a i n i c u l Nimenea nu poate şti. Vorbeau laolaltă despre birurile din Finia, cînd deodat'a sărit Andres asupra-i, înjunghiindu-l de moarte.
H a k o n Mai fusese înainte pricină între dînşii?
C r a i n i c u l Cînd şi cînd. Andres zicea ades, că un sfetnic înţelept de pe aici de la miazăzi i-ar fi scris să se ţină pieptiş stîncă de cremene împotriva lui Vegard Väradal.
D a g f i n n Tare ciudat! Înainte de a porni la drum, Vegard mi-a destăinuit că un sfetnic iscusit i-a dat îndemn să se ţină dîrz cremene, potrivă lui Andres Skjaldarband.
E p i s c o p u l N i c o l a s *(scuipînd)* Ptiu, pe astfel de povăţuitori!
H a k o n Nu vom cerceta mai de aproape obîrşia sfaturilor aţîţătoare. Azi am pierdut două suflete de credinţă. Ar fi să plîng pentru Vegard; însă lacrimile nu îndestulează; ăstea-s trupuri şi vieţi. Domnule conte, Andres Skjaldarband e vasalul dumitale; mi-ai îmbiat tot ajutorul ca să mă despăgubesc de Ivar Bodde, iau drept bună făgă-

duința ce-mi dăduși, aștept să mă ajuți la pedepsirea fărădelegii săvîrșite.

Contele Skule Într-adevăr, îngerii cei răi stau astăzi zăgaz între noi doi. Pentru oricare altul dintre oamenii mei, nu m-aș fi împotrivit la osîndirea ucigașului...

Hakon *(cu încordare)* Ei, ce ?

Contele Skule Însă nu pentru Andres Skjaldarband.

Hakon *(izbucnind)* Vrei să ocrotești pe ucigaș ?

Contele Skule Pe omorîtorul ăsta trebuie să-l apăr.

Hakon Din ce pricină ?

Contele Skule Pricina n-o să o afle nimeni, afară de Cel din ceruri.

Episcopul Nicolas *(în șoaptă către Dagfinn)* Știu pricina.

Dagfinn Și eu o bănuiesc.

Episcopul Nicolas Să taci mîlc, dragă Dagfinn !

Hakon Conte, nădăjduiesc că ce spui e doar o glumă.

Contele Skule Dacă Andres Skjaldarband ar fi răpus pe însuși părintele meu, încă l-aș lăsa să umble slobod. Mai mult să nu mă întrebați.

Hakon Bine. Atunci ne vom drege noi înșine dreptate.

Contele Skule *(cu vădită teamă)* Măria ta, isprava ar ajunge sîngeroasă pentru toți.

Hakon Se prea poate, dar trebuie să se îndeplinească osînda.

Contele Skule Nu trebuie să se îndeplinească, nu poate să se îndeplinească !

Episcopul Nicolas Ba de-acum dreptatea e de partea contelui.

Hakon Dumneata, spui asta, preacucernice ! ?

Episcopul Nicolas Andres Skjaldarband s-a făcut cruciat.

Hakon şi contele Skule A intrat în ordinul cruciaţilor ?!

Episcopul Nicolas A şi pornit din ţară.

Contele Skule Mai bine aşa, pentru noi toţi.

Hakon Ziua dă în amurg ; praznicul de nuntă a ţinut prea destul. Îţi mulţumesc, domnule conte, de toată cinstirea ce mi-a fost adusă cu acest prilej ; pare-se că acum ai să te călătoreşti către Nidaros ?

Contele Skule Da, aşa am de gînd.

Hakon Iar eu către Vike. Dacă tu, Margreto, vrei să rămîi aici în munţi, rămîi.

Margreta Încotro vei pleca, vreau să te urmez, atîta vreme cît îmi îngăduieşti.

Hakon Bine, atunci vino cu mine.

Sigrid Departe se va răzleţi neamul nostru. *(Îngenunche înaintea lui Hakon.)* Îngăduieşte-mi o milostivire, doamne, Măria ta.

Hakon Ridică-te, doamnă Sigrida, şi cele ce-mi ceri fie dinainte încuviinţate.

Sigrid Eu nu pot să urmez pe conte la Nidaros. Monastirea de maici din Rejn aşteaptă să fie tîrnosită ; scrieţi rogu-vă arhiepiscopului, îndemnîndu-l să-mi încredinţeze mie stăreţia.

Contele Skule Tu, sora mea ?

Hakon Vrei să intri la monastire în cinul schimnicelor ?

Sigrid *(ridicîndu-se)* După sîngeroasa noapte de la Nidaros, cînd m-am căsătorit, cînd cei din Bagler veniră ucigîndu-mi mirele, şi pe sute de alţi ai noştri totodată, în timp ce oraşul ardea din toate colţurile, de-atunci parcă sîngele şi pîrjolul mi-au împăienjenit văzul pentru lumea din preajma mea. Am primit însă harul de a desluşi

ceea ce alții nu întrezăresc, iar acum strevăd vremi de cumplită urgie peste țară !

Contele Skule *(cu violență)* E bolnavă ! N-o luați în seamă !

Sigrid Bogat va fi rodul, pentru cel care seceră la întuneric. Tot ce e parte femeiască în țara Norvegiei, să se îndeletnicească numai îngenunchind și închinîndu-se prin monastiri și schituri, rugîndu-se zi și noapte !

Hakon *(zguduit)* E proorocire cerească sau pătimire sufletească în graiul tău ?

Sigrid Rămîi cu bine, frate, odată o să ne mai revedem.

Contele Skule *(fără voie)* Cînd ?

Sigrid *(în șoaptă)* Cînd ai să iei coroana, cînd vei fi în cumpăna primejdiei, cînd vei avea cea mai aprigă nevoie să stau în preajma ta !

(Iese prin dreapta cu Margreta, cu doamna Ragnhild și cu celelalte femei.)

Hakon *(după un scurt răgaz, trage sabia și zice cu dîrză hotărîre.)* Toți vătafii contelui să-mi jure credință.

Contele Skule *(violent)* E chibzuită vrerea ta ? *(Aproape implorînd.)* Rege Hakon, nu cere asemenea fapt !

Hakon Nici un om al contelui nu va părăsi cetatea Bergen, pînă ce nu va fi jurat credință regelui. *(Se retrage cu suita lui. Toți în afară de episcop și conte îl urmează.)*

Episcopul Nicolas Azi te-a înhățat cu mîna încleștată.

(Contele Skule tace și privește buimac în urma regelui.)

Episcopul Nicolas *(cu o intonaţie mai tîlcuitoare)* Şi poate că nici nu e os domnesc.

Contele Skule *(se întoarce brusc spre episcop, cu emoţie puternică şi-l prinde de braţ)* Unde e mărturia preotului Trond ?

Episcopul Nicolas Mi-a trimis-o din ţara Anglilor, pînă ce nu apucase să moară ; nu ştiu prin cine, că n-am mai primit-o.

Contele Skule Dar mărturia trebuie să se afle !

Episcopul Nicolas Sînt sigur ; de asta nu mai încape îndoială.

Contele Skule Cînd capeţi dovada mi-o înmînezi şi mie ?

Episcopul Nicolas Mă voi ţine de cuvînt.

Contele Skule Juri pe odihna sufletului cuvioşiei tale ?

Episcopul Nicolas Jur pe cucernica odihnă a sufletului meu.

Contele Skule Bine ; pînă atunci voi aţine calea lui Hakon acolo unde pot să-i stau tainic şi pe tăcute împotrivă. Trebuie să grijesc ca el să nu crească mai puternic decît sînt, cînd va începe răfuiala.

Episcopul Nicolas Dar dacă mărturia ne-ar arăta că el e într-adevăr îndreptăţitul fecior de rege, atunci ?

Contele Skule Atunci am să încerc să mă închin, să mă rog, în cuget umilit tinzînd din răsputerile mele să-i slujesc ca o căpetenie vrednică.

Episcopul Nicolas Dar dacă el nu e adevăratul urmaş ?

Contele Skule Atunci să mi se închine el mie ! Să-mi înapoieze rangul de rege şi tronul regesc, alaiul şi oastea şi corăbiile, tîrgurile şi cetăţile ; toate vreau să le recapăt !

Episcopul Nicolas O să caute să-și afle scăpare în cetatea Vike.
Contele Skule Am să-l izgonesc din cetatea Vike.
Episcopul Nicolas Atunci o să încerce să-și întărească așezare în Nidaros.
Contele Skule O să năvălesc peste Nidaros!
Episcopul Nicolas O să se zăvorască în sfînta biserică a lui Olaf.
Contele Skule Am să sfărîm pacea bisericii.
Episcopul Nicolas În altar fugind, se va agăța de racla moaștelor lui Olaf.
Contele Skule Îl smulg din altar, și dacă e nevoie îl azvîrl dimpreună cu sfînta raclă...
Episcopul Nicolas Dar încă va purta pe frunte coroana de rege, conte?
Contele Skule Cu sabia mea îi dobor coroana!
Episcopul Nicolas Și dacă nu clintește coroana?
Contele Skule Atunci în numele cerului, sau în numele Satanei, i-o dobor cu tigvă cu tot.

(Iese prin dreapta.)

Episcopul Nicolas *(îl privește din urmă, clatină arar din cap și zice)* Da, da; în felul ăsta îmi place contele!

CORTINA

ACTUL AL III-LEA

TABLOU

Încăpere în palatul episcopiei din Oslo. În dreapta poarta intrării. În fund o uşiţă deschisă duce spre paraclisul unde ard lumini. O uşă cu draperie, în peretele din stînga, dă în dormitorul episcopului. În faţă, de aceeaşi parte, o bancă de odihnă, tapisată. În dreapta, făcîndu-i faţă, o masă de scris cu răvaşe, hrisoave, şi o lampă aprinsă. La început nu e nimeni în odaie ; de după perdeaua din stînga răsună cîntecul monahilor. În curînd intră Paul Flida în vestminte de călător, se opreşte în prag, aşteaptă, priveşte în jur, apoi izbeşte de trei ori cu toiagul în duşumea.)

Sira Viljam *(vine din stînga şi exclamă cu glas înăbuşit)* Paul Flida ! Slavă Domnului, atunci nici contele nu e departe.

Paul Flida Corăbiile au ajuns la capul din Hovedö ; eu am grăbit înaintea lor. Cum îi merge episcopului ?

Sira Viljam Primeşte chiar acum Sfîntul Maslu.

Paul Flida Înseamnă că n-o mai duce mult.

Sira Viljam Magistrul Sigard din Brabant a spus că nu trece de noaptea asta.

Paul Flida Atunci socot că ne-a chemat prea tîrziu.

Sira Viljam Ba nu; e încă limpede la minte şi mai dovedeşte oarecare vlagă, întrebînd din clipă-n clipă dacă n-a venit contele.

Paul Flida Îi mai spui conte, oare nu ştii că regele l-a dăruit cu rangul de duce?

Sira Viljam Ba da, cum să nu, o fac numai din veche obişnuinţă. Sst! *(Şi el şi Paul Flida bat cruce închinîndu-se. Din dormitorul episcopului vin doi copilandri diaci cu lumînări, apoi alţi doi cu cădelniţe, apoi clericii purtînd potirul, un pristol, o cruce, şi un prapur bisericesc, urmaţi de un şirag de preoţi şi călugări; alţi copilandri diaci cu lumînări şi cădelniţe încheie procesiunea, înaintînd domol spre paraclisul a cărui uşă se închide în urma lor.)*

Paul Flida Acum cuconaşul bătrîn şi-a încheiat socotelile cu lumea aceasta.

Sira Viljam Îmi este oare îngăduit să-i dau veste că ducele Skule poate să sosească în fiece clipă?

Paul Flida A pornit de la pod de-a dreptul spre episcopie. Rămîi cu bine! *(Iese. Mai mulţi prelaţi, între care Petru, dimpreună cu slujitorii episcopului, vin din stînga aducînd pături, perini şi o sobă cu mangal.)*

Sira Viljam Ce-i cu asta?

Un preot *(orînduind pernele pe bancă)* Episcopul doreşte să zacă aici.

Sira Viljam E oare cu chibzuinţă?

Preotul Magistrul Sigard e de părere să-i împlinim toate voile. Uite-l, a şi venit.

(Episcopul Nicolas apare, susţinut de magistrul Sigard şi de un preot. E în odăjdii de vlădică, totuşi nu poartă nici cîrja nici mitra.)

Episcopul Nicolas Aprindeţi mai multe făclii! *(E purtat spre bancă, alături de soba cu mangal, şi înfăşurat în tartane.)* Viljam, iată că am primit dezlegare de toate păcatele! Le-au luat asupra lor pe toate, mă simt atît de uşurat.

Sira Viljam Ducele v-a trimis sol, doamne, şi el însuşi a trecut dincoace de Hovedö.

Episcopul Nicolas Bine, asta e tare bine. Regele va fi şi el în curînd aici. Fost-am cîine păcătos în zilele traiului meu, Viljam; greu am greşit faţă de rege. Preoţii dinăuntru de colo, ziceau că voi fi dezlegat de toate păcatele; da, aşa o fi poate, dacă ei au făgăduit într-astfel; de bună seamă, faţă de ei n-am greşit. Nu, nu, cel mai sigur este să aud mărturia chiar din gura regelui. *(Izbucnind năvalnic.)* Lumină v-am zis! Aici e atîta beznă.

Sira Viljam Da, luminile sînt.

Magistrul Sigard *(îi face semn să tacă şi se apropie de episcop)* Cum îţi merge, domnule?

Episcopul Nicolas Hei, aşa, aşa; aşa şi-aşa, mîinile şi picioarele îmi sînt sloi.

Magistrul Sigard *(în şoaptă, în timp ce împinge mai aproape soba cu mangal)* Hm, ăsta-i începutul sfîrşitului.

Episcopul Nicolas *(cu neastîmpărată teamă, către Viljam)* Zis-am că opt călugări la noapte să cînte în paraclis rugăciunile, închinîndu-se. Fii cu ochii pe ei, că sînt şi slugi trîndave printre dînşii.

(Sira Viljam arată fără să rostească vreun cuvînt, spre paraclis, din care cîntecul răsună în tot timpul scenei ce urmează.)

Episcopul Nicolas Cînd atît de multe au rămas nesăvîrşite, să fiu silit să le părăsesc într-astfel! Atîtea nesăvîrşite, Viljam!

Sira Viljam Domnule, gîndeşte-te la cele cereşti!

Episcopul Nicolas Mai am înaintea mea destulă vreme; pînă în ceasul zorilor, după părerea magistrului Sigard.

Sira Viljam Domnule, domnule!

Episcopul Nicolas Daţi-mi cîrja şi mitra. Să-mi tot spui mult şi bine să mă gîndesc la... *(Un preot a adus cele cerute.)* Aşa, iac-aşa, pune-acolo tichia că-mi e o povară; înmînează-mi cîrja; într-astfel sînt înarmat. Ca vlădică! De acum nu mă poate răzbi Cel Rău!

Sira Viljam Mai pofteşti altceva?

Episcopul Nicolas Nu. Adică totuşi, spune-mi; Petru, fiul lui Andres Skjaldarband, de care toţi vorbesc numai de bine...

Sira Viljam Nu încape tăgadă că e suflet fără prihană.

Episcopul Nicolas Petre, tu să-mi stai de veghe, pînă vine regele sau ducele. Deocamdată... ieşiţi voi ceştilalţi, dar staţi la îndemînă!

(Toţi, în afară de Petru, ies prin dreapta.)

Episcopul Nicolas *(după un scurt răstimp)* Petre!

Petru *(apropiindu-se)* Stăpîne!

Episcopul Nicolas N-ai văzut nicicînd cum mor bătrînii?

Petru Nu.

Episcopul Nicolas Toţi sînt fricoşi, aş putea să-ţi jur! Colea pe masă e un ditai hrisov pecetluit; adă-mi-l! *(Petru îi aduce scrisoarea.)* E către muma ta.

P e t r u Către maică-mea ?

E p i s c o p u l N i c o l a s Ai să te duci cu epistola către miazănoapte, pînă la Halogaland. I-am scris în privinţa unui mare fapt de osebită însemnătate ; a venit veste de la tată-tău.

P e t r u Tata luptă în oastea Domnului, în Ţara Sfîntă. Dacă o cădea acolo, cade pe pămînt blagoslovit ; acolo pămîntul e sfînt oriunde calci. În toate rugăciunile mă-nchin Atotputernicului, cerşind ocrotirea Lui.

E p i s c o p u l N i c o l a s Scump îţi este Andres Skjaldarband ţie ?

P e t r u I se cuvine toată cinstea ; dar altul e cel cu a cărui măreţie m-a crescut mama, ca să zic aşa, o dată cu laptele ce l-am supt.

E p i s c o p u l N i c o l a s *(grabnic şi cu încordare)* O fi oare ducele Skule ?

P e t r u Da, ducele Skule al lui Bard. Mumă-mea l-a cunoscut în junie. Într-adevăr ducele se cade să fie cel mai slăvit om din ţară !

E p i s c o p u l N i c o l a s Iată epistola ; călătoreşte-te de îndată către miazănoapte ! Au nu cîntă acolo înlăuntru ?

P e t r u Ba da, stăpîne !

E p i s c o p u l N i c o l a s Opt vlăjgani vînjoşi, cu beregăţi de surle, socot că oarecum pot fi de ajutor !

P e t r u Doamne, stăpîne, eu m-aş ruga de-a dreptul în locul tău.

E p i s c o p u l N i c o l a s Au rămas prea destule alte trebi de împlinit, Petre. Viaţa e în totul prea scurtă ; de altminteri regele o să-mi dea izbăvire, dacă vine. *(Se cocîrjeşte de dureri.)*

P e t r u Se vede că pătimeşti cumplit !

E p i s c o p u l N i c o l a s Nu pătimesc de fel. Dar

îmi dăngăne auzul ; fulgerături scînteietoare îmi iau văzul.

Petru Astea-s clopotele raiului, care te-mbie într-acolo, iar scînteile fulgerătoare sînt pîlpîirile făcliilor din altar, pe care oastea îngerească le-a aprins întru întîmpinarea preasfinţiei tale.

Episcopul Nicolas Da, de bună seamă, de bună seamă, nu e nici o primejdie, cîtă vreme cei de colo, dinlăuntru, o ţin vajnic mai departe cu rugăciunile. Drum bun, porneşte de îndată cu epistola.

Petru N-ar fi mai de cuviinţă dintîi să... ?

Episcopul Nicolas Nu, du-te ; nu mă tem să rămîn singur.

Petru Ne vom întîlni colo sus, cînd clopoţele cereşti vor suna şi pentru mine ! *(Iese prin dreapta.)*

Episcopul Nicolas Clopotele cereşti ! Uşor îţi vine să pomeneşti de ele, cînd te preumbli pe picioare sprintene. Atîtea rămase nesăvîrşite ! Dar unele au să poarte înrîurire şi după moartea mea. Făgăduit-am ducelui, pe odihna sufletului meu jurîndu-i, că îi voi înmîna spovedania preotului Trond, dacă ajung să o capăt ; bine că nu am primit-o. Dacă ar căpăta dovedire, ar învinge sau s-ar prăbuşi ; atunci dintre ei doi, unul ar fi bărbatul cel mai puternic din cîţi a avut ţara norvegă. Nu, nu, ce n-am izbutit s-ajung, să nu izbutească nimeni s-ajungă. E mai bună decît orice, nesiguranţa ; cîtă vreme îndoiala îl împovărează pe duce, au să silească unul împotriva celuilalt pe viaţă şi moarte, oriunde se vor întîlni ; cetăţile au să ardă în vîlvoră, satele au să se pustiiască, nici unul nebiruind prin înfrîngerea celuilalt. *(Îngrozit.)* Milă, îndurare ! Eu port povara vinei,

eu, care dintru început am dat brînci întregii pricini înteţind-o! *(Liniştindu-se.)* Da, da, da! Însă acum o să vină regele! el e cel mai din greu lovit, el să mă ierte, totuşi citească-mi-se sărindarele şi să mi se ţină slujbe nu e de fel nevoie; că doar sînt episcop, şi încă n-am răpus pe nimeni cu mîna mea. Bine că nu a ajuns pînă la mine mărturia preotului Trond; sfinţii s-au dovedit a fi de partea mea, şi nu îngăduie să cad în ispită, să-mi calc juruirea. Cine a bătut în uşă? Ăsta o fi ducele! *(Îşi freacă mîinile cu mulţumire.)* O să mă chinuiască silindu-mă să-i aduc dovezi întru îndreptăţirea de a fi rege, şi eu nu am nici un fel de dovadă pe care să i-o pot da!

(Intră Inga de Vartejg; e îmbrăcată în veştminte cernite, purtînd mantie cu glugă.)

Episcopul Nicolas *(ghemuindu-se)* Cine-i?

Inga O femeie din Vartejg, de la Borgasyssel, preacucernice doamne.

Episcopul Nicolas Muma regelui!

Inga Am fost odinioară.

Episcopul Nicolas Pleacă, pleacă! Nu eu am sfătuit pe rege să te surghiunească.

Inga Tot ce săvîrşeşte regele, rămîne pe dreptate săvîrşit; nu de asta am venit aici.

Episcopul Nicolas Atunci pentru ce temei ai venit?

Inga Fratele meu, Gunnulf, s-a înapoiat din călătoria ce făcu în ţara Anglilor.

Episcopul Nicolas Din călătoria în ţara Anglilor?!

Inga Ani îndelungaţi a tot lipsit, precum bine ştiţi, şi s-a perindat prin depărtate locuri; acum la înapoiere a adus o scrisoare...

E p i s c o p u l N i c o l a s *(pierzîndu-şi răsuflarea)* O scrisoare ?

I n g a De la preotul Trond. E pentru domnia-ta, stăpîne. *(Îi înmînează scrisoarea.)*

E p i s c o p u l N i c o l a s Zi aşa ; şi domnia-ta mi-o aduci ?

I n g a Aceasta a fost dorinţa lui Trond. Multă recunoştinţă îi datorez încă din vremile cînd el crescu pe Hakon. Am aflat că sînteţi suferind ; iată pricina pentru care m-am călătorit de îndat'. Am venit pîn-aici străbătînd drumul pe jos...

E p i s c o p u l N i c o l a s Nu era de lipsă chiar atîta grabă, Inga !

D a g f i n n *(păşind din dreapta)* Binecuvîntează, preasfinte părinte !

E p i s c o p u l N i c o l a s Soseşte regele ?

D a g f i n n Coboară tocmai descălecînd din munţii Ryen, cu regina şi cu pruncul regesc, şi cu mare alai.

I n g a *(înaintînd grabnic spre Dagfinn)* Regele, regele ! vine aici ?

D a g f i n n Inga ! Tu aici ? Multe ai mai pătimit săraca de tine.

I n g a O femeie căreia i-a fost dat să aibă un fiu atît de strălucit nu stîrneşte milă.

D a g f i n n Acum inima lui împietrită se va înduioşa.

I n g a Nu-i vorbi regelui despre mine ! Totuşi trebuie să-l văd ! Spune-mi, vine-aici ?

D a g f i n n Da, curînd.

I n g a Şi e întunecoasă seara. Au să lumineze drumul regelui cu facle ?

D a g f i n n Da.

I n g a Atunci o să mă aciuiesc într-un ungher în preajmă, pe unde trebuie să treacă, şi după aceea mă înapoiez la Vartejg ! Dar dintîi mă opresc la

altarul din Hallward ; acolo aprinde-voi lumînare pentru veghea acestei nopţi ; şi voi avea prilej să mă rog fierbinte pentru rege, pentru luminatul meu fiu. *(Iese prin dreapta.)*

Dagfinn Mi-am îndeplinit îndatorirea ; acum merg întru întîmpinarea regelui.

Episcopul Nicolas Dă-i şi din parte-mi călduroase urări de bună venire, bunule Dagfinn !

Dagfinn *(în timp ce iese prin dreapta)* N-aş vrea să fiu mîine în pielea episcopului Nicolas.

Episcopul Nicolas Mărturia preotului Trond ! Zi, tot m-a ajuns, uite-o în mîinile mele... *(Rămîne cu ochii ţintă, îngîndurat.)* N-ar trebui nicicînd să se jure omul pe odihna sufletului, cînd îl gîrbovesc, ca pe mine, bătrîneţile. Dac-aş mai avea ani înainte, m-aş pricepe să înfund jurămîntul ; dar acuma, în ultima seară, nu, nu, ar fi nechibzuinţă. Oare mă pot ţine de cuvînt ? Au nu înseamnă că pun în joc toată strădania întregii mele vieţi la care într-atîta am silit ? *(Şoptind.)* O, de-aş mai putea trage pe sfoară pe Cel Viclean măcar numai de data asta ! *(Ciulind urechea.)* Ce mai e ? *(Strigă.)* Viljam ! Viljam !

(Sira Viljam. intră prin dreapta.)

Episcopul Nicolas Ce vuieşte şi hăuleşte atît de cumplit ?

Sira Viljam Se strică vremea.

Episcopul Nicolas Se schimbă vremea ! Da, am să-mi ţin neclintit făgăduinţa ! Zici că vine furtuna ? Mai cîntă ceia, înăuntru ?

Sira Viljam Da, stăpîne.

Episcopul Nicolas Spune-le să-şi dea toată sîrguinţa, şi mai vîrtos fratele Aslak ; întotdeauna rugăciunile lui sînt atît de scurte ; de cîte ori

poate, le ciunteşte, roade din ele, boaita! *(Bate cu cîrja în podele.)* Du-te înăuntru şi zi-i că e cea din urmă noapte ce-mi mai e dată, încît să-şi dea din răsputeri osteneala, că altfel mă întorc peste el ca strigoi!

Sira Viljam Stăpîne, n-ar fi bine să chem pe magistrul Sigard?

Episcopul Nicolas Zisu-ţi-am odată, să te duci înăuntru! *(Viljam intră în paraclis.)* Fără îndoială, asta e vrerea Celui de Sus; să împac pe rege cu ducele, întrucît mi-a trimis acum chiar 'diata preotului Trond. Grea caznă pentru tine, Nicolas; cu o singură clintire să năruieşti ceea ce ai clădit o viaţă întreagă. Dar nu încape alegere; de data asta va să împlinesc vrerea Înaltului. Măcar să mai am vlaga să citesc ce scrie-n mărturie. Dar ochiul nu mai desluşeşte iotă! Neguri fîlfîie în lumina ochilor şi pîlpîie; şi pe nimeni nu mă pot bizui ca să-mi citească! Să mă leg prin astfel de făgăduinţă...! De rîs e firea omenească şi de batjocură, că nu poate fi în stare să poruncească uneltirilor sale de-a doua şi a treia treaptă. Am vorbit atît de îndelung şi stăruitor către Väradal, ca să înduplece pe rege să surghinească pe Inga, încît pînă la urmă fapta s-a împlinit. Fapta era iscusită ca întîie înjghebare; dar să nu fi dat eu povaţa, nu ar fi ajuns acum Inga la Vartejg iar scrisoarea n-avea timp să-mi ajungă în mîini, şi nu aş fi avut nici un jurămînt pe care să fiu chemat să-l ţiu. Astfel, în a doua treaptă, uneltirea s-a dovedit neghiobie. Cel puţin dacă aş mai avea vreme înaintea mea; dar numai noaptea aceasta mi-a rămas, şi încă nu toată. Trebuie, şi vreau să trăiesc mai mult! *(Bate din cîrjă, un preot intră din dreapta.)* Să vie ma-

gistrul Sigard! *(Preotul pleacă; episcopul mototoleşte în mîini scrisoarea.)* Aici, sub pecetea asta subţire, zace soarta Norvegiei pentru sute de ani! Zace în visare, ca puiul de pasăre cît e încă în ghioace! Hei, bine de cel care ar avea acum mai mult decît un suflet, sau ar fi cu totul lipsit de suflet! *(Apasă cu sălbăticie scrisoarea de piept.)* O, de n-ar fi sfîrşitul atît de prăvălit asupra-mi, şi judecata cu osînda, aş face să clocească din ghioace un vultan ale cărui aripi să arunce umbră de spaimă pe întreaga ţară, iar ghiarele lui să străpungă toate inimile! *(Scuturîndu-se.)* Însă ceasul din urmă e aproape! *(Cu un ţipăt strident.)* Nu, nu, s-ajungi să fii lebădă, neprihănită lebădă! *(Aruncă pe podea scrisoarea şi strigă.)* Magistre Sigard, magistre Sigard!

Magistrul Sigard *(din dreapta)* Cum te mai simţi, preacucernice domn?

Episcopul Nicolas Magistre Sigard, vinde-mi trei zile de viaţă!

Magistrul Sigard Dar îţi spusei domniei tale că...

Episcopul Nicolas Da, da; poate însă că ai glumit numai; aşa ca să mă pedepseşti. M-am arătat ca un stăpîn năzuros şi arţăgos faţă de domnia-ta, şi de aceea ai vrut să bagi spaima în mine. Ptiu, asta n-a fost frumos din parte-mi, nu, nu. Da, aşa nu se cădea! Acum însă ai bunătatea şi vădeşte cumințenie! Am să te răsplătesc din plin; trei zile s-apuc să mai trăiesc, magistre Sigard, numai trei zile!

Magistrul Sigard Chiar dacă mi-ar fi sortit să părăsesc viaţa o dată cu dumneata, tot n-aş putea să ţi-o prelungesc cu trei zile.

Episcopul Nicolas Atunci măcar cu o zi! Nu-

mai cu o singură zi! Îngăduie să apuc să se ivească zorile, să răsară soarele, dacă trebuie să părăsesc lumea! Ascultă-mă, Sigard! *(Îi face semn cu mîna să se apropie, şi îl trage să se aşeze alăturea pe laviţă.)* Am făcut danie Bisericii aproape tot aurul şi tot argintul meu, ca să ţină după răposarea mea slujbe mari. Dar am să le poruncesc să-mi înapoieze bănetul. Să fie ale dumitale avuţiile mele toate. Ei, Sigard, vrei să-i tragem pe sfoară pe ceia dinăuntru? He, he, he! Ai să te-mbogăţeşti, Sigard, şi ai să poţi pleca din ţară; eu îmi capăt răgaz cît să-mi orînduiesc trebile, şi mă lipsesc de toptanul rugăciunilor. Hei, Sigard, ne învoim? *(Sigard îi ia pulsul; episcopul ţipă îngrozit.)* Acuma de ce nu-mi răspunzi?

Magistrul Sigard *(se ridică)* N-am timp, domnule. Trebuie să-ţi pregătesc leac care să-ţi uşureze întrucîtva clipele trecerii către cele veşnice.

Episcopul Nicolas Ba, mai aşteaptă cu leacul! Aşteaptă, şi răspunde-mi!

Magistrul Sigard N-am timp. Băutura trebuie să fie gata pînă într-un ceas. *(Iese prin dreapta.)*

Episcopul Nicolas Pînă-ntr-un ceas! *(Izbeşte sălbatec cu cîrja.)* Viljam! Viljam!

(Sira Viljam vine din paraclis.)

Episcopul Nicolas Ia înăuntru mai multe ajutoare! Nu sînt îndestui cei opt!

Sira Viljam Stăpîne!?

Episcopul Nicolas Ţi-am spus, mai multe ajutoare! Fratele Kolbejn a zăcut cinci săptămîni, n-a avut timp să săvîrşească prea multe păcate în răstimpul ăsta...

Sira Viljam Ieri s-a spovedit.

Episcopul Nicolas Da, e taman bun, ia-l pre

el. *(Viljam se reîntoarce în paraclis.)* Pînă-ntr-un ceas ! *(Ştergîndu-şi fruntea.)* Pf, ce zăpuşală e aici ! Boaita ticăloasă, ce folos de toată învăţătura lui, dacă nu e-n stare să-mi adaoge nici un ceas. Stă întreagă ziua în chilia lui înjghebînd roţi meşterite şi scripeţi şi pîrghii ; că vrea să făurească o mecanică, o mahinărie, care să meargă, să tot meargă, şi să nu se mai oprească nicicînd ; îi zice *perpetuum mobile.* De ce nu-şi foloseşte măestria şi duhul ca să prefacă pre om într-un astfel de *perpetuum mobile ? (Se opreşte şi gîndeşte, ochii îi fulgeră.) Perpetuum mobile,* eu nu sînt tare pe latinie, însă înţelesul acestor cuvinte ar arăta un ce, avînd însuşire să străduiască veşnic, de-a lungul tuturor timpurilor. Dar eu însumi nu aş fi destoinic...? Ar fi o faptă de încheiere ! Ar însemna cea mai mare ispravă săvîrşită în ceasul din urmă ! Roţi şi scripete şi pîrghii, să pun în inima regelui şi într-a ducelui, să le pornesc într-astfel încît nici o putere de pe pămînt să nu le mai poată stăvili ; dacă izbutesc asta, trăiesc mai departe, trăiesc mai departe prin uneltirea mea, şi din asta izvorăşte poate ceea ce se numeşte nemurirea. Mîngîietor, înviorător gînd de îmbărbătare, cum alini pe bietul moşneag. *(Răsuflă adînc, şi se întinde pe laviţa de odihnă.) Diabolus* [1] şi-a bătut joc de mine astă-seară. Aşa pate cel trîndav ; *otium est pulvis-pulveris* [2], he, latinie aici, latinie colea, *diabolus* să nu mai aibă nici o putere asupră-mi ; vreau să fiu voinic pînă-n ultima clipă ; vreau, cum behăie ăia înăuntru ! *(Bate în duşumele cu cîrja ; intră Sira Viljam.)* Spu-

[1] *Diavolul* — în orig. în lat. (n. r.).
[2] *Trîndăvia e pulberea-pulberilor ;* idem (n. r.).

ne-le să amuţească ; mă turbură. Regele şi ducele vor veni în curînd, şi am de chibzuit treburi de seamă.

Sira Viljam Stăpîne, aşadar trebuie să...?

Episcopul Nicolas Le porunceşti deocamdată să contenească, pentru că vreau să mă reculeg în linişte. Uite colo, ridică scrisoarea de pe duşumea. Aşa, dă-mi încoace şi hîrţoagele celea.

Sira Viljam *(se îndreaptă spre masa de scris)* Care, stăpîne?

Episcopul Nicolas Oricare, totuna, cele cu pecete, cele care sînt mai pe deasupra. Aşa ; acuma du-te înăuntru şi spune-le să tacă ! *(Viljam se duce.)* Să mori, şi totuşi să cîrmuieşti ţara norvegiană ! Să mori, şi totuşi să potriveşti uneltirea aşa încît nici un om să nu fie în stare să se înalţe cu o şchioapă deasupra celorlalţi ! O mie de căi ar duce spre ăst ţel dar numai pe o singură cale se poate ajunge la împlinire, o cale care ar face să fie găsită, pe care face s-o porneşti. Ha, drumul e atît de aproape, atît de aproape ! Da, aşa să fie. Îmi ţin făgăduinţa jurată. Ducele aşteaptă să-şi capete scrisoarea, dar regele, hm, regelui vreau să-i implînt în inimă ghimpele îndoielii. Hakon are, precum se zice, cugetul cinstit ; fără credinţa în el însuşi şi în îndreptăţirile sale, nu mai e de nici o ispravă. Amîndoi să se îndoiască şi să creadă, şovăind în avînturi şi deznădejdi, nicicînd nemaicălcînd statornic tărîm... *perpetuum mobile !* Dar oare va dărui crezare Hakon arătărilor mele ? Le va dărui ; că doar sînt în pragul morţii ; dintîi o să-l adăp cu adevăruri. Puterile scapătă, dar sufletul se învoioşază ; nu mai sînt pe patul de suferinţă, sînt în chilia mea, şi vreau ca în cea din urmă noapte să lucrez, pînă se stinge lumina...

Ducele Skule *(intrînd din dreapta se îndreaptă către episcop)* Pace blagoslovită, cucernice domn ! Auzit-am cît de suferind eşti.

Episcopul Nicolas Sînt un hoit ce aşteaptă să se învoalte, dragul meu prinţ ; la noapte mă deschid ; mîine toţi au să-şi dea seama de mireasma mea.

Ducele Skule Cum, chiar astă-noapte, aşa zici ?

Episcopul Nicolas Zice magistrul Sigard că pînă-ntr-un ceas.

Ducele Skule Şi scrisoarea de la preotul Trond...?

Episcopul Nicolas Tot te mai gîndeşti la ea ?

Ducele Skule Nu-mi iese din gînd.

Episcopul Nicolas Regele te-a făcut duce ; înainte de domnia-ta, nimănui nu i-a fost dat să poarte atare înaltă titulatură în ţara norvegă.

Ducele Skule Nu mă îndestulează. Dacă Hakon nu e îndreptăţitul, atunci întreaga domnie mie mi se cuvine !

Episcopul Nicolas Brr, ce frig e aici înăuntru; îmi îngheaţă toate mădularele.

Ducele Skule Scrisoarea preotului Trond, domnule ! În numele Atotputernicului, o ai ?

Episcopul Nicolas Ştiu cel puţin unde se află.

Ducele Skule Atunci spune, spune-odată !

Episcopul Nicolas Zăboveşte...

Ducele Skule Nu, nu, foloseşte timpul ; văd cu cîtă repeziciune ţi se apropie sfîrşitul, are să vină pe aici şi regele, pe cît mi s-a spus.

Episcopul Nicolas Da, vine regele ; într-astfel, îţi poţi da seama mai vîrtos, cît mă îndeletnicesc cu ale dumitale treburi, încă şi acum.

Ducele Skule Ce ai de gînd ?

Episcopul Nicolas Aduceţi-vă aminte, la nunta

regelui, ziceați că tăria lui Hakon stă în neclintita credință pe care o poartă în el însuși.

Ducele Skule Ei și?

Episcopul Nicolas Cînd mă voi spovedi lui, trezi-voi în cugetul său îndoială, i se va prăbuși încrederea, iar prin aceasta își va frînge cerbicia.

Ducele Skule Domnule, dar asta ar fi păcat, păcat, dacă e într-adevăr el îndreptățitul.

Episcopul Nicolas Va sta în putința ta să-i înapoiezi încrederea, pentru că înainte de a vă părăsi, am să vă destăinui unde e scrisoarea preotului Trond.

Sira Viljam *(din dreapta)* Tocmai sosește regele însoțit de alaiul cu facle, de-a lungul uliței.

Episcopul Nicolas Fie bine venit. *(Viljam iese.)* Duce, îți cer să mă mai slujești în încă o privință. Să prigonești pe toți protivnicii mei. *(Scoate o scrisoare.)* I-am trecut pe toți la răboj. Pe cei de mai sus mi-ar fi fost drag să-i spînzuri dacă s-ar fi putut.

Ducele Skule Acum nu te mai gîndi la răzbunări că n-o mai duci mult.

Episcopul Nicolas Nu la răzbunări, ci la pedepsiri. Făgăduiește-mi că vei avînta sabia pedepsei peste toți vrăjmașii mei, după ce voi fi murit. Ei sînt protivnicii tăi, tot atît cît sînt și ai mei ; cînd vei ajunge rege, va să-i osîndești. Vrei să-mi făgăduiești că vei face întocmai ?

Ducele Skule Mă leg prin făgăduință și ți-o jur ; dar scrisoarea preotului Trond...?

Episcopul Nicolas Vei afla unde e, însă, vine regele ; vezi ascunde pomelnicul vrăjmașilor noștri.

(Ducele Skule bagă în sîn scrisoarea ; tot atunci apare prin dreapta regele.)

Episcopul Nicolas Bine-ai venit la praznicul stîrvului, Măria ta!

Hakon Ne-aţi fost întotdeauna un protivnic înverşunat, dar toate fie uitate şi iertate, cînd moartea stinge şi cele mai mari răfuieli.

Episcopul Nicolas Mă uşurezi! Cît de minunată e milostivirea regelui! O, doamne, îndurarea ce ai vădit în seara asta unchiaşului înrăit în păcate, să-ţi fie înzecit...

Hakon Lasă, lasă; trebuie să-ţi spun însă că sînt mai mult decît uimit. M-ai chemat aici ca să-ţi cerşeşti izbăvirea şi totodată mi-ai pregătit o asemeni întîlnire.

Episcopul Nicolas O întîlnire, stăpîne?

Ducele Skule În mine bate vorba regelui. Vrei domnule episcop, să arăţi lui Hakon pe chezăşia cinstei şi credinţei mele, că pînă pusei piciorul pe podul de la Oslo, întru nimic nu aveam ştiinţă că regele va veni aicea?

Episcopul Nicolas Vai, vai, toată vina îşi află în mine reazămul! Am fost bolnav, am zăcut tot anul; de treburile ţării m-am sinchisit prea puţin, să nu zic mai de loc; crezut-am că acum a pierit orice vrajbă dintre înaltele rubedenii!

Hakon Mi-a fost dat din păţanie să aflu că prieteşugului dintre duce şi mine îi prieşte cît sîntem departe unul de celălalt; aşa că rămîi cu bine, episcope Nicolas, şi acolo încotro te îndrumi acuma, ţină-te în pază Domnul! *(Vrea să se depărteze.)*

Ducele Skule *(în şoaptă, cu nelinişte)* Episcope, episcope; pleacă!

Episcopul Nicolas *(izbucnind, cu patimă)* Rămîi, rege Hakon!

Hakon *(oprindu-se brusc)* Ei?

Episcopul Nicolas Nu părăsi încăperea, cîtă

vreme bătrînul episcop Nicolas nu şi-a rostit cuvîntul din urmă.

H a k o n *(punînd fără voie mîna pe sabie)* Poate că ai venit la Vike, însoţit de oştire, domnule duce?

D u c e l e S k u l e N-am fost părtaş la cele puse la cale de episcop.

E p i s c o p u l N i c o l a s Mă voi pricepe să vă reţin prin singură puterea cuvîntului. În casa unde se pregăteşte o înmormîntare, murindul e cel mai de seamă dintre toţi, poate să-şi ceară împlinire la orice vrere, cîtă vreme îl mai ţin puterile. Dintru aceasta am să-mi rostesc eu însumi cuvîntul de îngropăciune; odinioară mă temeam întotdeauna că regele Sverres îmi va ţine cuvînt de pogribanie...

H a k o n Nu aiuri, domnule!

D u c e l e S k u l e Risipeşti nepreţuitul timp ce mai ai!

H a k o n De pe acum ţi s-au turburat ochii!

E p i s c o p u l N i c o l a s Da, privirea mea s-a încеţoşat, abia izbutesc să vă mai întrezăresc pe voi cei de faţă; dar lăuntric zvîcneşte traiul meu cu luminoasă limpezime. Am vedenii, află-le şi cunoaşte-le, Măria ta. Neamul meu a fost cel mai puternic din ţară; multe căpetenii de seamă au odrăslit din el; năzuit-am să fiu dintre toţi maimarele. Eram abia un băieţandru cînd am simţit dintîi însetoşare a săvîrşi isprăvi falnice, îmi venea a crede că e cu neputinţă să mai aştept vîrsta bărbată; atunci răsăriră regi a căror îndreptăţire la coroană era mult mai măruntă ca a mea: Magnus fiul lui Erling, şi cuviosul Sverres; şi eu năzuiam să fiu rege; dar dintîi se cădea să fiu căpetenie de războinici, asta era de neapărată cerinţă. Urma să aibă loc bătălia de la Ilewällen; era întîia dată cînd păşeam pe cîmp de luptă.

Soarele se nălţa în slăvi, oglindindu-se în strălucire fulgerătoare pe miile de arme albe. Magnus şi cu toţi ai lui se avîntau ca la joacă, numai inima mea ticăia încleştată. Pîlcul alor noştri înainta cutezător, dar mă simţeam nevolnic să-mi cîştig izbînda ; eram un fricos nemernic ! Toate celelalte căpetenii de oaste ale regelui Magnus luptară bărbăteşte, unii dintre ei căzură, eu însă am tulit-o peste viroage, am fugit, fugit, nu m-am mai oprit decît hăt, departe, la ţărmurile fiordului. Mulţi dintre ostaşi trebuiră să-şi spele în seara ceea, în fiordul Tronthjern, vestmintele sîngerate; şi pe-a mele a fost trebuinţă să le spăl, dar nu de sînge. Da, rege, eram laş ; din naştere hărăzit a fi căpetenie, dar lipsit de voinicie. Atunci parcă m-a străbătut o fulgerare ; din ceasul cela am urît aprig pe orice viteaz ; mă închinam pe furiş în biserici, plîngeam şi îngenuncheam dinaintea altarelor, dăruiam pomeni bogate, făceam sfinte jurăminte, la Saltösund, la Jonswällen în acea vară, cînd Baglerii tăbărîseră la Bergen, zadarnic totul ! Dintîi Sverres a fost cel care a luat aminte; şi m-a povestit altora, batjocorindu-mă cît îl ţinea gura, iar de atunci fiecine din oastea noastră rîdea cînd Nicolas, feciorul lui Arnes, apărea în vestminte ostăşeşti. Lasă-las', totuşi ţineam morţiş să ajung căpetenie, să ajung să fiu rege ; în toate celelalte privinţi mă simţeam făcut spre a fi rege, în stare să durez împărăţia lui Dumnezeu aicea pe pămînt, însă înşişi sfinţii mi-au ridicat stavila.

Hakon Nu învinovăţi cerurile, episcope ! Că mult ai urît !

Episcopul Nicolas Am urît mult, am urît pe toţi mai-marii din ţara asta, care se înălţau deasupra mulţimii. Dar simţirea mea era ură fiindcă

nu izbutea să fie iubire. Mîndrele femei, şi astăzi încă aş fi în stare să le sorb cu ochii de jăratec! Am optzeci de ani împliniţi şi încă poftesc să dobor bărbaţi, să cuprind muieri, dar şi întru aceste tot ca pe cîmpul de bătălie am păţit-o; n-aveam decît pofticiune şi rîvnire, fiind încă din născare lipsit de bărbăţie; o fierbinte sete de a mă desfăta în plăceri, cînd nu eram trupeşte decît o stîrpitură! De aceea intrai în cinul preoţesc întrucît cel ce vrea să aibă stăpînire asupra tuturor, trebuie să fie rege sau cleric. *(Rîde.)* Eu şi preot! eu, uşă de biserică! Ei da, pentru îndeletnicirea bisericească cerul îmi dăruise osebite însuşiri: glas cu care să cînt axioanele înalte, voce aproape muierească, pentru marile liturghii. Totuşi cei de sus aşteptau de la mine, care nu eram decît jumătate bărbat, ce sînt îndreptăţiţi să ceară oricui din cîţi au primit întreagă volnicia pentru ca să împlinească rostul vieţii! Au fost timpuri cînd astfel de pretinderi îmi păreau ieftine; am zăcut aici pe patul bolirii, cutremurat de teama Judecăţii şi-a Osîndei de apoi! Acum spaima a pierit; simt iar vlagă în mădularele sufletului! Nu eu am făptuit năpăstuiri; eu am fost năpăstuitul; eu sînt urgisitul cerînd dreptate!

Ducele Skule *(cu glas înăbuşit)* Domnule, scrisoarea! Ţi-a rămas atît de puţină vreme!

Hakon Gîndeşte la mîntuirea sufletului, încearcă să te smereşti!

Episcopul Nicolas Fapta omului e însuşi sufletul omului, şi fapta mea trebuie să trăiască mai departe pre pămînt. Dar domnia-ta, rege Hakon, va să te fereşti; că după cum cerul mi-a fost împotrivă, ca preţ al trudei neputînd culege decît

păgubire, aşa eşti şi tu protivnic celui care ţine în mîinile lui fericirea ţării.

Hakon Ha, duce! Acum pricep ce rost are întîlnirea noastră aici!

Ducele Skule *(cu violenţă, către episcop)* Încetează orice cuvînt în astă privinţă.

Episcopul Nicolas *(către Hakon)* Va rămîne potrivnicul tău, cîtă vreme îi va sta capul pe umeri. Împarte cu el domnia. N-o să am parte de odihnă în coşciug, şi mă reîntorc, dacă nu vă împărţiţi. Nici unul dintre voi doi să nu cotropească slava celuilalt; într-alt fel ar însemna că un uriaş s-a ridicat peste ţară, dar nu se cade să se ivească vreunul întrucît eu nu am fost uriaş!

(Recade istovit pe banca de odihnă.)

Ducele Skule *(se aruncă în genunchi lîngă bancă şi imploră pe Hakon)* Chemaţi ajutor! În numele Milostivului Dumnezeu, nu-l lăsaţi pe episcop să moară atît de cu grăbire!

Episcopul Nicolas Cum se întunecă tot mai mohorîţi ochii mei! Rege, întreb pentru cea din urmă oară, te înduplеci să faci împărţeală cu ducele?

Hakon Nu delătur nici o fărîmă, din cele ce mi-au fost date pe de-a-ntregul de Dumnezeu!

Episcopul Nicolas Bine, atunci bine! *(Şoptind.)* Orişicum ai să-ţi pierzi încrederea! *(Cheamă.)* Viljam!

Ducele Skule *(şoptind)* Scrisoarea! scrisoarea!

Episcopul Nicolas *(fără să-i dea ascultare)* Viljam! *(Viljam apare; episcopul îl trage cît mai aproape de el şi-i şopteşte.)* Atunci cînd primit-am mirul din urmă, am fost dezlegat de toate păcatele săvîrşite?

S i r a   V i l j a m   De toate păcatele, începînd cu cele de la naştere, pînă în clipa cînd ai primit mirul.

E p i s c o p u l   N i c o l a s   Nu şi pentru mai departe? Nu pînă la moartea mea?

S i r a   V i l j a m   Doamne, doar nu vei mai cădea în alt păcat la noapte.

E p i s c o p u l   N i c o l a s   Hm, cine poate şti; ia potirul de aur, pe care-l am moştenire de la vlădica Avesalon, dă-l bisericii şi porunceşte să mi se mai cînte şapte acatiste întregi.

S i r a   V i l j a m   Stăpîne, Dumnezeu va fi mărinimos faţă de cuvioşia ta!

E p i s c o p u l   N i c o l a s   Încă şapte acatiste îţi spun, pentru cele cîte păcătuiesc în noaptea asta! Du-te, du-te! *(Viljam pleacă, episcopul se întoarce spre Skule.)* Duce, dacă vreodat' vei citi scrisoarea preotului Trond, şi dacă în vreun fel se va dovedi că Hakon e adevăratul îndreptăţit, ce faci atunci?

D u c e l e   S k u l e   Atunci în numele Celui de Sus, rege să fie!

E p i s c o p u l   N i c o l a s   Gîndeşte-te bine. Faptul are osebită însemnătate! Cercetează-ţi toate cutele inimii; răspunde ca şi cînd ai fi în faţa Marii Judecăţi. Ce-ai face aflînd că el e adevăratul îndreptăţit?

D u c e l e   S k u l e   M-aş închina lui, şi i-aş sluji.

E p i s c o p u l   N i c o l a s   *(murmurînd în sinea sa)* Da, da, atunci răbdaţi cele ce vor decurge! *(Către Skule.)* Duce, sînt slăbănog şi istovit; mă cuprinde o moleşală de milostivire împăciuitoare.

D u c e l e   S k u l e   Asta e moartea! Scrisoarea preotului Trond! Unde e?

E p i s c o p u l   N i c o l a s   Dintru-ntîi, altceva! Ţi-am dat răbojul vrăjmaşilor mei.

Ducele Skule *(nerăbdător)* Da, da; am să te răzbun în întregime.

Episcopul Nicolas Nu, acum sufletul meu e deplin milostiv; vreau să le dau iertare, ca-n Scriptură. Aşa cum domnia-ta te lepezi de puterea stăpînirii, vreau să mă lepăd de patima răzbunării. Arde pomelnicul lor!

Ducele Skule Bine, bine, fie precum vrei!

Episcopul Nicolas Aici în mangalul cu jăratic, încît să văd cu ochii mei.

Ducele Skule *(azvîrle hîrtia în foc)* Aşa, uite, arde! Şi-acum vorbeşte, vorbeşte! Viaţa a mii şi mii e în joc, dacă nu vorbeşti acum!

Episcopul Nicolas *(cu ochi scînteietori)* Viaţa a mii şi mii! *(Izbucnind.)* Lumină! Aer!

Hakon *(se repede la uşă şi strigă)* Ajutor! Moare episcopul!

(Sira Viljam şi mai mulţi slujitori ai episcopului intră.)

Ducele Skule *(zgîlţîind braţul episcopului)* Fericirea Norvegiei pentru veacuri, şi măreţia ţării pentru de-a pururi poate!

Episcopul Nicolas De-a pururi! *(Triumfător.)* *Perpetuum mobile!*

Ducele Skule Pentru tihna sufletului cucerniciei tale, unde-i scrisoarea preotului Trond?

Episcopul Nicolas *(strigînd)* Încă şapte acatiste, Viljam!

Ducele Skule *(ieşit din sărite)* Scrisoarea, scrisoarea!

Episcopul Nicolas *(zîmbind în agonie)* Bunul meu duce, adineauri tu însuţi ai ars scrisoarea.

(Se prăbuşeşte înapoi pe bancă şi moare.)

D u c e l e S k u l e *(fără voie izbucneşte în strigăt, dîndu-se buimac înapoi, ascunzîndu-şi în palme obrazul)* Doamne Atotputernice !

C ă l u g ă r i i *(dînd buzna sălbatec din paraclis)* Scape cine unde poate scăpa !

G l a s u r i s i n g u r a t i c e S-a dezlănţuit Cel Rău în noaptea asta !

A l ţ i i Chihotea în cornurile încăperii şi cînd a strigat „Al nostru este" toate lumînările s-au stins.

H a k o n Tocmai s-a săvîrşit episcopul Nicolas.

C ă l u g ă r i i *(fugind prin dreapta) Pater noster, Pater noster !*[1]

H a k o n *(se apropie de Skule şi-i spune în şoaptă)* Duce, nu vreau să scormon ce plănuiri tainice ai făurit laolaltă cu episcopul cît mai trăia ; dar de mîine dimineaţă să-mi înapoiezi în mîinile mele toate împuternicirile şi cinstirile rangului ; de acum încolo, îmi dau seama că nu putem porni amîndoi pe aceeaşi cale.

D u c e l e S k u l e *(privindu-l buimac)* Amîndoi pe aceeaşi cale... ?

H a k o n Mîine ţin sfat în castelul regesc, acolo trebuie limpezit totul între noi doi.

(Iese prin dreapta.)

D u c e l e S k u l e Episcopul a murit şi scrisoarea e arsă ! viaţă zbuciumată de îndoială, de luptă şi de groază. O, de m-aş putea închina măcar ! Nu, trebuie să trec la fapte. Astă-seară să se hotărască pasul. *(Către Viljam.)* Unde s-a dus regele ?

S i r a V i l j a m *(spăimîntat)* Ocroteşte-mă Hristoase, ce mai cereţi de la el ?

---

[1] *Tatăl nostru* — în orig. în lat. (n. r.).

Ducele Skule Poate socoţi că vreau să-l ucid la noapte ?

(Iese prin dreapta.)

Sira Viljam *(priveşte în urma lui, clătinînd din cap, în timp ce slujitorii duc prin stînga leşul)* Încă şapte acatiste a cerut episcopul, dar cred că mai nemerit ar fi să îi citim paisprezece.

(Iese în urma celorlalţi.)

TABLOU

O încăpere în castelul regal. Portal de intrare, în fund ; uşi mai mici în cei doi pereţi laterali ; în faţă, pe dreapta, o fereastră. Din tavan atîrnă un lampadar pîlpîind. Foarte apropiată de uşa din stînga, o laviţă, mai în fund, în leagăn, doarme copilul regesc ; Margreta a îngenuncheat alături de prunc.

Margreta *(legănînd, cîntă)*

Coborînd pe-un curcubeu
Îngerii vin să te vază,
Hakon, fecioraşul meu,
Dormi cît cerul stă de pază.
Legănîndu-te mereu
Coborînd trepte de rază
Hakon, drag odorul meu,
Strajă stele scînteiază.

Te priveghe Dumnezeu
Somnu-ţi binecuvîntează
Hakon, puişor de zmeu,
Dormi, cît muma ta veghează.

(După un răstimp, ducele Skule vine prin uşa din fund.)

M a r g r e t a *(sărind în sus, cu un ţipăt de bucurie, se repede să-l întîmpine)* Tată! O, cu cîte suspine şi cu ce dor mi-am dorit să te reîntîlnesc.

D u c e l e S k u l e Cerescul Părinte aibă-te în ocrotirea lui, Margreto. Unde e regele?

M a r g r e t a La episcopul Nicolas.

D u c e l e S k u l e Hm, ei, se înapoiază curînd.

M a r g r e t a Şi o să vorbiţi împreună, şi o să ajungeţi la înţelegere, redevenind prieteni ca odinioară?

D u c e l e S k u l e Tare mi-ar fi drag.

M a r g r e t a Şi lui Hakon i-ar fi drag; iar eu mă rog în fiece zi Celui de Sus ca să ajungeţi la o împăcare. Ia vino numai şi uită-te încoace.

(Îl apucă de mînă şi îl conduce spre leagăn.)

D u c e l e S k u l e Copilul tău?

M a r g r e t a Da, dragul de el, pruncuţul meu; nu e minune? Numele lui e tot Hakon, ca şi al regelui! Uite-te numai la ochii lui, dar nu poţi să-i vezi acum fiindcă doarme; însă are ochi mari albaştri şi începe să rîdă, şi să întindă mînuţele ca să mă prindă, ştie de pe acum că-i sînt mamă.

(Orînduieşte cu grijă scutecele.)

D u c e l e S k u l e Hakon capătă feciori, că aşa a proorocit episcopul.

M a r g r e t a Îmi e de-o mie de ori mai scump copilaşul decît ţara şi împărăţia, şi lui Hakon la fel. Ba, cîteodată îmi pare că nici nu cuprind bine atîta fericire; aşez leagănul în faţa patului meu; în fiece noapte cînd mă trezesc, mă uit să văd dacă e alături, temîndu-mă nu cumva totul să fi fost visare.

Ducele Skule *(trăgînd cu urechea, se îndreaptă către fereastră)* Nu-i ăsta regele ?

Margreta Da, suie scara cea mare, am să-l chem. *(Apucînd pe tatăl ei de mînă îl conduce voioasă pînă la leagăn.)* Duce Skule ! Stai pînă atunci strajă la odrasla regelui, fiindcă şi el e vlăstar de rege, asta o uit totdeauna ! Şi cînd se deşteaptă, înclină-te adînc în faţa pruncului cu închinare, cum se cuvine să li se dea cinstire regilor ! Îndată merg să-l aduc pe Hakon. O, Doamne, Dumnezeule ! Poate că se statorniceşte în sfîrşit pace şi fericire în neamul nostru.

(Iese prin dreapta.)

Ducele Skule *(după o scurtă dar grea tăcere)* Hakon are fecior. Neamul lui odrăsleşte mai departe. Moare el, dăinuie urmaş, mai aproape de tron decît oricare. Toate noroacele îl fericesc pe Hakon. Poate că nu avea drept să suie în domnie, dar credinţa în sine i-a rămas pe mai departe neclintită ; episcopul încumeta să-i zădărnicească încrezarea, dar moartea nu i-a mai dat răgaz, nu a îngăduit Dumnezeu zădărire. Dumnezeu ocroteşte pe Hakon, i-a dăruit cingătoarea puterniciei. Să încerc a-i mai face arătare ? Să caut să-i dovedesc prin jurămînt cele destăinuite de episcop ? La ce-ar folosi ? Nimeni nu mi-ar da crezare, nici Hakon, nici ceilalţi. Pe episcop l-ar fi crezut în ceasul morţii, ar fi pătruns veninul îndoielii ; dar n-a fost să fie aşa. Şi pe atît de nezdruncinată pe cît e la Hakon cerbicia încrederii în el, aşa de nezdruncinată dăinuieşte în mine îndoiala. În lumea asta-ntreagă cine ar putea să-l înfrîngă ? Nimeni, nimeni. S-a încercat dovada fierului. Dumnezeu a vorbit, şi totuşi e

prea cu putinţă să fie Hakon cel pe nedrept ales, în timp ce viaţa mea se iroseşte. *(Se aşază posomorît la masa din dreapta.)* Şi dacă aş cîştiga de partea mea ţara şi coroana, oare n-ar rămîne îndoiala bănuielii mai departe, să mă sfredelească şi să mă pătrundă, cu stropi de veşnică ghiaţă ? Da, da ; totuşi mai bine e să stai urcat în tron regesc şi să te frămînţi îndoindu-te de tine însuţi, decît în mulţimea de jos, să te chinuieşti clătindu-te de îndreptăţirile celui urcat. Trebuie să aleg un sfîrşit între mine şi Hakon. Un sfîrşit ? Dar care ? *(Ridicîndu-se.)* Tu Atotputernice care-ai atîrnat deasupra cugetului meu osînda, Tu caută să-Ţi iei asupră vina, pentru cîte într-astfel se revarsă. *(Se preumblă, apoi oprindu-se, gîndeşte.)* Se cade să dărîm toate punţile, să nu păstrez decît una pe care păşind ori să birui ori să mă năruiesc, precum spunea episcopul la nunta regească din Bergen, acum trei ani ; în decursul căror mi-am risipit şi mi-am ţăndărit vlaga, apărînd toate punţile scăpării. *(Grabnic.)* De acum încolo trebuie să mă ţin de sfatul episcopului ; acum sau nicicînd ! Amîndoi sîntem în Oslo ; de data asta am mai mulţi ostaşi decît are Hakon ; de ce să nu folosesc covîrşirea care atît de rar e de partea mea *(Şovăind.)* Oare chiar la noapte, chiar acuma ? Nu, nu ! Nu la noapte ! Ha, ha, ha ! iar încolţeşte pregetarea, nehotărîrea ! Hakon nu cunoaşte îndoială ! El se porneşte izbucnit, şi învinge dintr-o dată ! *(Mai face cîţiva paşi prin încăpere, apoi se opreşte brusc în faţa leagănului.)* Vlăstar de rege ! Ce frunte mîndră ! Visează... *(Acoperă mai bine pe copil şi-l priveşte îndelung.)* Unul ca tine poate să păstreze într-un suflet bărbat o seamă de porniri drepte. Eu n-am nici un

fecior. *(Aplecîndu-se peste leagăn.)* Seamănă lui Hakon... *(Se dă dintr-o dată înapoi.)* Copilul regelui, zicea regina! Apleacă-te, adînc, întîmpinîndu-l, aşa cum se cuvine să întîmpini pe regi! Dacă moare Hakon înaintea mea, atunci au să înalţe pe copilul acesta în tron, iar eu, eu o să rămîn jos la trepte, să mă plec în adînci închinăciuni întîmpinîndu-l ca pe-un rege! *(Din ce în ce mai răscolit.)* Pruncul ăsta, feciorul lui Hakon, va urca în tronul regesc, la care poate că eu am mai mare îndreptăţire, iar eu am să şez pe scăunaşul de la picioarele lui, cu pletele albite, gîrbovit de vîrstă, văzîndu-mi toată truda vieţii irosită, murind fără a fi ajuns să fiu rege! Oastea mea întrece oastea lui Hakon, se porneşte furtuna la noapte, vîntul bate spre fiord. Dacă aş răpi vlăstarul regesc? Pe cei din Trondhjem pot să mă bizui. Ce ar mai putea îndrăzni Hakon, dacă ar fi în mîinile mele copilul? Oamenii mei au să dea ascultare poruncilor mele, au să lupte pentru mine şi au să biruiască. Regeşte am să-i răsplătesc, şi dintr-atît îi voi stăpîni! Aşadar, izbîndă! înainte! Să străbat peste hău, pentru întîia dată! La ce nu pot să văd dacă ai ochii lui Sverres sau ochii lui Hakon Sverresson? Doarme! N-am cum să văd. *(Pauză.)* Somnul îi e pavăză. Dormi în pace, puiandru moştenitor al coroanei. *(Merge spre masă.)* Hotărască Hakon; încă o dată vreau să stau de vorbă cu el.

Margreta *(intră dimpreună cu regele prin dreapta)* A murit episcopul! O, crede-mă că toată zavistia a murit o dată cu el.

Hakon Du-te de te culcă, Margreto, drumul te-a obosit.

Margreta Da, da! *(Către duce.)* Tată, fii blajin şi

împăciuitor, Hakon mi-a făgăduit să fie aşijderi! Noapte bună, de mii de ori la amîndoi!

(Se îndreaptă spre uşa din dreapta, mai face un semn de rămas bun şi iese; două slujnice duc leagănul în iatacul ei.)

Ducele Skule Rege Hakon, de data asta nu trebuie să ne despărţim ca protivnici. Că ar izbucni numai toate relele; peste ţară s-ar abate vremuri de cumplită urgie.

Hakon Ţara s-a obişnuit cu asemenea năpăstuiri de-a rîndul vremilor. Însă precum vezi şi domnia-ta, Dumnezeu ţine cu mine; tot duşmanul se surpă de cum îmi stă în cale. N-au mai rămas nici cei din Bagler, nici cei din Slittung, nici Ribbungii; Contele Jon a căzut zdrobit, Guthorm, fiul lui Inge a murit, Sigurd Ribbung aşijderi; toate năzuinţele cîte au fost făcute la adunarea Sfatului de ţară la Bergen, luîndu-se în cercetare fără temei s-au dovedit, prin cine socoţi că ar mai putea să izbucnească vremi de cumplită urgie?

Ducele Skule Hakon, mă tem că ar putea să se işte prin mine!

Hakon Atunci cînd am ajuns rege, ţi-am dăruit o treime din ţară.

Ducele Skule Păstrat-ai însă pentru domnia-ta însuţi două treimi.

Hakon Ai fost întotdeauna însetoşat de mai mult; am mărit partea dumitale, acum stăpîneşti jumătate ţară.

Ducele Skule Mai lipsesc zece schele de ancorat, ca să fie dreaptă jumătate.

Hakon Te-am înălţat duce, mărire pe care n-a mai avut-o altul, de cînd e ţara norvegă!

Ducele Skule Însă domnia-ta eşti rege! Şi nu

are cădere să fie vreun rege deasupra mea! N-am fost făcut ca să te slujesc; sînt în măsură însumi să ocîrmui şi să dau porunci!

H a k o n *(îl măsoară din priviri o clipă, apoi cu răceală rosteşte)* Cerul să-ţi păzească minţile de rătăcire, doamne! Noapte bună! *(Vrea să plece.)*

D u c e l e   S k u l e *(aţinîndu-i calea)* Aşa nu scapi de mine! Ia seama, sau mă dezbăr eu însumi de domnia-ta. Nu poţi să-mi fii pe mai departe stăpîn neatîrnat; trebuieşte să ne împărţim pe din două ţinutul!

H a k o n Îndrăzneşti să-mi vorbeşti mie într-astfel!

D u c e l e   S k u l e Am venit la Oslo cu o oaste mult mai numeroasă decît oastea ta, Hakon, fiu al lui Hakon.

H a k o n Poate ai în gînd să...?

D u c e l e   S k u l e Dă-mi ascultare! Gîndeşte la vorbele episcopului! Înduplecă-te, să-mpărţim! Dă-mi cele zece schele de corăbii; lasă-mă să-mi stăpînesc devălmăşia, ca şi cînd ar fi ţară de sine stătătoare, fără să mai fiu îndatorat a-ţi plăti tribut, sau a da supunere. Ţara norvegă a mai fost şi odinioară despărţită în două ţări. Legămîntul nostru nu va fi încălcat.

H a k o n Pare-se că tu eşti sufleteşte bolnav, dacă te ţii în stare să îndrăzneşti asemenea cerere!

D u c e l e   S k u l e Da, sufletul îmi este bolnav, şi altminteri nu-mi voi afla tămăduirea. Noi doi va să avem rang deopotrivă; să nu stăm unul mai presus celuilalt!

H a k o n Pînă şi fiece ostrov sterp e piatră din întregul clădit laolaltă de Harald Harfager, şi de sfînt regele Olaf; iar dumneata vrei să îmbucătăţesc cele de ei întrupate îmbinat? Niciodată!

D u c e l e   S k u l e Atunci să ne învoim stăpînind pe

de-a rîndul. Fiecare din noi să fie singur stăpînul cîte trei ani în şir ! Ai domnit îndelung, acum vine rîndul meu. Părăseşte pentru trei ani ţara ; în răstimp să fiu eu rege ; să fiu dregătorul pînă la înapoierea ta, ocîrmuind întru propăşire cît mai deplină ; că doar e prea măcinătoare şi grija şi truda în a fi necontenit veghetor. Ascultă-mă, Hakon, trei ani fiecare din noi pe de-a rîndul ! Vom purta cu schimbul coroana !

Hakon Socoţi pe măsura tîmplelor tale coroana mea ?

Ducele Skule Nici o coroană nu-mi va părea prea largă.

Hakon Îndreptăţire cerească, şi menire de la Dumnezeu se cere celui hărăzit să poarte coroană.

Ducele Skule Şi eşti pe atît de sigur că ai această îndreptăţire de la Cel de Sus ?

Hakon Într-aceasta s-a vădit judecata lui Dumnezeu.

Ducele Skule Nu te bizui atît pe ea. Dacă ar mai fi fost episcopul în stare să vorbească, însă acum e zadarnic ; pe mine nu m-ai crede. Da, e neîndoielnic, ai vajnici sprijinitori în ceruri ; totuşi îi înfrunt ! Nu vrei să domnim cu schimbul ? Da, da, atunci nu ne rămîne decît o singură altă ieşire. Hakon, înduplecă-te, să luptăm între noi doi, unul împotriva celuilalt, singuri noi, cu arme grele, pe viaţă şi pe moarte !

Hakon Au nu glumeşti domnia-ta ?

Ducele Skule Nu-i şagă, cînd e în joc rîvna vieţii şi tămăduirea sufletului.

Hakon Atunci slabă nădejde pentru tămăduirea sufletului.

Ducele Skule Zi, nu vrei să te iei la luptă cu mine ? Trebuie însă, trebuie !

Hakon Ţi-ai pierdut minţile. Nu pot decît să-ţi port

milă. Te amăgeşti că glasul Domnului te îndeamnă să rîvneşti suire în tronul regesc, şi nu cuprinzi că strădania ta nu e decît zadarnică trufie. Te ispiteşte, ce? Cununa domnească? Mantia tivită cu purpură pe umăr? Dreptul de a-ţi avea jilţ cu trei trepte mai sus de duşumea? O, ce jalnică năzuinţă! Dacă într-asta s-ar întrupa rostul domniei, ţi-aş zvîrli-o, aşa cum zvîrli pomană unui cerşetor.

Ducele Skule După ce mă cunoşti de cînd erai copil, cum poţi să mă judeci într-astfel?

Hakon Fost-ai înzestrat cu toate darurile unei minţi luminate, înţelepciune şi curaj; eşti anume făcut spre a sta folositor alăturea de rege, dar nu ca să fii însuţi rege.

Ducele Skule Asta rămîne s-o dovedim acum!

Hakon Încearcă să-mi dovedeşti o singură înfăptuire regească, pe care ai fi împlinit-o în cursul anilor cît ai ocîrmuit în numele meu! Fost-au vreodată Baglerii şi Ribbungii mai puternici atunci? Erai bărbat în deplină putere, dar ţara ajunsese prada hoardelor răsculate; ai doborît vreuna din hoarde? Eram încă nevîrstnic şi-mi lipsea cunoaşterea din trăire, a vieţii, cînd am luat în mînă cîrma domniei, dar, uite vezi, cu toţii mi se supuseră la picioare, de îndată ce ajunsei rege, nemairămînînd nici Bagleri, nici Ribbungi!

Ducele Skule Cu aşa ceva n-ai de ce să te grozăveşti cîtuşi de puţin; că tocmai într-aceasta stă primejdia cea mai de seamă; curtenii trebuie să fie aţîţaţi împotriva curtenilor, năzuinţele unora împotriva năzuinţelor celorlalţi, şi un ţinut împotriva celuilalt ţinut, pentru ca regele să poată fi peste ei cel mai tare. Fiece sat, fiece neam trebuie să atîrne, sau de dărnicia, sau de străşnicia

stăpînitorului. Dacă stîrpeşti nemulţumirile toate, abia izbuteşti să-ţi răpeşti ţie însuţi puterea.

Hakon Şi mai năzuieşti să ajungi rege, cînd gîndeşti astfel ? Ai fi fost volnic să ajungi o căpetenie vajnică pe vremurile lui Erling Skalkes ; dar au crescut vremurile deasupra-ţi, şi nu le mai înţelegi. Nu-ţi dai seama că regatul norveg aşa cum îl întocmiseră Harald şi Olaf nu poate fi asemuit decît cu o biserică ce aşteaptă hram ? Zidurile s-au înălţat pe stîlpi puternici, bolta se rotunjeşte deasupra, turla se nalţă spre slăvi ca brazii codrului ; dar viaţa, inima zvîcnitoare, proaspătul şuvoi de sînge, nu străbate plăsmuirea ; sfîntul duh al Domnului nu i-a dat pînă acum însufleţirea ; n-a căpătat consfinţire ; eu vreau să-i dăruiesc acest har ! Ţara norvegă a fost o ţară, dar eu vreau să devie un neam. Cel din Trondhajem se înarma împotriva celui din Vikväring, cel din Agdewäring împotriva celui din Hördäland, cel din Halogaland împotriva celui din Sogndöll, dar toţi urmează să se unească de acum înainte şi toţi să ştie, şi să simtă că una sînt ! Asta e îndatorinţa ce mi-a dăruit Dumnezeu pe umeri, asta e menirea pe care trebuie s-o aducă acuma la îndeplinire regele norveg. Iar tu, duce, lasă astă menire altuia, pentru că într-adevăr nu întruneşti cerinţele ei.

Ducele Skule *(nimicit)* Să-i unesc...? Să-i întrupez într-un singur neam pe cel din Trondhjem şi pe cel din Vikväring, întreaga Norvegie ? *(Cu neîncredere.)* Aşa ceva nu se poate îndeplini ! Nicicînd n-a proorocit asemeni fapte datina străbună !

Hakon Pentru voi fapta rămîne de neîndeplinit, pentru că voi nu sînteţi în stare decît să îngăimaţi

datina străbună ; dar mie faptul îmi pare tot atît de uşor de împlinit, cum îi e firesc şoimului să străbată norii.

Ducele Skule *(răscolit de nelinişte)* Să aduni noroadele într-un neam, să le trezeşti la înţelegerea că una sînt ! De unde ţi s-au ivit atît de năstruşnice gînduri ? Mă înfierbîntă şi mă înfrigură. *(Pătimaş.)* Astea vin de la diavolul Hakon ; nicicînd nu se vor înfăptui, cît mai sînt volnic să port coif de oţel pe creştet.

Hakon Gîndul ivit purcede de la Dumnezeu şi nu mă lepăd de dînsul, cîtă vreme fruntea-mi va fi încinsă cu coroana sfîntului Olaf !

Ducele Skule Atunci năruiască-se şi coroana sfîntului Olaf !

Hakon Cine se va-ncumeta s-o doboare ?

Ducele Skule Dacă nu altcine, eu.

Hakon Dumneata, Skule, ai să fii făcut mîine neputincios, în Adunarea Thingului.

Ducele Skule Hakon ! nu ispiti pe Atotputernicul ! Nu mă împinge pînă la muchea din marginea prăpastiei !

Hakon *(arătînd spre uşă)* Du-te, domnule, şi caută să uităm, că ţinurăm în astă-seară grai împungător.

Ducele Skule *(îl priveşte o clipă ţintă, şi zice)* Pe data viitoare vom vorbi mai tăios.

(Iese prin uşa din mijloc.)

Hakon *(după scurt răstimp)* Ameninţă ! Nu, nu, nicicînd nu va îndrăzni pînă într-atît. Trebuie, va fi silit să îngenunche, să se plece la picioarele mele ; am nevoie de braţul lui cutezător, de agera lui minte... Dacă vitejia şi duhul şi puterea se află în ţară, acestea-s haruri pe care Dumnezeu le-a

dăruit supuşilor mei, întru izbîndirea mea, tot ca să-mi slujească mie. Ducele Skule a fost înzestrat cu atîtea însuşiri de seamă ; înfruntîndu-mă ar însemna să înfrunte pe Dumnezeu. Îndatorirea mea e să pedepsesc pe oricine s-ar ridica protivnic voinței cerului, pentru că cerul înfăptuie necontenit într-ajutorul meu.

Dagfinn *(intră pe uşa din mijloc)* Doamne, fii de neclintită veghe la noapte, pentru că de bună seamă ducele unelteşte piază.

Hakon Ce vrei să spui ?

Dagfinn N-aş putea lămuri ce anume îi clocoteşte în țeastă, dar că unelteşte ceva, de asta nu mai încape îndoială.

Hakon S-o fi gîndind să năpustească asupră-mi ? Nu, asta nu se poate, e cu neputință.

Dagfinn Ba, e cu totul altceva. Corăbiile lui sînt pregătite să pornească ; au de gînd să țină sfatul luptătorilor pe punte.

Hakon Te înşeli ! Du-te, Dagfinn, şi să-mi dibuieşti vestea adevărată.

Dagfinn Da, da, bizuiți-vă pe mine. *(Iese.)*

Hakon Nu, ar fi de neînchipuit ! Ducele nu e îndreptățit să se rocoşească împotrivă-mi. N-o să-l rabde Dumnezeu, Dumnezeu care pîn-acum a rînduit într-atît de minunat toate spre izbînda mea. Acum am nevoie de împăciuire ! Tocmai acum trebuie să pornească ? Am înfăptuit prea puține, însă aud glasul Stăpînului, rînduindu-mi de-a dreptul mie : „Tu să înfăptuieşti în țara norvegă fapta cea mare regească !"

Gregorius Jonsson *(intrînd prin uşa din mijloc)* Domnul şi stăpînul meu !

Hakon Gregorius Jonsson ! Ai venit la mine ?

Gregorius Jonsson Jurămîntul credinței m-a în-

drumat. Pînă-ntr-acum slujeam sub porunca ducelui, dar nu-mi e îngăduit să stau sub ascultarea lui mai departe.

Hakon Ce s-a întîmplat?

Gregorius Jonsson Ce nu va fi nimănui cu crezare, cînd va porni zvonul prin ţară.

Hakon Ci vorbeşte, vorbeşte!

Gregorius Jonsson Mă înfior singur auzind cele ce însumi sînt silit să rostesc; află deci că... *(Îl apucă de braţ şi-i şopteşte la ureche.)*

Hakon *(cu un ţipăt se dă înapoi)* Ha, eşti sărit din minţi?

Gregorius Jonsson De ce nu dă Dumnezeu să fiu!

Hakon Nemaipomenit! Nu, e cu neputinţă!

Gregorius Jonsson În numele Sfîntului Hristos care şi-a vărsat sîngele pentru noi, jur că e aşa.

Hakon Porniţi, porniţi de îndată! Porunciţi să sune surlele de drum! Toţi ostaşii mei să se adune laolaltă!

(Gregorius Jonsson iese.)

Hakon *(se preumblă de cîteva ori, apoi se apropie grabnic de uşa iatacului Margretei, ciocăneşte în uşă, se preumblă, revine, ciocăneşte şi strigă)* Margreta!

(Apoi reîncepe să se preumble.)

Margreta *(din uşă, în cămaşa de noapte, despletită; poartă peste umeri un pieptăraş cu ceaprazuri roşii, pe care-l strînge ca să-şi ascundă sînii)* Hakon! Tu m-ai chemat?

Hakon Da, da, haide, vino-ncoace.

Margreta Bine, dar să nu te uiţi la mine, că mă culcasem.

Hakon Alte gînduri mă dor.
Margreta Ce s-a întîmplat ?
Hakon Dă-mi sfatul cel bun, că tocmai adineauri mi-a fost adusă vestea cea mai rea.
Margreta *(cu teamă)* Ce veste, Hakon ?
Hakon Sînt doi regi de-azi înainte peste țara norvegă.
Margreta Doi regi domnesc peste Norvegia ? Hakon, unde e tata ?
Hakon Pe puntea corăbiei s-a strigat rege ; și acum plutește către Nidaros, unde urmează să se încoroneze.
Margreta Doamne, Atotputernice !

(Se prăbușește pe laviță, acoperindu-și cu mîinile fața, și plînge.)

Hakon Doi regi în țară !
Margreta Soțul, stăpînul meu unul, și tata, celălalt !
Hakon *(preumblîndu-se cu neliniște)* Dă-mi sfatul cel bun, Margreto ! Să pornesc prin Țara de Sus, dintîi spre ținuturile din Trondhjem și să zădărnicesc încoronarea ? Nu, e cu neputință ; nu am cu mine îndestulă oaste ; și în părțile dinspre miazănoapte e el mai tare ca mine. Dă-mi sfat, cum să-l sfărîm pe duce, pînă ce nu apucă să ajungă la Nidaros ?
Margreta *(implorînd cu mîinile alăturate)* Hakon, Hakon !
Hakon Să-mi dai un sfat înțelept, cum să-l zdrobesc pe duce ? Asta ți-am cerut !
Margreta *(îndurerată alunecă de pe laviță, îngenunchind)* O ! ai uitat cu totul că el îmi e tată !
Hakon E tatăl tău, da, da, așa e, am uitat. *(O ridică.)* Așază-te, Margreta ; stăpînește-ți mîhnirea ; nu plînge ; tu nu porți vină dintr-atît. *(Se îndreaptă spre fereastră.)* Ducele Skule ajuns-a cel mai cum-

plit dintre vrăjmaşii mei! Doamne, Doamne, de ce loveşti aşa de aprig în mine, carele cu nimic nu ţi-am fost greşit. *(Bătăi în uşa de la mijloc ; el tresare, ascultă şi apoi strigă.)* Cine bate în tîrziul serii?

G l a s u l I n g ă i *(de afară)* Una pe care a răzbit-o gerul, Hakon.

H a k o n *(cu un ţipăt)* Muma mea!

M a r g r e t a *(sărind în sus)* Inga!

H a k o n *(se repede la uşă şi îi deschide. Inga stă în prag.)* Muma mea! Rebegea ca un cîine la uşa fiului! Şi mă mai întrebam de ce mă prigoneşte Dumnezeu!

I n g a *(întinzînd braţele spre el)* Hakon, copilul meu! fii binecuvîntat!

H a k o n *(ridicînd-o)* Intră, intră. Aici e cald şi lumină.

I n g a Îmi îngădui să intru?

H a k o n De acum nu ne vom mai îndepărta.

I n g a Fiul meu, regele meu, ce bun şi drag eşti! Stam într-un ungher şi te priveam cînd ieşeai de la episcopie ; arătai atît de covîrşit de griji ; nu mă înduram să plec din preajma ta.

H a k o n Slavă Domnului! Nu mai încape îndoială că tu erai cea mai bună solie ce putea să-mi vină! Margreto... mamă, greu păcat săvîrşeam, zăvorîndu-mi inima faţă de voi două, care sînteţi atît de inimoase.

M a r g r e t a *(prinzîndu-se cu braţele de gîtul lui)* O, Hakon, soţul meu iubit, sînt oare acum mai aproape inimii tale?

H a k o n Da, da, apropiată eşti ; nu spre a-mi dărui sfatul înţelept, ci ca să-mi luminezi calea cu strălucirea ta. Vină ce va să vie, simt în mine tăria Domnului!

D a g f i n n *(năpustind prin uşa din mijloc)* Doamne, stăpîne, de-acum s-a dezlănţuit prăpădul.

H a k o n *(zîmbind cu încredere, în timp ce strînge la piept pe Margreta şi pe Inga)* Ştiu, dar nu e nici o primejdie, bătrîne Dagfinn! Or fi ei doi regi pe ogorul Norvegiei, dar e numai unul în ceruri, şi Cel de Sus face dreptate!

CORTINA

ACTUL AL IV-LEA

TABLOU

O sală mare din palatul regesc din Oslo. Regele Skule bencheluiește cu alaiul său și cu mai-marii oastei. Pe stînga, în față, e tronul înalt pe care stă Skule, împodobit cu mantia de purpură și cu coroana pe frunte. Masa de seară, la care iau parte oaspeții așezați pe bănci, e întinsă de la jilțul domnesc pînă în fundul sălii. În fața lui Skule stau Paul Flida și Bard Bratte. O seamă de meseni mai mărunți stînd în picioare la dreapta sînt oaspeți și ei. E tîrziu de seară; sala scînteiază de făclii. Banchetul e pe sfîrșite; mesenii au prins chef, cîțiva chiar s-au amețit; beau unul în sănătatea altuia, rîd și pălăvrăgesc laolaltă.

Paul Flida *(se ridică și încearcă să potolească larma)* Liniște în sală! Jatgejr scaldul va să ne cînte, preamărindu-l pe regele Skule.

Jatgejr *(pășind spre mijlocul sălii)*
Viteazul Skule prin surle dat-a din Oerething solie,
În vreme ce poporenii la Nidaros erau adunați la liturghie.
Viteazul Skule pusu-și-a pe frunte coroana, rege să fie

Cît săbiile ostaşilor lui zăngăneau voios a vitejie.
Regele Skule fără zăbavă peste piscurile Dovrei s-a pornit;
Spulberînd nămeţii, toată oastea lui pe tălpici l-a-nsoţit,
Guldbrandenii de frică au dîrdîit şi s-au pitit
Apoi răscumpărîndu-şi robia, cu mulţi arginţi au plătit.
Şi regele Skule neînfricat, peste apa Mjösen-ului s-a dus
Îndat' pe localnicii Ţării de Sus pe fugă mi-a pus
Unde regele Skule a răzbătut, peste ţinutul Raumeric spre apus
Iar la Läka, în vîlceaua Nannestad, pe protivnici a răpus.
Fost-a fost destăinuirea întîmplării pe la mijlocul Postului Mare
Cînd lovit-a în armata Birkbainilor, căşunîndu-le răsturnare
Iar pe căpetenia lor, pe mai marele Kunt cel tare,
Pedepsitu-l-a paloşul regesc, căsăpindu-l cu măruntă zdrumicare,
Şi că de la vremile lui Sverres bătrînul nu s-a pomenit
Luptă mai dîrză, nici măcel mai cumplit, căsăpit,
Că în roşii răsuri de sînge s-a coperit şi părea înflorit
Cîmpul Blahilor, care pînă atunci arăta alb întroenit.
După ce fugărite din aproape gloatele Birkbainilor se risipiră,
De-a valma vitejii lor, în deznădejde, paveze şi suliţe zvîrliră
Dar dintre ei, mulţi fără număr, de-a pururea nu se mai urniră

Că acolo pentru vecie loc de rămînere își găsiră.
În astfel regele Hakon fugărit a pierit. Regele
Skule a biruit izbăvit,
De-acum cetăți și tîrguri și țară i se închinară, lui,
smerit,
Slavă ție, stăpîne iubit, proslăvit, că ai biruit
Și peste toată țara norvegă priveghezi, luminezi
strălucit.

Ostașii lui Skule *(se ridică în chiotire furtunoasă, avîntînd paharele și cănile, își izbesc în cadență săbiile și îngînă)*
Slavă ție, stăpîne iubit, proslăvit, că ai biruit
Peste întreaga țară norvegă priveghezi, luminezi
strălucit.

Regele Skule Îți mulțumesc pentru cîntare, scaldule! Într-astfel îmi e mai drag cîntecul; că preamărește deopotrivă vitejia ostașilor mei și pe mine.

Jatgejr Cinstirea regelui îmi îngăduie slăvirea oastei lui.

Regele Skule Răsplată cîntărețului scald, dărui această podoabă a brațului; rămîi la mine, și ține-te în preajma mea. Vreau să am cît mai mulți scalzi alături.

Jatgejr Chiar nevoie va fi stăpîne, dacă toate faptele tale cer să fie cîntate.

Regele Skule Vreau să întrec întreit mărinimia lui Hakon, iar măestria scalzilor vreau să fie prețuită și răsplătită așijderi oricărei fapte de seamă, cît sînt eu rege. Ia loc, faci parte de-acum dintre curtenii mei; și de verice vei simți lipsă să ți se împlinească din parte-mi de îndată.

Jatgejr *(așezîndu-se)* De cele ce voi avea lipsă, o să-ți sărăcească în curînd Măriei tale.

Regele Skule Cum asta?

Jatgejr Vei duce lipsă de dușmani, a căror fugă și pieire îmi e dat să cînt.

Mai mulţi *(în hohotiri, încuviinţîndu-l)* Bine a adus-o din gură islandezul.

Paul Flida *(către Jatgejr)* Cîntecul a fost măestrit, dar oleacă de grozăveală tot ţi-a scăpat în viers ca la orişice zicător scald.

Jatgejr Grozăveală, domnule stolnic ?

Paul Flida Da, ziceai că a pierit regele Hakon. Şi nu prea e aşa. Toată lumea îl ştie că sălăşluieşte la Nidaros.

Regele Skule *(surîzînd)* A pus să se ţină jurămînt de credinţă către coconul lui, legiuind să i se dea pruncului supunere ca unui rege.

Jatgejr Asemenea ispravă mi-a ajuns pe la urechi, nu ştiam însă că cineva poate dărui altuia ce lui însuşi îi lipseşte.

Regele Skule Dărnicia cea mai lesnicioasă : dăruieşte ce n-are !

Bard Bratte Dar aprigă trudă va fi fost călătoria în toiul iernii peste munţi către Nidaros, pentru cel silit să cerşească.

Jatgejr Le merge în cerc Birkebainilor ; au început-o cu foametea şi cu gerul şi ajung rotit la foamete şi ger.

Paul Flida Prin Bergen merge zvonul că Hakon s-a lepădat de Biserică şi de toţi sfinţii ; în ajunul Anului Nou n-a ascultat liturghia.

Bard Bratte Are îndestul temei la atîta, Paule, că doar a stat ziua toată de şi-a zdrobit tacîmuri şi potire de argint, îmbucătăţindu-le ca să aibă cu ce să-şi năimească lefegii.

(Rîsete şi larmă între oaspeţi.)

Regele Skule *(ridicînd un potir)* Beau pentru tine Bard Bratte, mulţumindu-ţi ţie şi la-ntreaga mea oaste nouă. Vă luptarăţi pentru mine vite-

ește la Laka, și mare a fost partea pe care o avurăți în biruința ce îmi cîștigarăți.

Bard Bratte E pentru întîia oară în viața mea, cînd lupt sub poruncile tale, stăpîne, dar timpuriu luminatu-mi-s-a gîndul că ușoară e biruința cînd un viteaz ca tine pornește călare în fruntea oastei. Silnicia a fost numai că trebuie să ucidem atîți, și să-i urmărim pînă la capăt, iar de acum, mă tem că va trece multă vreme, pînă ce să ni se mai încumete împotrivă.

Regele Skule Să vie numai primăvara, și să vezi cum îi încolțim. Acum principele și cu cei cîți au scăpat tăbărîră de vale de piscul muntelui pleșuv, iar Arnbjorn Jonsson strînge oaste la răsărit în Vike ; cînd se vor socoti destul de tari, au să ridice glas.

Bard Bratte Le-a pierit piuitul după năpraznicul măcel din Laka.

Regele Skule O să-i momim prin șiretlic să iasă din vizuini.

Multe glasuri Așa, așa, stăpîne!

Bard Bratte În vicleșuguri ești meșter, Măria ta. Dușmanii tăi nu știu niciodată clipa cînd te vîrtejești asupra lor, și te ivești totdeauna unde nici prin gînd nu le trece că ai putea să te arăți.

Paul Flida De aceea Birkebainii ne-au poreclit «indbälgi».

Regele Skule Alții ne zic «Wolfbälgi» ; dar vă jur că data viitoare cînd ne vom mai întîlni, au să simtă Birkebainii ce greu e să jupoi lupani de ăștia.

Bard Bratte De bună voie n-au să dea ochii cu noi, va să împingem hăitașii peste toată țara.

Regele Skule Așa trebuie. Dintîi purcedem la plivit prin Vike, apoi cuprindem ținutul de-aici din

răsărit, pe urmă strîngem corăbii şi ocolim cornul din capătul ţării, apoi de-a lungul coastei pînă la Nidaros.

Bard Bratte Şi cînd ajungi cu atîtea cete de oaste la Nidaros, atunci gîndesc eu că fraţii cruciaţi n-au să mai împiedice aducerea raclei sfîntului Olaf la Thingvall, cum s-au împotrivit as'toamnă, la jurămîntul de înscăunare.

Regele Skule Racla trebuie să fie scoasă, vreau ca în toate privinţele să-mi port pe drept numele de rege.

Jatgejr Iar eu îmi iau în grijă să cînt de pogribania cea lungă, cînd tu vei fi doborît pe marele moţăilă.

(Hohote de rîs printre oşteni.)

Regele Skule «Marele moţăilă» ?

Jatgejr Nu ştiai, stăpîne, că regele Hakon e poreclit acum «scufă de noapte» pentru că de cînd ai luat domnia, parcă nu-i mai trece somnul.

Bard Bratte Adicătele piroteşte cu ochii închişi ca să viseze că e încă rege.

Regele Skule Lasă-l să tot viseze, că doară nu mai urcă de a doua oară în rang regesc.

Jatgejr Ai grijă să fie îndelung somnul, fără vise, că pe urmă am din ce să-i însăilez cîntec de pomină !

Oştenii Aşa, întocmai aşa să faci, cum glăsuieşte scaldul !

Regele Skule Cînd atîţi bărbaţi de volnicie dau aceeaşi povaţă, îndemnul lor va fi cel de cuviinţă ; totuşi, nu despre asta e vorba acum. Dar o făgăduinţă ţin totuşi să vă fac : fiecare dintre ostaşii mei, poruncesc să capete în deplină stăpînire armele şi straiele, aurul şi argintul de pe vrăjmaşul

pe care îl vor ucide ; şi fiecare din aceşti viteji ai mei va căpăta rangul pe care îl purta, pînă atunci, cel ucis. Cine va ucide un vătaf ajungă el vătaf ; dacă a doborît căpetenie, să ia rangul ucisului ; iar toţi cei care dinainte aveau astfel de ranguri şi slujbe, primi-vor în alte osebite chipuri regeasca mea răsplată.

Oştenii *(sărind de bucurie)* Ura, uraa ! trăiască regele Skule ! Du-ne împotriva Birkebainilor !

Bard Bratte Acum ţi-ai asigurat izbînda în toate luptele !

Paul Flida Eu mi-am ales să mă măsor cu Dagfinn ; are un paloş năstruşnic la care rîvnesc de mult.

Bard Bratte Vreau pieptarul de zale pe care-l poartă Bard Torstejnsson, că numai armătura i-a cruţat viaţa în lupta de la Laka. Nu-l străbate nici lancea nici ghioaga.

Jatgejr Ba, lasă-mi-l mie, că mi se potriveşte mai bine ; îţi dau pe el cinci ducaţi de aur, în schimb.

Bard Bratte De unde ai să ai tu, scaldule, cinci ducaţi de aur ?

Jatgejr Am să-i iau de la Gregorius Jonsson, cînd ajungem în ţinutul de miazănoapte.

Ostaşii *(ţipînd în vălmăşag)* Şi eu, şi eu vreau ! *(Celelalte cuvinte se pierd în larmă.)*

Paul Flida Acum să ne ridicăm. Fiecare la adăpostul său, nu uitaţi că aici vă aflaţi în sala tronului !

Ostaşii Da, aşa e, trăiască regele Skule !

Regele Skule De acum la culcuşuri, vitejii mei, azi zăbovirăm lung la masa de ospăţ.

Unul din curteni *(în timp ce roiul a început să se îndepărteze)* Mîine tragem la sorţi avuţia Birkebainilor.

Altul Mai bine lasă tu soarta să hotărască.

Cîţiva Nu, nu!
Alţii. Ba da, ba da!
Bard Bratte Se ceartă floacele de lup pe blana ursului.
Paul Flida Şi după aceea răpun ursul!

(Toţi pleacă prin ieşirea din fund.)

Regele Skule *(aşteaptă pînă ce toţi ostaşii s-au îndepărtat ; obrazul lui îşi destinde încordarea ; se lasă pe o laviţă)* Ce istovit sînt, istovit de moarte! Zi de zi să stai în mijlocul roiului lor, zîmbind, privind parcă tot înainte, ca şi cînd ar fi neclintită credinţa mea în dreptate, în biruinţă, în noroc. Şi să n-am cui destăinui tot chinul care mă roade! *(Sărind cu înspăimîntarea oglindită pe chip.)* Şi pe urmă la Laka, bătălia! Că doar am învins acolo! Hakon îşi trimisese oştile împotriva-mi ; Dumnezeu urma să judece, să hotărască între cei doi regi : eu biruiam, biruiam, cum n-a mai biruit pînă acum nimeni pe Birkebaini! Scuturile stăteau drepte, înfipte-n nămeţi, dar îndărătul scuturilor nu erau oşteni, Birkebainii fugiseră în codri, prin coclauri, peste padine, prin viroage, peste muscele, fugiseră cît i-au ţinut puterile. S-a întîmplat faptă de necrezut ; Hakon pierdu bătălia, eu am cîştigat. Dar în izbînda asta zace o înspăimîntătoare taină. Tu Doamne mare, zi, nici acolo sus la Tine, în ceruri, nu e lege statornică după care totul să se împlinească? A avea dreptate, nu înseamnă a avea şi puterea izbîndirii dreptăţii? *(Întrerupîndu-se pătimaş.)* Sînt bolnav, sînt suferind! Oare de ce nu putea să fie dreptatea de partea mea? Au nu se învederează că parcă înadins Dumnezeu stăruie într-atît să-mi dovedească în ce mi-a îngăduit să fiu

izbînditorul ? *(Scormonind.)* Putinţele sînt deopotrivă, nici cu un fulg nu cumpăneşte mai împovărat într-o parte sau în cealaltă şi totuşi... *(Clatină capul.)* ...totuşi cumpăna se pleacă de partea lui Hakon. Oricîtă ură, oricîte dorinţi arzătoare aş azvîrli în talgerul meu, totuşi, cumpăna înclină spre Hakon. De cîte ori cugetul meu se întreabă pe neaşteptate cine e de drept regele, de tot atîtea ori socot, că nu eu ci el e rege adevărat. Ca să ajung a mă socoti în adevăr rege, mă trudesc să înfrîng necontenit îndoielile meşteşugite ; trebuie să clădesc o alcătuire din iscusite dovezi şovăitoare izgonindu-mi amintirile şi dîndu-mi silinţe să cred. Înainte n-a fost nicicînd aşa. Ce s-a întîmplat de mă prigoneşte necontenit îndoiala ? Au pentru că episcopul a ars scrisoarea ? Ba, atît numai că pe mai departe şovăiala nedovedirii a devenit veşnică, dar întru nimic mai mare. Oare făptuit-a Hakon mai în urmă vreo mai măreaţă faptă regească ? Ba, faptele lui măreţe le împlinea pe vremurile cînd credeam cel mai puţin în virtutea lui. *(Se aşază în dreapta.)* Care e pricina? Ha, cît e de ciudat ; se iveşte şi piere întocmai amăgitoarelor focuri jucătoare, parcă mi-ar pîlpîi pe vîrful limbii un cuvînt uitat, de care nu izbutesc să-mi aduc aminte. *(Sărind în sus.)* Ha, l-am aflat acuma ! Nu ! Da, da ! Acum mi-a venit în minte : „Norvegia a fost o ţară, acum trebuie să ajungă a fi un neam ; toţi să se alăture în unire, să înţeleagă că una sînt laolalt." De cînd a rostit Hakon cuvintele uluitoare, el mi se înfăţişează în gînd, ca adevăratul rege. *(Priveşte cu înfrigurare în jur, şi şopteşte.)* Dar dacă însuşi glasul lui Dumnezeu însufleţeşte aste vorbe ciudate ? Dacă Dumnezeu a ţinut pînă aici aste gînduri în păstrare şi numai

acum vrea să le răspîndească însămînţîndu-le, alegîndu-şi în făptura lui Hakon pe semănător ?

Paul Flida *(vine prin intrarea din mijloc)* Stăpîne, Măria ta, am veste nouă.

Regele Skule Veste nouă ?

Paul Flida Un drumeţ, venind de la fiord, spune că Birkebainii au pornit corăbiile spre Tunsberg, iar în zilele din urmă s-au adunat sumedenie de oameni, acolo, în cetate.

Regele Skule Bine, mîine sau poimîine dă iureş prin ei.

Paul Flida Doamne, se prea poate ca Birkebainii să ne-o ia înainte, năvălind ei asupra noastră.

Regele Skule Pentru asemenea isprăvi n-au nici destule corăbii şi nici oaste de ajuns.

Paul Flida Însă Arnbjörn Jonsson adună vase şi strînge ostăşime la Vike.

Regele Skule Cu atît mai bine, o să-i zdrobim dintr-o dată, pe toţi dimpreună, întocmai ca la Laka.

Paul Flida Doamne, nu-i treabă de şagă, să baţi pe Birkebaini de două ori de-a rînd.

Regele Skule Şi de ce nu ?

Paul Flida Pentru că în datina norvegă nu se pomeneşte nicăieri să se fi întîmplat vreodat' asemenea ispravă. Nu găseşti că ar fi cu cale să trimit o iscoadă pînă la Hovedo ?

Regele Skule Nu e nevoie ; e prea întunecată noaptea, ba mai e şi ceaţă.

Paul Flida Da, da, regele o fi ştiind cel mai bine dar gîndeşte, stăpîne, că aici în Vike toţi te duşmănesc. Aşijderi orăşenii din Oslo nu te suferă, iar dacă pe deasupra se mai ivesc şi Birkebainii, atunci încîrduie laolaltă cu toţii,

R e g e l e S k u l e *(cu vioiciune)* Paul Flida, n-ar fi cu putinţă să atrag pe Vikväringi de parte-mi ?

P a u l F l i d a *(îl priveşte cu uimire şi scutură din cap)* Nu, doamne, aşa ceva e de neînchipuit.

R e g e l e S k u l e Şi de ce nu ?

P a u l F l i d a Pentru că îi ai pe cei din Trondhjem de partea dumitale.

R e g e l e S k u l e Bine, dar vreau să-i am şi pe unii şi pe ceilalţi. Atît pe Trondhjemeri cît şi pe Vikväringi !

P a u l F l i d a Nu, doamne, asta nu se poate.

R e g e l e S k u l e Peste putinţă, de neînchipuit ! Şi de ce, de ce nu ?

P a u l F l i d a Pentru că Vikväringul e Vikväring şi Trondhjemerul e Trondhjemer, şi pentru că nicicînd datina din Saga nu pomeneşte într-altfel, ci aşa a fost de cînd lumea şi pămîntul.

R e g e l e S k u l e Aşa e, aşa, ai dreptate. Du-te !

P a u l F l i d a Să nu trimit nici o iscoadă să dibuiască ?

R e g e l e S k u l e Mai aşteaptă pînă s-o încenuşa de zori. *(Paul Flida iese.)* Datina Saga norvegă nu pomeneşte nimic din astea. De cînd lumea şi pămîntul n-a fost altfel. Paul Flida îmi răspunde, cum i-am răspuns eu lui Hakon. Oare o fi fiind gîndul o scară ale cărei trepte urcă şi pogoară ? E Hakon înălţat deasupră-mi, cum sînt eu deasupra lui Paul Flida ? Ochii lui Hakon au putinţa să vadă gînduri încă nezămislite pe care ochii mei nu le întrezăresc ? Au cine stătea pe aceeaşi treaptă de înălţime cu Harald Harfager pe vremea cînd pe fiecare colţ de ţară domnea cîte un rege, iar Harald grăise : „Acum ei toţi să se prăbuşească, şi doar unul să ocîrmuie“. El răsturnă datina bătrînă şi făuri el o datină nouă. *(Pauză. Se plimbă în sus*

şi-n jos, parcă ar cloci un gînd, apoi se opreşte iar.) Poate să răpească vreun om altui semen menirea hărăzită de Dumnezeu, aşa cum ar despuia pe-un vrăjmaş doborît, jefuindu-l de arme şi de aur? Poate oare un pretendent la tron să ia asupră-şi îndeletnicirea regească, cum ar răpi întru folosinţa lui o hlamidă a altuia. Stejarul doborît ca să fie piept de corabie încearcă să strige: „Vreau să fiu catarg, să înlocuiesc în slujba lui pe brad, să să mă ridic falnic şi sprinten în înălţime, să port flamura daurită în creştet, să strălucesc în lumina soarelui, înaripat cu pînza velelor albe, pentru a fi văzut de pămînteni pînă în depărtatele depărtări"? Ba, tu, cioturos şi greoi stejar, locul tău e la tălpoaia corăbiei; acolo trebuie să stai şi să aduci folosinţă, tăcut, fără ca să te vază ochi de om în lumina zilei; tu ai să aperi corabia să nu se răstoarne în legănarea furtunii, pe cînd catargul cu flamuri de aur şi fîlfîitoare vele mînă plutirea spre limanuri noi, către necunoscut, spre ţărmuri străine, întru viitoare noi împliniri. *(Cu violenţă.)* De cînd şi-a rostit Hakon măreţul gînd regesc, nu mai văd întrecîndu-se peste toată lumea gînd, decît al lui. Dacă nu-mi însuşesc ăst gînd, şi nu îi dau eu adeverire în faptă, nu văd ce alt să preţuiască strădania să lupt. *(Îngîndurat.)* Şi oare nu sînt volnic? Dacă nu sînt, de ce atunci mi-e drag gîndul lui Hakon?

Jatgejr *(intră prin uşa din mijloc)* Iertare, stăpîne, că am îndrăznit să vin înaintea ta, întrucît...

Regele Skule Fii binevenit, scaldule!

Jatgejr Auzit-am că orăşenii, la han, sporovăiau în taină, că...

Regele Skule Astea să mi le povesteşti pe urmă, dar răspunde-mi scaldule: tu care ai călătorit

pînă-n ţările cele mai depărtate, văzut-ai vreundeva muiere să îndrăgească prunc care-i era străin ei ? Nu să arate bunăvoinţă, ci să-l iubească pătimaş cu toată dogoarea sufletului ?

J a t g e j r Asemenea porniri nu au decît acele femei cărora nu le-a fost dat să rodească ele prunc.

R e g e l e S k u l e Şi numai muierile simt într-astfel ?

J a t g e j r Mai cu seamă cele sterpe.

R e g e l e S k u l e Mai cu seamă sterpele... ? Iubesc pe copiii altora cu cea mai înfocată dragoste ?

J a t g e j r Asta se-ntîmplă adesea.

R e g e l e S k u l e Dar nu se întîmplă şi că uneori cîte-o muiere stearpă ucide pruncul alteia, numai pentru că ea nu a fost în stare să nască ?

J a t g e j r O, da, însă fapta ei ar fi nesăbuită.

R e g e l e S k u l e Nesăbuită ?

J a t g e j r Da, o asemenea faptă ar dărui celeia al cărei prunc e ucis darul pătimirii.

R e g e l e S k u l e Şi crezi că pătimirea e un dar ?

J a t g e j r Da, stăpîne.

R e g e l e S k u l e *(privindu-l ţintă)* În tine, islandezule, sînt, ca să zic aşa, doi oameni. Cînd eşti în mijlocul roiului de curteni la desfătare, îţi învălui cu pieptarul şi mantia întreg gîndul, dar cînd te cunoaşte cineva în singurătate, te înfăţişezi drept singurul om care merită să fie ales prieten. De ce ?

J a t g e j r Doamne, cînd vrei să te scalzi în rîu, nu te despoi chiar pe drumul unde trece lumea spre biserică, îţi cauţi mai degrab' un ascunziş.

R e g e l e S k u l e Se înţelege.

J a t g e j r Sufletul meu se ruşinează uşor, iată pricina pentru care nu îl dezgolesc cînd e mulţime în încăperea sălii.

R e g e l e S k u l e Hm ! *(Scurt răstimp.)* Spune-mi, Jat-

gejr, cum de-ai ajuns scald ? De la cine ai învăţat meşteşugul ?

J a t g e j r Asta nu e meserie care se-nvaţă.

R e g e l e S k u l e Nu se-nvaţă ? Atunci cum s-a ivit în tine harul ?

J a t g e j r Căpătînd darul de a pătimi, am ajuns să fiu scald.

R e g e l e S k u l e Zi, spre a ajunge cîntăreţ, se cere dintîi să ai harul pătimirii ?

J a t g e j r Eu am avut nevoie de pătimire, ca să ajung la înţelegerea înaltă, alţii poate au nevoie de credinţă, sau de bucurie, sau de îndoială...

R e g e l e S k u l e Cum, şi de îndoială ?

J a t g e j r Da, însă numai cînd îndoiala e vajnică şi sănătoasă.

R e g e l e S k u l e Dar atunci care ar fi îndoiala bolnăvicioasă ?

J a t g e j r Ar fi a aceluia, care de însăşi îndoiala lui se îndoieşte.

R e g e l e S k u l e *(cu glas rar)* Socot că o asemenea stare e moarte.

J a t g e j r Ba mai ticăloasă : e jumătate trădare.

R e g e l e S k u l e *(grabnic, în timp ce-şi scutură gîndurile)* Unde-mi sînt armele ? Vreau să lupt şi să înfăptui, nu să mă pierd în cugetări. Ce te pregăteai să-mi vorbeşti cînd veniseşi ?

J a t g e j r Voiam să-ţi dau ştire cele ce-am auzit la han. Orăşenii tăinuiau între ei ; rîdeau batjocoritor, întrebîndu-se de unde ştim noi cu atîta tărie că regele Hakon ar fi dincolo în ţara apuseană, şi păreau că au temei de haz.

R e g e l e S k u l e Pentru că aceştia sînt Vikväringi, şi deci duşmani de-ai mei.

J a t g e j r Luau în rîs faptul că racla moaştelor sfîntului Olaf n-a putut fi adusă la sobor cînd ţinut-am

adunarea țării, atunci cînd Măria ta ai primit jurămîntul, și cobeau că neaducerea ar fi semn rău !

Regele Skule Pe viitor, cînd mă mai întorc la Nidaros, am să pun să scoată racla ; trebuie scoasă sub cerul fără coperămînt, chiar dacă e nevoie să dărîm monastirea ctitorită de Olaf, și să întind plaiul pe care are loc adunarea hotărîtoare, pînă peste șanțurile de cetățuie care păzesc racla.

Jatgejr Ar fi o faptă de urgie, dar eu am să alcătuiesc un cîntec tot atît de năpraznic ca și fapta.

Regele Skule Jatgejr, mai zac în tine cîntece pînă acum necîntate ?

Jatgejr Asta nu, însă multe nu s-au născut încă, ci au să primească viață pe de-a rînd și astfel vor ajunge la trăire.

Regele Skule Dacă eu, care sînt rege și stăpînesc puterea, aș pune să fii ucis, cu tine ar muri și fiece gînd de scald prevestitor, pe care îl creșteai în suflet ?

Jatgejr Stăpîne, mare păcat săvîrșește cel ce ucide un gînd frumos.

Regele Skule Nu te-am întrebat dacă e păcat, te-am întrebat dacă e cu putință !

Jatgejr Nu știu.

Regele Skule N-ai fost nicicînd prieten cu alt scald care să-ți fi destăinuit rîvna lui către un cîntec mare și dumnezeiesc, pe care voia să-l zămislească ?

Jatgejr Ba da, stăpîne.

Regele Skule Și atunci n-ai dorit să-l poți ucide ca să-l furi și să zămislești tu cîntecul ?

Jatgejr Stăpîne, nu sînt sterp, am odraslele mele, și nu simt nevoia să-mi învîlvor inima după ale altora. *(Iese.)*

Regele Skule *(după un răstimp)* Islandezul ăsta

e netăgăduit un scald. Fără să-şi dea seama, a rostit cele mai adînci adevăruri dumnezeieşti. Eu sînt asemeni muierii nerodnice ; drept care mă prăpădesc cu dragoste după lamura de gînd regesc odrăslită de Hakon, cu cea mai fierbinte patimă a sufletului meu. O, de-aş putea înfia gîndul lui, mi-ar muri în braţe. Au ce să aleg : să moară în braţele mele, sau să crească mîndreţe într-ale lui ? În ce fel s-ar împăca sufletul meu ? Pot să mă leapăd ? Rabd oare să văd cum Hakon dobîndeşte atîta faimă ? Cît pustiu de moarte simt în mine, şi jur-împrejurul meu. Nici un prieten ! Islandezul ! *(Se îndreaptă spre uşă şi strigă.)* Scaldul a şi părăsit castelul regesc ?

Un curtean *(de afară)* Ba nu, stăpîne, a întîrziat în tindă şi stă de vorbă cu străjerul.

Regele Skule Atunci spune-i să vie. *(Se duce spre masă, curînd după aceea apare Jatgejr.)* Nu pot să adorm, Jatgejr, precum vezi, toate marile gînduri regeşti mă ţin treaz.

Jatgejr Mi se luminează asemănarea dintre gîndurile regeşti şi gîndurile scalzilor. Ele îşi nalţă cît mai sus zborul, şi cu atît mai spornic, pe cît în jurul lor domneşte mai adîncă tăcerea nopţii.

Regele Skule La fel se-ntîmplă şi cu gîndurile scalzilor ?

Jatgejr Da, stăpîne, nici un cîntec nu se zămisleşte în lumina zilei ; să-l însemni poţi în timp cît bate raza soarelui, dar versul lui ia fiinţă numai în tăcutul ceas de noapte.

Regele Skule Cine ţi-a dăruit harul pătimirii, Jatgejr ?

Jatgejr Aceea care mi-a fost dragă.

Regele Skule A murit ?

Jatgejr Nu, m-a lăsat.

Regele Skule Şi atunci ai ajuns să fii scald ?

Jatgejr Da, într-astfel am ajuns scald.

Regele Skule *(apucîndu-l de braţ)* Ce har îmi trebuie ca să ajung rege ?

Jatgejr Nu harul îndoielii ; însă mai mult nu-ntreba.

Regele Skule De ce har am nevoie ?

Jatgejr Stăpîne, dar eşti rege.

Regele Skule Eşti tu întotdeauna sigur că eşti într-adevăr scald ?

Jatgejr *(îl priveşte un răstimp în tăcere, apoi întreabă)* N-ai iubit niciodată ?

Regele Skule Da, o dată, dogorîtor, dulce şi cu păcat.

Jatgejr Ai soaţă ?

Regele Skule Am luat soaţă, ca să-mi odrăslesc feciori.

Jatgejr Dar ţi-a dăruit o fiică, stăpîne, o mîndreţe de fiică blajină.

Regele Skule Să fi fost fata mea fecior, nu te-aş mai fi întrebat care e harul de care duc lipsă. *(Pătimaş.)* Am nevoie în preajmă de o făptură care, uitîndu-şi vrerea să-mi dea ascultare, care să creadă neclintit în mine, care să ţie din adîncul sufletului cu mine, atît în zile bune cît şi în cele rele, şi care să trăiască numai ca să-mi lumineze şi să-mi încălzească viaţa, şi-n silnicie să piară dacă mă prăbuşesc. Ci dă-mi o povaţă, scaldule Jatgejr !

Jatgejr Cumpără-ţi un cîine.

Regele Skule N-ar fi îndestul o fiinţă omenească ?

Jatgejr Mult ar fi să tot cauţi să găseşti asemenea om.

Regele Skule *(dintr-o dată)* Jatgejr, vrei să fii tu pentru mine într-atît ? Vrei să-mi fii tu fecior ? Să moşteneşti într-astfel coroana Norvegiei, a ta să rămînă ţara şi domnia ; vrei să-mi fii tu ca un fiu,

dîndu-mi credință mie şi trăind pentru ţelul la care străduie viaţa mea ?

J a t g e j r Cu ce întărire să-ţi dau dovedire că nu te amăgesc ?

R e g e l e S k u l e Leapădă-te de ceea ce a fost ţinta vieţii tale, de acum înainte nu mai făuri nici un cîntec, şi am să te cred.

J a t g e j r Nu, stăpîne, într-astfel ar însemna că-mi cumpăr prea scump coroana.

R e g e l e S k u l e Mai gîndeşte-te ! E mai de seamă să fii rege decît să fii scald !

J a t g e j r Nu totdeauna.

R e g e l e S k u l e N-ai jertfi în schimb decît cîntecele încă nezămislite !

J a t g e j r Cîntecele care încă nu s-au ivit sînt adesea cele mai frumoase.

R e g e l e S k u l e Trebuie însă ca eu să găsesc, trebuie să găsesc pe acel în stare să creadă în mine ! Măcar unul singur ! Simt că dacă izbutesc să-l aflu, sînt mîntuit.

J a t g e j r Crede în tine şi te vei mîntui !

P a u l F l i d a *(intră năpustit)* Rege Skule, apără-te ! Hakon Hakonsson cu toate corăbiile lui a ancorat la Elgjarnäs.

R e g e l e S k u l e La Elgjarnäs ! Atunci nu mai e departe !

J a t g e j r Daţi-mi platoşe şi arme ! Dacă începe aici la noapte măcelul, cu voie bună vreau să fiu întîiul care cade întru apărarea ta.

R e g e l e S k u l e Tu, care n-ai vrut să trăieşti pentru mine ?

J a t g e j r Poate cineva să cadă apărînd menirea vieţii altuia, iar de trăit nu poate nimeni să trăiască decît pentru menirea vieţii lui.

(*Iese.*)

P a u l F l i d a (*pierzîndu-şi răbdarea*) Ce poruncești, stăpîne ? Ce hotărîre luăm ? Că pînă-ntr-un ceas Birkebainezii pot pătrunde în Oslo !

R e g e l e S k u l e Cel mai nimerit ar fi să genunchiem la mormîntul sfîntului Toma Beckett, carele a adus alinare multor suflete pătimaşe în pocăinţă.

P a u l F l i d a (*mai stăruitor*) Doamne, nu vorbi în bobote ! Ţi-am spus, Birkebainii stau să pice peste noi !

R e g e l e S k u l e Porunceşte să fie descuiate porţile tuturor bisericilor, să găsim în sfintele locaşuri adăpost şi ocrotire.

P a u l F l i d a Ai putea printr-o singură izbire, să dărîmi pe toţi vrăjmaşii, şi cînd colo... fugi în biserici.

R e g e l e S k u l e Da, da, ţineţi deschise toate bisericile !

P a u l F l i d a Fii sigur că Hakon nu va lua în seamă sfinţenia adăposturilor, dacă-i izbîndeşte iureşul.

R e g e l e S k u l e Nu va încumeta pîngărire, îl va apăra Dumnezeu de săvîrşirea unui asemenea păcat ; Dumnezeu ocroteşte necontenit pe Hakon.

P a u l F l i d a (*cu mînie adînc îndurerată*) Cine te-ar auzi vorbind acum, ar avea tot dreptul să întrebe : „Cine-i regele ţării ?"

R e g e l e S k u l e (*cu zîmbet dureros*) Da, Paul Flida aceasta e întrebarea cea mare : „Cine e rege în ţara asta ?"

P a u l F l i d a (*cu rugă în glas*) Azi sufletul Măriei tale e bolnav, îngăduie să orînduiesc eu în locul tău cele cuvenite.

R e g e l e S k u l e Aşa, da, chiar aşa să faci.

P a u l F l i d a (*dînd să plece*) Dintîi vreau să dobor toate punţile.

Regele Skule Ar fi o nebunie! Stai! Să dobori toate punţile! Îţi dai seama ce-ar însemna? Sînt păţit; fereşte-te de asemenea măsuri!

Paul Flida Ce-ai de gînd, atuncea, stăpîne?

Regele Skule Am să stau de vorbă cu Hakon.

Paul Flida O să-ţi răspundă pe limba paloşului!

Regele Skule Pleacă, du-te, vei cunoaşte mai în urmă hotărîrea mea.

Paul Flida Acum fiecare clipă e nepreţuită! *(Apucîndu-l pe rege de mînă.)* Rege Skule, îngăduie să dărîmăm toate podurile de trecere, apoi năpustindu-ne ca lupii, să ne bizuim pe ocrotirea Celui de Sus.

Regele Skule *(cu glas înăbuşit)* Cerul n-arată încredere faţă de mine, aşa că nici eu nu pot să am încredere în ceruri.

Paul Flida A pierit prea devreme credinţa în descîntecul cu părul de lup izgonitor de spaime.

(Iese prin uşa din mijloc.)

Regele Skule Peste o sută de capete înţelepte, şi mai mult de o mie de braţe înzăuate sînt alături cu mine, totuşi nu aflu nici o singură inimă care să-mi poarte dragoste credincioasă. Iată ce înseamnă sărăcie regească. Nimic mai mult, nimic mai puţin!

Bard Bratte *(prin uşa din mijloc)* Doamne, afară aşteaptă nişte drumeţi care au făcut cale lungă spre a vorbi cu tine.

Regele Skule Cine-s aceia?

Bard Bratte O muiere şi-un preot.

Regele Skule Vie muierea şi preotul. *(Bard Bratte pleacă; regele Skule se aşază îngîndurat, la dreapta; îndată intră o femeie în haine cernite;*

poartă o mantie largă şi clop ; un zăbralnic îi ascunde obrazul ; e însoţită de-un preot care rămîne în prag.)

Regele Skule Cine eşti ?

Femeia Una care ţi-a fost cîndva dragă.

Regele Skule *(scuturînd capul)* Nu e nici una care să-şi mai aducă aminte ! Te-am întrebat cine eşti ?

Femeia Una care te mai iubeşte.

Regele Skule Atunci de bună seamă, eşti dintre cele moarte de mult.

Femeia *(apropiindu-se îi spune cu şoaptă fierbinte)* Skule al lui Bard !

Regele Skule *(ridicîndu-se exclamă)* Ingebjörg !

Ingebjörg Mă mai recunoşti, Skule ?

Regele Skule Ingebjörg, Ingebjörg !

Ingebjörg Îngăduie să te mai privesc, lung, îndelung ! *(Îi prinde mîinile. Pauză.)* Dragul meu iubit amăgitor !

Regele Skule Ridică vălul, uită-te la mine cu ochii tăi care odinioară aveau limpezimea cerului senin.

Ingebjörg Ochii ăştia au fost douăzeci de ani cer înnourat de lacrimi. Nu i-ai mai recunoaşte şi trebuie să nici nu-i mai vezi.

Regele Skule Dar glasul tău sună fraged şi blînd şi tineresc, ca odinioară !

Ingebjörg Pentru că glasul meu nu l-am mai folosit de-atunci, decît ca să rostesc în şoaptă numele tău, pentru ca să răsădesc într-o inimă tinerească adeverirea măreţiei tale, şi să cerşesc Atotputernicului ispăşirea păcatului pentru tine şi pentru mine, că ne-am iubit cu vinovăţie.

Regele Skule Ai săvîrşit asta ?

Ingebjörg Cîtă vreme nu puteam vorbi iubitoare despre tine, amuţeam ; într-astfel glasul şi-a păstrat frăgezimea blîndă şi tinerească.

Regele Skule De-atunci a trecut amar de vreme, o viaţă de om. Şi toate neprihănitele aduceri aminte de odinioară le-am risipit în uitare...

Ingebjörg Dreptul tău era să te porţi astfel.

Regele Skule Şi-ntr-aceste, tu, Ingebjörg, tu, făptură credincioasă, cu dragoste aprinsă, rămîneai sus în ţinutul de miazănoapte, în singurătatea gheţurilor, veghind şi priveghind...

Ingebjörg Ăsta a fost norocul meu.

Regele Skule Am fost în stare să te părăsesc, ca să dobîndesc măriri şi avuţie! Dacă mi-ai fi rămas alături ca soţie, mi-ar fi fost povară mai uşoară coroana.

Ingebjörg Dumnezeu m-a cruţat, orînduind într-altfel. Cugetul meu avea nevoie să făptuie o mare vină, pentru ca într-astfel să fie trezit la ispăşire şi pocăinţă.

Regele Skule Şi acum vii... ?

Ingebjörg Ca văduvă a lui Andres Skjaldarband.

Regele Skule Soţul tău a răposat ?

Ingebjörg În drum de la Ierusalim.

Regele Skule Înseamnă că s-a dezlegat de păcatul uciderii lui Vegard.

Ingebjörg Nu pentru această ispăşire a luat mîndrul meu bărbat drumul crucii.

Regele Skule Nu pentru aceasta ?

Ingebjörg Nu! Dar încărcase pe umerii lui voiniceşti povara păcatului meu ; ca s-o limpezească în apa Iordanului. Iată de ce a plecat sîngerîndu-şi pocăinţa.

Regele Skule *(în şoaptă)* Aflase ?

Ingebjörg Încă dintru-nceput. Ştia şi episcopul Nicolas, căruia mă spovedisem, ba mai aflase de asta încă unul, însă în ce chip a putut să afle, rămîne taină şi pentru mine.

R e g e l e S k u l e Cine?
I n g e b j ö r g Vegard Väradal.
R e g e l e S k u l e Vegard!
I n g e b j ö r g I-a șoptit soțului meu la ureche, vorbă de ocară în privința mea; atunci Andres Skjaldarband a tras sabia și pe loc l-a ucis.
R e g e l e S k u l e A ocrotit pe cea părăsită de mine în uitare. Dar acum tu la ce mă mai cauți?
I n g e b j ö r g Ca să-ți aduc din parte-mi cea mai de pe urmă jertfire.
R e g e l e S k u l e În ce fel?
I n g e b j ö r g *(arătînd spre preotul din prag)* Îl vezi? Petre, fiul meu, apropie-te!
R e g e l e S k u l e Fiul tău?
I n g e b j ö r g Și fiul tău, rege Skule!
R e g e l e S k u l e *(aproape buimăcit)* Ingebjörg!

(Petru apropiindu-se, cu glasul pierit de mișcat ce e, îngenunche în fața lui Skule.)

I n g e b j ö r g Ia-ți-l! Douăzeci de ani mi-a fost alinarea și lumina vieții; acum ești regele norvegilor, fiul regelui trebuie să-și ia moștenirea; eu nu mai am drept asupră-i.
R e g e l e S k u l e *(ridicîndu-l, cu năvalnică bucurie)* Alipește-la inimă, tu, după care am tînjit cu atîta dor!*(Îl strînge în brațe, apoi îi dă drumul ca să-l privească, și iar îl îmbrățișază.)* Feciorașul meu! feciorul meu! Am un fecior! Ha, ha, ha! cine-mi mai poate sta împotrivă! *(Se duce către Ingebjörg și o apucă de mînă.)* Și tu, tu, Ingebjörg, mi-l dai mie! Nu-ți iei vorba-napoi? Mi-l dai de tot?
I n g e b j ö r g Grea e jertfa, abia aș fi închipuit să fiu în stare a o aduce, dacă nu mi-l trimetea episcopul Nicolas, împreună cu o scrisoare, vestindu-mi de moartea lui Skjaldarband. Episcopul mi-a porun-

cit canonul jertfirii, întru ispășirea a tot păcatul.

Regele Skule Atunci păcatul e dezlegat, iar de-acum vlăstarul e al meu, numai al meu! Așa e, numai și numai al meu?

Ingebjörg Da, totuși cer din parte-ți o singură făgăduință.

Regele Skule Pre ceruri și pămînturi, cere-mi orișice-ți dorești!

Ingebjörg E curat și nevinovat ca mielușelul lui Dumnezeu, pînă acum cînd îl încredințez mîinilor tale. Drumul care suie spre înălțimea tronului regesc e însă plin de primejdii; ferește-i sufletul de întinarea păcatului. Auzitu-m-ai, rege Skule, nu îngădui copilului meu să-și vatăme, în vreun chip, neprihănirea sufletului.

Regele Skule Îți făgăduiesc și jur că-l voi feri.

Ingebjörg *(apucîndu-l de braț)* În clipa cînd ai adeveri că ajunge în povîrnire să-și vatăme sufletul, îngăduie-i mai curînd să moară!

Regele Skule Mai bine moară! Așa îți făgăduiesc și-ți jur!

Ingebjörg Într-astfel pot să mă înapoiez acasă la Halogaland cu cuget împăcat.

Regele Skule Da, poți să te întorci fără teamă.

Ingebjörg Acolo mă voi pocăi și mă voi ruga pînă Domnul mă va chema la sine. Iar cînd în fața Tatălui ceresc, îmi va fi dat să-l revăd, să știu că se înapoiază în curată neprihănire la maica lui.

Regele Skule În curată neprihănire! *(Întorcîndu-se către Petru.)* Ia să mă uit la tine! Da, sînt trăsăturile mamei tale și ale mele; ești însuți cel după care cu atîta dor lăuntric am tînjit.

Petru Tată! mărețul, strălucitul meu părinte, îngăduie să trăiesc și să lupt pentru tine! Năzuințele

tale să fie-ale mele şi oricare ar fi strădania ta, s-o iau asupră-mi, ştiind că lupt pentru ceea ce e dreptate.

Regele Skule (*cu izbucnire de fericire*) Crezi în mine! Tu crezi în mine?

Petru Cred neclintit!

Regele Skule Atunci toate-s spre bine; şi nu mai încape îndoială că voi fi mîntuit! Ascultă, să-mi lepezi vestmintele astea preoţeşti, arhiereul va să te desfacă de legămîntul ce ţi-ai luat faţă de biserică; fiul regelui trebuie să poarte spadă, suind fără de răgaz cinstirile cuvenite rangului său.

Petru Alături de tine, luminatul meu părinte! Mînă în mînă, cu tine!

Regele Skule (*strîngîndu-l la piept*) Da, mînă în mînă, numai noi doi!

Ingebjörg (*vorbindu-şi pentru ea*) Să iubesc, să mă jertfesc întru totul, şi apoi să fiu dată uitării, asta mi-a fost soarta.

(*Se retrage în tăcere prin uşa din mijloc.*)

Regele Skule De-acum zămisli-se-va în Norvegia marea regească înfăptuire. Ascultă-mă, Petre, fiul meu! Trebuie să trezim tot poporul ca să se alcătuiască într-un singur neam Vikvärigurii şi Trondhjemerii, cei din ţinutul Haloga şi cei din Agdeväring, cei din Ţara de Sus şi Sogndöllerii, toţi să alcătuiască împreună un neam, într-astfel ţara să crească şi să-nflorească!

Petru Cît de măreţ e gîndul, ce largi ameţitoare năzuinţe deschide!

Regele Skule Tu desluşeşti deplinătate gîndului?

Petru Da, da, în toată limpezimea.

Regele Skule Şi crezi în gînd?

Petru Da, da, pentru că cred în tine!

Regele Skule *(exaltat)* Hakon Hakonsson trebuie să cadă!

Petru Dacă aşa vrei tu, atunci drept e să cadă!

Regele Skule Fapta cere vărsare de sînge, dar nu-mi pasă.

Petru Sîngele ce se va revărsa pentru strădania ta, nu se va risipi de prisos.

Regele Skule A ta va fi toată puterea, după ce izbutesc să dau tărie stăpînirii. Vei urca în scaunul domniei, cu coroana pe frunte şi cu mantia de purpură fîlfîitoare pe umeri; toţi supuşii ţării se vor închina ţie! *(Sunete de surle îndepărtate.)* Ha! Asta ce mai e? *(Cu strigăt.)* Armia Birkebainilor! Ce zicea Paul Flida...?

(Aleargă înspre fund.)

Paul Flida *(intră şi strigă)* A sosit ceasul nostru, rege Skule!

Regele Skule *(tulburat)* Birkebainii! Armia regelui Hakon! Unde sînt?

Paul Flida Coboară cu miile de pe muntele Eke.

Regele Skule Sunaţi înarmarea! Trîmbiţaţi, buciumaţi! Sfatul tău care-i? Cum să-i întîmpinăm?

Paul Flida Toate bisericile au deschis porţile.

Regele Skule Te-am întrebat, pe Birkebaini cum...?

Paul Flida Toate podurile au rămas deschise pentru ei.

Regele Skule Ce-ai făcut, blestematule?

Paul Flida Am dat ascultare poruncii regelui meu!

Regele Skule Feciorașul meu! Feciorul meu! Vai mie, am prăpădit regatul tău!

Petru Ba, va să învingi! Un gînd regesc atîta de măreţ nu moare!

Regele Skule Taci, taci! *(Surlele şi trîmbiţele os-*

tăşeşti sună mai aproape.) Luaţi armele! Încălecaţi! E în cumpănă mai mult decît viaţa sau pieirea oastei.

(Iese grabnic prin uşa din mijloc, ceilalţi îl urmează.)

TABLOU

O stradă în Oslo. Colibe de lemn, joase, proptite de pîrleazuri pe amîndouă laturile. În fund cimitirul sfîntului Hallevard, înconjurat de ziduri înalte în care dă o poartă. În stînga, la capătul zidului, se zăreşte biserica al cărei portal are uşile deschise. E încă noapte; zorile încep să mijească sure. Clopotul bate în dungă a restrişte din depărtări; din dreapta, se aude larma războinică, ţipete şi zăngăniri.)

Gornicul regelui Skule *(apărînd din dreapta, sună din goarnă şi vesteşte)* La arme! La arme, toţi ostaşii regelui Skule!

(Mai sună din nou şi trece mai departe; îndată după aceea se aude din nou cum sună şi vesteşte pe altă stradă apropiată.)

O muiere *(ieşind dintr-o casă din dreapta)* Atotputernice, Milostive, ce o mai fi?

Un tîrgovăţ *(pe jumătate îmbrăcat, ieşind din casa de peste drum)* Bikerbainii au pătruns în oraş! Capătă acum Skule răsplata, pentru toate fărdelegile lui!

Unul din oştenii lui Skule *(apare dintr-o uli-*

cioară din stînga dimpreună cu alți cîțiva purtînd pe brațe măntiile și armele) Unde-s Birkebainii ?

Altul din oamenii lui Skule *(Dintr-o casă de pe dreapta)* Nu știu!

Întîiul Sst! Ian auziți! Or fi jos, la podul Gejte.

Al doilea Atunci haidem să coborîm la podul Gejte. *(Pornesc grăbiți spre dreapta; un tîrgovăț sosește gîfîind dintr-acolo.)*

Întîiul tîrgovăț Hei, vecine, de unde-mi vii?

Al doilea tîrgovăț De la rîul Lo; e prăpăd pe-acolo.

Femeia Sfinte Olaf și sfinte Hallevard! Cine-s, Birkebainii, sau alții?

Al doilea tîrgovăț Fără îndoială că-s Birkebainii. Regele Hakon e cu ei; toate corăbiile au străbătut pînă la poduri; dar el, cu fruntea oastei au luntrit afară la Ekeberg.

Întîiul tîrgovăț Se răzbună într-astfel pentru măcelul de la Laka!

Al doilea tîrgovăț Da, nici o grijă de asta!

Întîiul tîrgovăț Uitați-vă cum au început să fugă Windbälgii. *(O ceată din oamenii lui Skule au luat-o înapoi fugind din dreapta.)*

Unul din ostași În biserică! Nimeni nu poate ține piept Birkebainilor, la năvala cu care se năpustesc astăzi!

(Ceata se repede în biserică, zăvorînd ușa în urmă.)

Al doilea tîrgovăț *(privind în zare spre dreapta)* Văd hăt, acolo în strada de jos, o flamură; cată să fie flamura regelui Hakon.

Întîiul tîrgovăț Hm, cum au tulit-o șoimarii Windbälgii!

(Din dreapta altă ceată de ostași fugari)

Unul din ceată Mîntuiţi-vă în biserică şi cerşiţi îndurare.

(Se năpustesc în uşă.)

Mai mulţi Windbälgi E zăvorîtă, e ferecată!
Întîiul Atunci dincolo, la Bolniţa gîdelui.
Altul Unde-i regele Skule?
Întîiul Nu ştiu. Fuga, că uite flamura Birkebainilor!

(O rup la fugă spre stînga pe după biserică. Hakon apare din dreapta, însoţit de stegarul său Gregorius Jonsson, de Dagfinn şi alţii din oastea lui.)

Dagfinn Auziţi strigătul de luptă! Skule îşi aşază oastea după cimitirul bisericii.

Un tîrgovăţ bătrîn *(strigă din cerdacul casei lui către Hakon).* Fereşte, dragă doamne, că Wolfsbälgii sînt lupani colţoşi, acum cînd li-e viaţa în primejdie!

Hakon Tu, bătrîne, eşti Guthorm al lui Erlend? Eşti cel care a luptat odinioară şi pentru tatăl meu şi pentru bunicul meu!

Tîrgovăţul De ce nu dă Dumnezeu să mai fiu volnic a lupta şi pentru tine!

Hakon De-acum eşti prea vîrstnic şi n-am nevoie de unul ca tine, cînd năpădeşte popor de pretutindeni.

Dagfinn *(arătînd spre zidul din dreapta)* Uite, vine flamura ducelui!

Gregorius Jonsson Vine însuşi ducele! călare pe albul lui armăsar de luptă.

Dagfinn Va să-i aţinem calea aici la porţi!

Hakon Trîmbiţaţi, buciumaţi! *(Gornicul sună.)* Sună

mai cu inimă, puturosule, ca atunci cînd erai năimit să dai glas, la pod la Bergen!

(Gornicul sună iar, dar mai puternic ca înainte și o ceată mare de ostași se adună.)

Un Windbalg *(fugind din dreapta spre biserică, urmărit de un Birkebainez)* Cruță-mi viața! Cruță-mi viața!

Birkebainezul Nici dacă ai fi în altar! *(Îl doboară)* Ai mantie de preț precum se vede. Îmi poate folosi. *(Vrea să-i smulgă mantia și izbucnind în țipăt își azvîrle sabia cît colo).* Doamne, Măria ta, de-acum nu mai trag sabia pentru tine!

Dagfinn Cutezi a vorbi astfel, în ceasul de acuma!

Birkebainezul N-am să mai trag sabia niciodată.

Dagfinn *(răpunîndu-l)* Așa, acușica poți să-ți cruți sabia!

Birkebainezul *(mai arătînd către ucisul Windbalg)* Socoteam că mi-am îndeplinit îndeajuns datoria, cînd mi-am omorît fratele. *(Moare.)*

Hakon Fratele lui!

Dagfinn Ce? *(Se apropie de leșul Windbalgului.)*

Hakon Adevărat e?

Dagfinn Da, adevărat a fost.

Hakon *(cutremurat)* Într-ăst chip se învederează mai mult decît în orice arătare, ce război purtăm! Frate împotriva fratelui, tată împotriva fiului, în numele Atotputernicului, trebuie să punem capăt urgiei.

Gregorius Jonsson Iată că se apropie ducele încăierat cu toată ceata contelui Knut.

Dagfinn Credincioși ai regelui, închideți porțile! *(Se văd cum în spatele zidului luptă ostașii. Windbălgii croiesc drum spre stînga, izgonind pas cu pas pe Birkebainezi. Regele Skule cu sabia avîntată, călărind albul armăsar de luptă. Petru pășește ală-*

turi ţinînd frîul, iar în mîna stîngă înălţînd un crucifix. Paul Flida poartă flamura lui Skule : de azur, cu un leu ridicat, de aur, ce nu poartă secure.)

Regele Skule Doborîţi-i ! Să nu cruţaţi pe nici unul. A apărut pentru tronul Norvegiei nou urmaş.

Birkebainezii Zice că s-a ivit nou urmaş la tron !

Hakon Skule Bardsson, înduplecă-te să împărţim domnia.

Regele Skule Ori întreagă, ori nicidecum !

Hakon Gîndeşte că regina e fiica ta !

Regele Skule Am fiu, un fecior ! Nu mă mai gîndesc decît la el !

Hakon Şi eu am fecior, dacă mă prăpădesc îi rămîne lui domnia.

Regele Skule Să-mi răpuneţi pe coconul regesc oriunde veţi da de el. Ucideţi-l chiar dacă-l aflaţi pe tronul regesc ! Căsăpiţi-l chiar dacă-l găsiţi în altar ! Ucideţi-l, ucideţi-l chiar dacă ar fi în braţele reginei.

Hakon Prin asta ţi-ai rostit însuţi osînda !

Regele Skule *(tăind cu sabia în jur)* Doborîţi-i, doborîţi-i ! Regele Skule are fecior ! La pămînt cu ei ! Jos cu ei !

(Lupta se mută spre stînga, în spatele bisericii.)

Gregorius Jonsson Wolfsbälgii îşi croiesc drum !

Dagfinn Da, pe unde să fugă.

Gregorius Jonsson Da, pentru Dumnezeu, ceailaltă poartă e deschisă, toţi fug pe-acolo.

Dagfinn Repeziţi-vă spre ocniţa gîdelui. *(Strigă celor de-afară.)* Luaţi-vă după ei, după ei, conte Knut ! Răzbună măcelul de la Laka !

Hakon Auzirăţi, a scos în afara legii pe feciorașul meu,

pe nevinovatul prunc, pe cel hărăzit să fie rege Norvegiei, la moartea mea.

Oastea regelui Da, da, auzirăm!

Hakon Şi ce osîndă se cuvine unei asemenea ticăloşii?

Ostaşii Moartea!

Hakon Să moară deci! *(Ridicînd mîna spre jurămînt.)* Jura-voi aici: „Moarte lui Skule Bardsson oriunde dăm de el pe tărîm nesfinţit".

Dagfinn E datorinţă pentru tot ostaşul credincios să-l răpună.

Un Birkebain *(din stînga)* Ducele Skule fuge!

Tîrgoveţii Au învins Birkebainii!

Hakon Pe ce drum a luat-o?

Birkebainul Pe lîngă ocniţa gîdelui înspre Ejdsvold; cei mai mulţi îşi lăsaseră caii priponiţi acolo sus în hudiţă, altfel unul nu scăpa cu viaţă.

Hakon Mulţumescu-ţi Doamne, şi de data aceasta pentru ajutorul ce ne-ai dat! De-acum regina poate să coboare de pe corabie fără grijă.

Gregorius Jonsson *(arătînd spre dreapta)* A şi pogorît pe ţărm, stăpîne. Uite-o că vine.

Hakon *(către cei din preajma sa)* A rămas încă săvîrşirea cea mai grea, că doar e dezmierdătoarea lui fiică; auziţi-mă, cu nici un fel de vorbă să nu-i destăinuiţi primejdia ce ameninţă pe prunc! Făgăduiţi-mi cu sfinţenie să-l apăraţi cu toţii, ca şi cînd unul aţi fi, pe fiul regelui vostru! iar ei nu-i destăinuiţi primejdia!

Margreta *(Vine cu alaiul şi curtencele din dreapta)* Hakon, soţul meu! Ocrotitu-te-a cerul, ai învins şi eşti nevătămat.

Hakon Am învins. Unde e coconul?

Margreta Pe corabia regească, în pază temeinică.

Hakon Să se mai ducă încă alţi ostaşi să întărească paza.

(Cîţiva pornesc într-acolo.)

Margreta Hakon, unde e ducele Skule ?

Hakon A luat drumul spre Ţara de Sus.

Margreta Aşadar trăieşte ! Tu, soţul meu, oare îmi îngădui să-i mulţumesc lui Dumnezeu că trăieşte ?

Hakon *(într-o dureroasă luptă cu el însuşi)* Auzi-mă, Margreto. Mi-ai fost credincioasă soţie. M-ai urmat alături, la zile bune şi la zile rele, ai dovedit negrăită dragoste ; dar acum va să-ţi pregătesc grea şi chinuitoare durere, de care atît de bucuros aş fi fost să te pot cruţa, însă întrucît sînt rege, trebuie să...

Margreta *(cu încordare)* În privinţa ducelui ?

Hakon Da ! N-ar putea fi pentru mine soartă mai vitregă decît aceea de a fi silit să-mi petrec traiul departe de tine ; dar dacă tu găseşti de cuviinţă, după cele ce-ţi voi arăta, că aşa trebuie să se întîmple, dacă tu socoţi că nu se mai cade să stai alăturea de mine, că nu mă mai poţi privi fără să păleşti, atunci vom fi siliţi a ne despărţi, fiecare trăindu-ne de altă parte, şi nu îţi voi face nicicînd dintr-atîta vină.

Margreta Să mă despart de tine ! Cum poţi închipui asemenea gînd ! Dă-mi mîna.

Hakon Nu o atinge ! Tocmai am ridicat-o într-un jurămînt.

Margreta Un jurămînt ?

Hakon Un jurămînt care a pecetluit nestrămutată osîndire la moarte.

Margreta *(cu ţipăt)* Tatăl meu. Vai, tatăl meu !

(Şovăie; cîteva curtene se grăbesc să-i stea sprijin.)

H a k o n Da, Margreto, ca rege am osîndit pe tatăl tău la moarte.

M a r g r e t a De bună seamă a săvîrşit o şi mai grea vinovăţie decît atunci cînd îţi uzurpase numele de rege.

H a k o n Aşa e, mai cumplit i-a fost păcatul. Acum dacă tu socoţi că trebuie să ne despărţim, ne-om despărţi.

M a r g r e t a *(mai de aproape, cu putere în glas)* Nicicînd nu ne putem despărţi! Sînt soţia ta, şi nimic alt pe lume în afară de soţia ta!

H a k o n Ai tărie destulă? Ai auzit şi ai priceput tot ce-am zis? Am osîndit pe tatăl tău.

M a r g r e t a Am auzit, am priceput deplin. Ai osîndit pe tatăl meu.

H a k o n Şi nu ceri să afli de la mine de ce vină s-a făcut vinovat?

M a r g r e t a Îmi ajunge că vina i-o cunoşti tu.

H a k o n Dar l-am osîndit la moarte!

M a r g r e t a *(îngenunchind înaintea regelui şi sărutîndu-i mîna)* Soţul meu şi măritul meu stăpîn, judecata ta e dreptate.

CORTINA

ACTUL AL V-LEA

O încăpere în palatul domnesc de la Nidaros. Uşa de intrare e în dreapta; pe aceeaşi latură, în faţă, o fereastră; la stînga, uşă mai mică. Amurg. Paul Flida, Bard Bratte şi mai mulţi dintre cei mai de seamă curteni ai regelui Skule sînt în dreptul ferestrei şi privesc cerul.

Un curtean Cît de sîngeriu străluceşte.

Un alt curtean Ai zice că un paloş înroşit în foc despică jumătate cerul.

Bard Bratte Sfinte rege Olaf, ce urgie vesteşte semnul de spaimă?

Bătrînul Windbalg Proroceşte de bună seamă pieirea unei mari căpetenii de oaste.

Paul Flida Pieirea lui Hakon, vitejilor Windbälgi! Acuma el poposeşte cu stolul corăbiilor în afara fiordului, încît ne putem aştepta pe diseară cu intrarea lui în cetate, de acum ni se cuvine nouă izbînda.

Bard Bratte Nu te bizui pe asta, gloatele au cam pierdut credinţa în biruinţă.

B ă t r î n u l W i n d b a l g E şi firesc; de cînd cu fuga din Oslo, regele Skule stă tot ferecat, nu vrea să se mai arate, nici să mai vorbească ostaşilor săi.

Î n t î i u l c u r t e a n În cetate sînt acum o mulţime care pun la îndoială, dacă e viu sau a murit.

P a u l F l i d a Regele trebuie să se arate, chiar aşa bolnav cum e. Vorbeşte-i tu Bard Bratte; e în joc obşteasca mîntuire.

B a r d B r a t t e E zadarnic, adineauri am încercat să-i vorbesc.

P a u l F l i d a Atunci încerc eu. *(Se duce la uşa din stînga şi bate.)* Doamne, Măria ta, va să iei cîrma în mîinile tale, altfel nu mai merge.

R e g e l e S k u l e *(dinlăuntru)* Sînt bolnav, Paul Flida!

P a u l F l i d a Oare s-ar putea să nu fii? De două zile n-ai pus hrană în gură. Trebuie să te întremezi, să te-ngrijeşti!

R e g e l e S k u l e Sînt bolnav.

P a u l F l i d a Doamne Atotputernice, n-ajută-ntru nimic! Regele Hakon a tăbărît colo în fiord, şi ne putem aştepta să dea peste noi aici la Nidaros în orice clipă.

R e g e l e S k u l e Zdrobiţi-l în locul meu! Răpuneţi-mi-l, şi pe el şi pe coconul lui!

P a u l F l i d a Trebuie să avînţi în fruntea noastră, stăpîne!

R e g e l e S k u l e Nu, nu, nu! Mai uşor va fi să aveţi noroc şi izbîndă, dacă nu-s alături de voi.

P e t r u *(vine din dreapta; e cu platoşe)* Se frămîntă norodul; pîlcuri răzleţe încep să înconjure curtea domnească.

B a r d B r a t t e Dacă regele nu stă de vorbă cu ei, au să-l părăsească la ruptura fierului.

P e t r u Dacă-i aşa, trebuie să le vorbească de îndat'.

(La uşa din stînga.) Tată! Trondhjemerii, cei mai credincioşi dintre-ai tăi, te lasă, de nu apuci să-i îmbărbătezi!

Regele Skule Ce zicea scaldul? Da, scaldul, care a murit la Oslo, luptînd întru apărarea domniei mele. Zicea că n-ai cum să dăruieşti, ceea ce nu e al tău.

Petru Atunci nici tu nu poţi să le dai ţara, care doar a mea e, după ce nu vei mai fi.

Regele Skule Acum am să mă arăt!

Paul Flida Slavă Domnului!

Regele Skule *(apare în uşă; e palid şi şubrezit; părul i-a cărunţit foarte)* Nu vă uitaţi la mine! Nu vreau să vă uitaţi la mine, cîtă vreme-s bolnav. *(Merge către Petru.)* Zici că să nu te despoi de drepturile tale? Sfinte Dumnezeule din ceruri, ce era să fac?

Petru O, iartă-mă, că doar ştiu; ce faci tu, e cea mai dreaptă faptă.

Regele Skule Ba nu, pînă acuma, nu, dar de acum înainte vreau să fiu dîrz în putere, nu mai preget.

Glasuri care strigă *(dinafară, de pe dreapta)* Regele Skule! Regele Skule!

Regele Skule Ce e?

Bard Bratte *(la fereastră)* Norodul năpădeşte în vălmăşag; toată curtea domnească s-a înnegrit de mulţime; trebuie să le vorbeşti.

Regele Skule Arăt oare ca un rege? Pot să le vorbesc acum?

Petru Trebuie, mărite tată!

Regele Skule Bine, fie! *(Se duce spre fereastră, trage perdeaua în lături, dar o lasă grabnic la loc, şi se dă înapoi îngrozit.)* Iar văd paloşul de foc deasupră-mi!

Petru Proorocire tîlcuie că paloşul biruinţei e tras pentru izbînda ta.

Regele Skule Hei, dacă ar fi aşa! *(Se duce la fereastră şi vorbeşte celor de afară.)* Trondhjemeri, ce aşteptaţi de la mine? Iată-mă. Eu sînt regele vostru!

Un tîrgovăţ *(de-afară)* Vrem să părăseşti cetatea! Altminteri Birkebainii au să ne prade, şi o să ne căsăpească dacă dau de voi aici.

Regele Skule Să le ţinem piept, cu toţii împreună. Fost-am pentru voi rege milostiv, nu v-am cerut decît biruri de nimica.

Un glas de bărbat *(din mulţime)* N-a fost dajdie grea tot sîngele curs şiroaie, la Laka şi Oslo?

O femeie Înapoiază-mi mirele!

Un băiat Înapoiază-mi pe tata şi pe frate-meu.

Altă femeie Dă-mi pe cei trei băieţi ai mei, rege Skule!

Un bărbat Nu e rege, pentru că n-a primit jurămînt faţă cu racla sfîntului Olaf!

Multe glasuri Nu e, nu e, că n-a luat jurămîntul de credinţă, faţă cu moaştele sfîntului Olaf! Nu e rege!

Regele Skule *(trăgîndu-se înapoia perdelei)* N-am primit jurămînt... Nu sînt rege!

Paul Flida Din păcate nu s-a scos racla sfîntului, cînd ai fost ales domn.

Bard Bratte Dacă ne părăsesc tîrgoveţii, nu putem să ne ţinem la Nidaros, cînd au să năpădească Birkebainii.

Regele Skule Şi n-au să fie alături cu noi, cîtă vreme nu primesc blagoslovire de la racla sfîntului.

P e t r u Dacă e aşa, porunceşte să scoată racla, şi rînduieşte să primeşti acum harurile.

P a u l F l i d a *(scuturînd din cap)* Cum ar mai fi cu putinţă aşa ceva !

P e t r u De ce oare nu s-ar îngădui slujba sfîntă, dacă într-astfel se hotărăşte soarta lui ? Sunaţi surle să se adune Sfatul Thingului, şi scoateţi racla în piaţă !

M a i m u l ţ i c u r t e n i *(se dau înapoi)* Pîngărire !

P e t r u Nici un fel de pîngărire ; haideţi, haideţi ! Schimnicii fraţi cruciaţi sînt cu bunăvoinţă regelui Skule ; au să se înduplece.

P a u l F l i d a Asta nu, că doar nu pot să iasă din opreliştea arhiepiscopului.

P e t r u Voi, care sînteţi oamenii regelui, nu vreţi să staţi întru ajutorare, la o restrişte de care atîrnă atîtea mari împliniri ! Bine, vor fi jos în ogradă alţii mai volnici în ascultare. Părinte al meu, şi rege al meu, fraţii cruciaţi se vor îndupleca, am să mă rog lor, în genunchi mă voi ruga lor. Pune să buciume chemările pentru adunarea Sfatului de ţară ! Ai să fii înscăunat rege, după îndreptăţirea datinei. *(Iese în grabă.)*

R e g e l e S k u l e *(strălucind de mulţumire)* Văzut-aţi? Văzut-aţi mîndreţe de fecior ? Cum îi fulgerau privirile ! Hei, da, o să ne luptăm, şi o să biruim, Ce tărie au Birkebainii ?

P a u l F l i d a Nu-s atîţi cît să nu le putem ţine piept, dacă stau şi tîrgoveţii de partea noastră.

R e g e l e S k u l e Tîrgoveţii trebuie să ţină cu noi. Trebuie să fim cu toţii laolaltă, ca să punem capăt ăstui prăpăd. Nu vedeţi cum însuşi cerul îndeamnă să sfîrşim ? Însuşi apasă mîniat peste întreaga Norvegie pentru făr'delegile care de atîta

vreme dăinuiesc. Săbii de foc din înalta tărie priveghează în fiece noapte; muierile se prăbușesc și nasc prin biserici; nebunia cuprinde pe preoți și pe călugări, silindu-i de pornesc în goană prin uliți, propovăduind că a venit Ziua de-apoi. Da, în numele Atotputernicului, trebuie să curmăm năpasta dintr-o lovitură.

Paul Flida Ce poruncești Măria ta să facem?

Regele Skule Trebuiesc năruite toate podurile.

Paul Flida Mergeți și doborîți podurile.

(Cîțiva curteni pornesc prin dreapta.)

Regele Skule Toată oastea să se adune jos la Werder; nici un Birkebain să n-ajungă să calce la Nidaros.

Paul Flida Drept grăiești, stăpîne!

Regele Skule Cînd va fi scoasă sfînta raclă, surlele să vestească adunarea, pentru Sfatul de țară. Să fie chemați față oștenii și tîrgoveții.

Paul Flida *(către unul din soldați)* Du-te, poruncește surlașului să buciume pe toate ulițele. *(Soldatul pleacă.)*

Regele Skule *(vorbește la fereastră mulțimii)* Țineți cu mine, voi cîți vă văitați și vă bociți aicea jos! Că se va întoarce lumina păcii peste țară, ca în frumoasele zile dintîi, din domnia lui Hakon, cînd grînele se coceau de două ori pe vară. Țineți cu nestrămutare la mine! Încredeți-vă și bizuiți-vă pe mine, că am nevoie de credința voastră, cît nici nu pot arăta prin grai! Veghea-voi și lupta-voi pentru voi; vreau să sînger ba chiar să pier pentru voi, dacă va fi lipsă, dar nu mă lăsați, nici nu-mi puneți la îndoială credința! *(Țipete ascuțite izbucnesc în mulțime.)* Ce e?

U n g l a s f a n a t i c Pocăieşte-te, pocăieşte-te!
B a r d B r a t t e *(privind pe fereastră)* Un preot în care a intrat necuratul!
P a u l F l i d a Îşi sfîşie rasa, şi se biciuie însuşi.
G l a s u l Pocăiţi-vă! Pocăiţi-vă că a sosit ziua Judecăţii de-apoi!
M u l t e g l a s u r i Fugiţi, fugiţi! Vai şi-amar de tine, Nidaros. Nelegiuire pîngăritoare!
R e g e l e S k u l e Ce s-a-ntîmplat?
B a r d B r a t t e Toţi fug, toţi se dau în lături, ca şi cînd dihonie ar fi intrat în ei.
R e g e l e S k u l e Da, toţi fug... *(Cu un strigăt de bucurie)* Ha! Totuşi sîntem mîntuiţi! Priviţi numai, priviţi, racla regelui Olaf e în mijlocul curţii!
P a u l F l i d a Racla sfîntului Olaf!
B a r d B r a t t e Da, cerule, uite-o!
R e g e l e S k u l e Monahii fraţi cruciaţi îmi dovedesc credinţă. Nicicînd nu au săvîrşit faptă mai de ispravă!
P a u l F l i d a Auzi! Surlele cheamă la adunarea Sfatului de ţară.
R e g e l e S k u l e Acum voi fi înscăunat după tipicul datinei strămoşeşti.
P e t r u *(venind din dreapta)* Îmbrăcă mántia regească, racla cu moaştele e în curte.
R e g e l e S k u l e Ai mîntuit într-astfel ţara, şi pentru mine şi pentru tine; dar înzecit va să mulţumim fraţilor cruciaţi, care s-au înduplecat.
P e t r u Fraţii cruciaţi, tată? Lor nu le eşti dator nici o mulţămită.
R e g e l e S k u l e Atunci nu ei ţi-au dat ajutorare?
P e t r u Ei au dat numai afurisenia împotriva vericui s-ar atinge de sfintele moaşte.
R e g e l e S k u l e Atunci arhiereul pînă la urma urmei s-a înduplecat.

P e t r u Arhiereul a rostit anátema, cu afurisenii încă şi mai aprige decît ale fraţilor cruciaţi.

R e g e l e S k u l e O, îmi dau seama că mai am credincioşi în jurul meu. Voi cei de aici din preajmă, vă dădeaţi în lături, fricoşi, voi, care ar fi trebuit să fiţi cei mai apropiaţi de mine, şi jos, în norod, aflai oameni care să ia pentru mine pe umerii lor povara marii îndatorinţe.

P e t r u Nu ai nici un om de credinţă între ei, care să cuteze să se încarce cu asemenea povară.

R e g e l e S k u l e Sfinte Dumnezeule, atunci s-a întîmplat vreo minune ? Cine a scos afară racla cu moaştele ?

P e t r u Tată, am scos-o eu !

R e g e l e S k u l e *(izbucnind)* Tu ?

O a m e n i i *(dîndu-se cu ferire înapoi)* Pîngăritor al sfintelor odoare ! *(Paul Flida, Bard Bratte şi cîţiva alţii părăsesc încăperea.)*

P e t r u Fapta trebuia săvîrşită. Nu izbuteai să te bizui pe credinţa nimănuia, cîtă vreme nu ţi-a fost juruită domnia după datină. I-am rugat, i-am implorat pe fraţii cruciaţi ; zadarnic. Atunci am săltat din ţîţîni uşa bisericii ; n-a îndrăznit să mă urmeze careva. Cu o săritură am ajuns la pristolul din altar, am înşfăcat mînerul, şi m-am sprijinit cu genunchii de zid ; simţeam că parcă o tainică putere îmi dăruise volnicia peste fire. Racla se urni din loc, am tîrît-o după mine, pînă în pronaos, în timp ce afurisenia din înaltul bolţilor vuia ca geamăt de furtună ; trăsei racla prin curte, toţi fugeau, dădeau în lături din preajma mea ; cînd am ajuns în mijlocul ogrăzii, s-a rupt mînerul raclei ! Uite-l. *(Îl arată avîntîndu-l sus.)*

R e g e l e S k u l e *(tăcut, încremenit de groază)* Pîngăritorul altarului !

P e t r u De dragul tău, de dragul marelui tău gînd regesc! Dar tu vei face să fiu izbăvit de păcat. Ai să stingi tot răul. Aduce-vei cu tine pacea şi lumina ; cînd zori strălucitoare au să urce peste ţară, cui îi va mai păsa de furtuna din trecuta noapte ?

R e g e l e S k u l e Plutea parcă nimbul unei aureole peste creştetul tău, cînd mi te-a adus maică-ta şi acum mi se pare că văd cum pîlpîie vîlvătaia Gheenei.

P e t r u Tată, nu te mai gîndi la mine, tată, nu te mai îngrijora de ce s-o alege din mine, în bine sau rău. N-am făptuit alta decît cele vrute de tine ; au cine ar putea să-mi încarce vină !

R e g e l e S k u l e Voiam să mă bizui pe credinţa ta, credinţa ce-o aveai în mine, şi credinţa s-a preschimbat în păcat.

P e t r u *(cu sălbăticie)* Ca să-ţi fac pe voie ! Să fiu pe voia ta ! Iată de ce va Dumnezeu să mă izbăvească !

R e g e l e Îi jurasem lui Ingebjörg paza lui întru nevinovăţie curată, şi iată că acum sfidează cerurile !

P a u l F l i d a *(intrînd)* Pretutindeni răscoală ! Spaima a molipsit pe ostaşii tăi ; s-au pitit fugari prin biserici.

R e g e l e S k u l e Să fie scoşi, trebuie smulşi afară !

B a r d B r a t t e *(intrînd)* Orăşenii s-au ridicat împotriva domniei tale ; izgonesc pe Windbälgi din case şi uliţi, de pretutindeni unde-i dibuiesc !

U n c u r t e a n *(intrînd)* Acum corăbiile Birkebainilor vîslesc în susul apei !

R e g e l e S k u l e Sunaţi din trîmbiţe adunarea oştilor mele ! Nimeni nu trebuie să rămîie în urmă.

Paul Flida Nu mai e cu putinţă, spaima i-a împietrit.

Regele Skule *(copleşit)* Dar nu se poate acum să mă prăbuşesc! Nu e cu putinţă ca feciorul meu să moară cu păcat cumplit pe suflet!

Petru Nu te mai gîndi la mine, e vorba de tine numai. Să-ncercăm a trece către Indherred, acolo toţi supuşii au rămas credincioşi!

Regele Skule Da, să pornim fugari, şi cui îi e dragă viaţa vie cu noi.

Bard Bratte Pe unde?

Regele Skule Peste pod!

Paul Flida Toate podurile au fost doborîte, stăpîne.

Regele Skule Doborîte! Zici că toate podurile sînt doborîte!

Paul Flida Dacă ai fi stricat la Oslo podurile, atunci ai fi fost în măsură să păstrezi podurile la Nidaros.

Regele Skule Totuşi trebuie să trecem rîul. E vorba să scăpăm cu viaţă şi să ne mîntuim sufletul! Să fugim, să fugim!

(Împreună cu Petru ies grabnic prin stînga.)

Bard Bratte Da, mai bine fugim, decît să ne măcelărească aice Birkebainii şi tîrgoveţii!

Paul Flida În numele Atotputernicului, la sănătoasa!

(Toţi îl urmează pe Skule. Încăperea rămîne pentru cîteva clipe goală, se aude larmă îndepărtată din străzi; apoi prin poarta din dreapta năpădeşte o ceată de tîrgoveţi înarmaţi.)

Un tîrgovăţ Pe-aici, aici trebuie să fie!

Altul Răpuneţi-l!

Mai mulţi Să-l răpunem şi pe tîlharul care-a pîngărit altarul!
Unul singur Feriţi-vă! Sfîşie cu dinţii în jur!
Întîiul tîrgovăţ Zadarnic, Birkebainii se şi arată în capătul străzii!
Un tîrgovăţ *(intrînd)* Prea tîrziu! Regele Skule a fugit!
Mai mulţi Încotro? Încotro?
Întîiul tîrgovăţ Atunci să-l vînăm; regele Hakon dăruieşte mare mulţămită şi răsplată zdravănă cui va ucide pe Skule.
Altul Uite că vin Birkebainii!
Al treilea Însuşi regele Hakon!
Multe glasuri din mulţime *(strigă)* Trăiască regele Hakon, fiul lui Hakon!
Hakon *(intrînd prin dreapta, îl urmează Gregorius Jonsson, Dagfinn şi numeroşi alţii)* Da, vă arătaţi smeriţi, Trondhjemerilor, dar pînă acum cît amar de vreme aţi tot fost răzvrătiţi împotriva-mi!
Întîiul tîrgovăţ *(căzînd în genunchi)* Iertare, stăpîne! Skule Bardsson cu silnicie ne-a făcut să ne împotrivim.
Un altul *(de asemenea îngenunchind)* Ne-a silit, altfel nicicînd noi nu i-am fi dat ascultare.
Intîiul Ne-a luat averile şi ne-a îmboldit să luptăm pentru nedreapta lui năzuinţă.
Al doilea Înalte stăpîne, a fost o pacoste pentru prietenii ca şi pentru vrăjmaşii lui.
Multe glasuri Da, da, Skule Bardsson a fost năpastă pentru toată ţara!
Dagfinn Da, zisa se vădeşte a fi adevăr.
Hakon Bine, cu voi tîrgoveţii am să vorbesc mai pe urmă; se va cădea cu asprime să pedepsesc pe cîţi au nelegiuit pe-aici. Dar dintîi la altele îmi e gîndul. Ştie vreunul unde e Skule Bardsson?

M a i m u l ţ i În una din biserici, stăpîne.
H a k o n Sînteţi siguri că e aşa ?
O r ă ş e n i i Da. Toţi Wolfbälgii s-au adăpostit în biserici.
H a k o n *(în şoaptă către Dagfinn)* Trebuie să-l dibuim ; pune străji la toate bisericile oraşului.
D a g f i n n Şi dacă l-or găsi, să-l răpună fără cruţare.
H a k o n *(în şoaptă)* Să-l răpună ? Dagfinn, Dagfinn, grea îmi vine împlinirea.
D a g f i n n Stăpîne, doar ai jurat într-astfel sus şi tare la Oslo.
H a k o n Şi tot omul din ţara toată îi va cere capul ! *(Se întoarce spre Gregorius Jonsson şi îi vorbeşte fără ca ceilalţi să-l audă).* Du-te ! Ai fost odinioară prietenul lui ! Caută-l şi dă-i a înţelege că trebuie să pribegească peste hotare.
G r e g o r i u s J o n s s o n *(voios)* Asta e voia ta, stăpîne ?
H a k o n De dragul cucernicei şi iubitei mele soţii.
G r e g o r i u s J o n s s o n Dar dacă nu se deşţărează ? Dacă nu vrea, sau nu poate să fugă ?
H a k o n Atunci, martor mi-e Dumnezeu, că nu mi-e îngăduită cruţarea ! Atunci cuvîntul regesc îşi va păstra neclintita împlinire. Du-te !
G r e g o r i u s J o n s s o n Mă voi duce, şi voi încerca tot ce-mi stă în putinţă. Deie Domnul s-ajung să izbutesc. *(Iese prin dreapta.)*
H a k o n Tu, Dagfinn, ia cu tine oameni de încredere şi pogoară la corabia regească. Veţi duce pe regină şi pe cocon, călăuzindu-i pînă la monastirea Elgesäter.
D a g f i n n Stăpîne, crezi că acolo va fi paza îndeajuns ?
H a k o n Nicăieri n-ar fi într-un adăpost mai sigur. Wolfbälgii s-au zăvorît prin biserici şi ea s-a rugat

atît de mult s-o las a merge, pentru că şi muma ei este în Elgesäter.

D a g f i n n Da, da, asta o ştiu.

H a k o n Închină-te din parte-mi reginei cu duioşie, şi închină-te de asemeni domniţei Ragnhild. Poţi să le veseşti că de îndată ce-i voi fi îngenuncheat pe Wolfsbälgi, şi îşi vor fi căpătat iertarea mea, porunci-voi să sune toate clopotele în Nidaros, în semn că s-a statornicit iar pace în ţară. Voi, tîrgoveţilor, ne veţi da mîine socoteală, şi o să primiţi pedeapsă, fiecare după faptele sale.

(Iese cu ostaşii săi.)

Î n t î i u l t î r g o v ă ţ Mîine, vai de noi!

A l d o i l e a Avem de ispăşit grea răfuială.

Î n t î i u l Noi care am sfruntat într-atît pe Hakon, noi care l-am întîmpinat cu bucurie pe Skule, cînd şi-a însuşit titulatura de rege.

A l d o i l e a Noi care i-am dat lui Skule corăbii şi bir să poarte război şi care am cumpărat de la el toate moşiile cîte le răpise dregătorilor lui Hakon.

Î n t î i u l Da, mîine vai de noi!

U n t î r g o v ă ţ *(venit grabnic din stînga)* Unde e Hakon? Unde e regele?

Î n t î i u l Ce treburi ai cu el?

N o u l v e n i t Să-i aduc mare şi însemnată veste.

M a i m u l ţ i Care?

N o u l v e n i t Numai regelui i-o voi destăinui.

M a i m u l ţ i Spune-ne-o şi nouă!

N o u l v e n i t Skule Bardsson fugarul a luat calea muntelui spre Elgesäter!

Î n t î i u l t î r g o v ă ţ Nu se poate! Se aţine într-una din biserici.

N o u l v e n i t Ba nu! A trecut cu fiul său într-o luntre, rîul mare.

Întîiul tîrgovăţ Valeu, atunci pe capul nostru se va sparge mînia lui Hakon.

Al doilea Atunci mai bine să-i dăm îndată veste unde e Skule.

Întîiul tîrgovăţ Ba, am un gînd mai folositor: să nu-i spunem nimic, ci să pornim chiar noi suişul spre Elgesäter, ca să-l ucidem pe Skule.

Al doilea Da, da, chiar aşa să facem.

Al treilea Dar nu cumva au trecut cu el peste apă mulţi Wolfsbälgi ?

Noul venit Nu, abia cîţiva vîslaşi îl însoţiră.

Întîiul tîrgoveţ Atunci să ne înarmăm cît mai zdravăn. Într-astfel îşi află cetăţenii mîntuire! Dar nimeni să nu prindă veste ce plănuim. Sîntem destui la număr, de-acum hai, urcăm spre Elgesäter!

Toţi *(cu glasuri înăbuşite)* Da, să pornim în urcuş spre Elgesäter!

(Pornesc repede însă cu multă grijă spre stînga.)

TABLOU

Brădet pe măgurile de lîngă Nidaros. Lună plină; dar noapte ceţoasă, încît abia din cînd în cînd şi turbure, mai zăreşti adîncul priveliştii. Trunchiuri de copaci şi lespezi mari de stîncă de jur împrejur. Regele Skule, Petru, Paul Flida, Bard Bratte şi mai mulţi Windbälgi străbat din stînga prin codru.

Petru Haide, mai odihneşte-te, tată.

Regele Skule Da, lasă-mă să mă odihnesc, să zac. *(Se aşază trudit pe o lespede de stîncă.)*

Petru Cum te mai simţi ?

R e g e l e S k u l e Sînt lihnit! Şi bolnav. Mă înconjură umbrele celor căzuţi în luptă!

P e t r u *(sărind în picioare)* Daţi ajutor! Pîine pentru rege!

B a r d B r a t t e Aici fiecine e rege; că viaţa tuturor e în joc. Scoală Skule Bardsson; dacă eşti rege, nu-ţi ocîrmui ţara zăcînd!

P e t r u Dacă-mi batjocoreşti pe tata, te ucid!

B a r d B r a t t e Moartea şi aşa mă aşteaptă oricum; niciodată Hakon n-o să-mi dea îndurare; pentru că fiind dregătorul lui, l-am părăsit de dragul lui Skule. Iscodeşte vreun mijloc să ne mîntuieşti! Nu cred încumetare oricît de deznădăjduită, pe care n-aş încerca-o acum.

U n W i n d b a l g Numai de am scăpa, s-ajungem la monastirea din Holm.

P a u l F l i d a Mai bine spre Elgesäter.

B a r d B r a t t e *(izbucnind)* Cel mai bine ar fi să coborîm la corabia lui Hakon, şi să răpim pe cocon.

P a u l F l i d a Aiureşti?

B a r d B r a t t e Ba nu, asta e singura noastră mîntuire, şi o putem săvîrşi lesnicios. Birkebainii scotocesc din casă în casă, şi străjuiesc bisericile; nu le trece prin minte că vreunul dintre noi a izbutit să fugă, că doar toate podurile au fost năruite. Pe puntea corăbiei oastea de pază nu poate fi decît puţină la număr; iar dacă punem mîna pe moştenitorul coroanei, sau Hakon stă să facă pace cu noi, sau gîtuim odrasla. Cîţi se alătură la ispravă, ca să-şi mîntuie viaţa?

P a u l F l i d a Ba eu în felul ăsta mă lipsesc.

M a i m u l ţ i Şi eu! Şi eu!

P e t r u Ha! Dacă într-astfel îşi poate afla tata scăpare...!

B a r d B r a t t e Vrei să ne-ajuţi, atunci vino. Eu acum

o să cobor spre Hladehammer; acolo poposeşte ceata celor pe care i-am întîlnit, la piciorul măgurei. Sînt, dintre toţi Wolfsbălgii, cei mai cutezători; au trecut rîul mare înot, ştiind că n-au să fie cruţaţi nici măcar în biserică. Flăcăii au hotărît să prade corabia regească. Care din voi vrea să ia parte?

Cîţiva Eu! eu!

Petru Poate că şi eu; dar întîi să-l ştiu pe tata la adăpost sigur.

Bard Bratte Pînă murgeşte a ziuă, vîslim spre izvoare. Haideţi, pe-aici coboară o cărare drept la Hlade.

(Dimpreună cu vreo cîţiva iese pe dreapta.)

Petru *(către Paul Flida)* Nu-i spune nimic tatei de astea. Azi sufletul lui e bolnav. Cuvine-se să orînduim trebuire în locul lui. Isprava lui Bard Bratte dă sorţi de mîntuire; pînă ce nu se ivesc zorile, coconul domnesc va fi în mîinile noastre.

Paul Flida Ca să i se facă petrecania, bineînţeles. Nu-ţi dai seama ce negru păcat ar fi?

Petru Nu poate să fie păcat, de vreme ce la Oslo tata l-a scos de sub lege. Copilul orişicum trebuie să fie înlăturat din cale. Îl împiedică pe tata; tata e menit să aducă înfăptuire unui înalt gînd regesc; aşa că nu-mi pasă cine sau cîţi o să fie doborîţi.

Paul Flida Blestemată fie ziua, în care domnia-ta ai aflat că eşti feciorul regelui Skule! *(Ascultînd)* Sst! aruncaţi-vă la pămînt, vin oameni.

(Toţi se pitesc după buşteni şi stînci, culcîndu-se; prin ceaţă apare abia desluşit printre copaci un şirag de călăreţi şi drumeţi care străbat din dreapta spre stînga.)

P e t r u Asta-i regina !

P a u l F l i d a Da, da, vorbeşte cu Dagfinn Ţăranul. Sst !

P e t r u Au de gînd să mîie la Elgesäter. Poartă cu ei pe coconul domnesc !

P a u l F l i d a Cu ei sînt şi curtencele reginei.

P e t r u Dar nu au ca pază decît patru oşteni ! Ridică-te, ridică-te, rege Skule ! De-acum împărăţia ta e mîntuită !

R e g e l e S k u l e Împărăţia mea ? E întunecată, întocmai ca împărăţia îngerului ce s-a răzvrătit împotriva Domnului.

(O ceată călugărească de fraţi cruciaţi se iveşte din dreapta.)

U n u l d i n t r e c r u c i a ţ i Cine-a vorbit ? Sînteţi din oastea regelui Skule ?

P a u l F l i d a Ba însuşi regele Skule.

C r u c i a t u l *(către Skule)* Slavă cerului, că te-am întîlnit, stăpîne drag ! Aflarăm de la nişte tîrgoveţi, că ai luat într-acoace drumul muntelui, în Nidaros viaţa noastră ajunsese a fi primejduită întocmai ca a Măriei tale.

P e t r u Vi s-ar fi cuvenit ştreangul, că n-aţi vrut să scoateţi racla sfîntului Olaf !

C r u c i a t u l Arhiepiscopul ne-a împiedecat. Totuşi am fi bucuroşi să fim de folos regelui Skule ; că-ntotdeauna ţinurăm cu el. Aici avem vestminte călugăreşti pe care le-am adus pentru tine şi credincioşii tăi ! Îmbrăcaţi-le şi într-astfel veţi putea să vă strecuraţi cu uşurinţă într-una dintre monastiri, de unde să încercaţi apoi a tîrgui iertarea regelui Hakon.

R e g e l e S k u l e Da, azvîrliţi-mi peste umeri o rasă călugărească ; eu şi cu fiul meu trebuie să ne

aflăm adăpost pe tărîm sfinţit. Caut s-ajung la Elgesäter.

P e t r u *(în şoaptă către Paul Flida)* Ai grijă, să poată ajunge tata cu bine acolo.

P a u l F l i d a Uitaraţi că Birkebainii poposesc în Elgesäter ?

P e t r u Nu sînt decît patru ostaşi, pe care îi daţi gata repede, iar între zidurile monastirii, n-au să îndrăznească să vă atingă. Eu merg să-l caut pe Bard Bratte.

P a u l F l i d a Răzgîndiţi-vă !

P e t r u Nu pe corabia regească, ci în Elgesäter, să caute proscrişii să dobîndească pentru tata domnia.

(Pleacă grabnic prin dreapta.)

U n W i n d b a l g *(în şoaptă către altul)* Însoţeşti pe Skule la Elgesäter ?

C e l ă l a l t Sst, nu, că acolo sînt Birkebainii.

Î n t î i u l Nici eu nu mă duc, dar nu le-o spune celorlalţi.

F r a t e l e c r u c i a t Şi-acuşi haidem înainte, doi cîte doi, tot un războinic şi-un frate călugăr.

A l d o i l e a c r u c i a t *(care stătea pe o buturugă înapoia celorlalţi)* Iau alături pe regele Skule.

R e g e l e S k u l e Cunoşti drumul ?

C r u c i a t u l E cel mai larg.

Î n t î i u l c r u c i a t Grăbiţi-vă. S-o luăm pe cărări osebite, dîndu-ne întîlnire în faţa porţii monastirii.

(Pornesc printre copacii din dreapta ; ceaţa parcă se mai luminează, şi cometa apare cu dogoare roşie pe cerul amurgit.)

R e g e l e S k u l e Petre, fiul meu ! *(Dîndu-se înapoi.)* Ha, iar s-a ivit paloşul încins peste ceruri ?

Cruciatul *(care stă în spatele lui pe buturugă)* Şi eu sînt aicea!

Regele Skule Tu, cine eşti?

Cruciatul Un vechi cunoscut.

Regele Skule N-am văzut vreodată un om cu faţa atît de leşietică.

Cruciatul Nici tu nu mă cunoşti?

Regele Skule Călăuzeşte-mă către Elgesäter.

Cruciatul Am să te călăuzesc spre scaunul domniei.

Regele Skule Eşti oare în stare?

Cruciatul Sînt, dacă asta e şi vrerea ta.

Regele Skule Prin ce mijloc?

Cruciatul Prin mijlocul de care m-am mai slujit şi pe vremuri: am să te duc pe un pisc de munte, ca să-ţi arăt toate mărețiile pămînteşti.

Regele Skule Mi s-au mai arătat toate mărețiile pămînteşti şi altă dată, în visări purtătoare de ispită.

Cruciatul Eu eram trimițătorul viselor.

Regele Skule Cine eşti?

Cruciatul Un crainic al fruntaşului întîiul din lume care a rîvnit să capete o împărăţie.

Regele Skule Întîiul din lume care a rîvnit o împărăţie?

Cruciatul Întîiul dregător care s-a răzvrătit împopotriva celei mai mari împărăţii, durîndu-şi lui însuşi regat, ce va dăinui pînă-n Ziua de apoi!

Regele Skule *(ţipă)* Episcopul Nicolas.

Cruciatul *(ridicîndu-se)*

Mă recunoşti? cîndva ne mai văzurăm noi;
Şi ca să-ţi fac în voie, iată, m-am întors acum înapoi,
Pe-aceeaşi corabie, spre aceeaşi ţintă plutirăm
Cu aceeaşi pătimaşă rîvnă ne străduirăm.

Eu însă ca un fricos, m-am temut de furtuna dezlănţuită
Cît un vierme rodea inima mea putregăită ;
Am vrut să-mi cîştig prin liturghii şi sărindare îndurare
Căutînd prin glasul clopotelor să cumpăr iertare,
În loc de şapte molifte, patrusprezece am folosit
Totuşi pînă la porţile Raiului să sui n-am izbutit.

Regele Skule Şi acum te întorci din adîncuri ?

Cruciatul Din împărăţia de jos, din sălaşul cel de foc am venit,
Din adîncul de care voi cei de pe lumea asta vă-ngroziţi atît de cumplit
Dec, nu e chiar atît de aprigă sălăşluirea pe cît aveţi voi părerea.
Ba chiar veşnica dogoreală nu stînjeneşte şederea.

Regele Skule Din cît te-ai aciuat acolo, văd că ai învăţat meşteşugul scald, tu care ai fost pe vremuri căpetenia Baglerilor !

Cruciatul Să îmbin cuvinte-n cîntare asemeni scalzilor îmi fu dat mie
Dar am mai procopsit încă acolo şi multă latinie
Altminteri cît am fost pămîntean, cum ştii bine,
Eram cam certaţi lătinia şi cu mine.
Dar acum, m-am făcut tobă de carte cu limba veche
Cu care jos la noi, capeţi o faimă fără pereche,
Fiindu-ne de mare folos această limbă moartă
Cu care trebuie să te-nţelegi, ca să-ţi dea drumul pe poartă.
Învăţătura o capeţi repede, aproape dintr-o dată,
Întrucît pretutindeni dai pe-acolo tot de protipendadă învăţată
Te ciocneşti numai cu papi, cu doftori şi judecători,

Cu sute de cardinali, şi mii de poeţi de cei cu
capu-n nori.

Regele Skule Încredinţează pe stăpînul tău de recunoştinţa ce-i port, pentru prietenia ce-mi dovedeşte, şi spune-i din parte-mi că el e singurul rege care trimite ajutor lui Skule, întîiul domnitor pe ţara Norvegiei.

Cruciatul Acum află şi de ce sînt trimis la tine cu
solie.
Încredinţarea asta mi-a dat-o în seamă mie
Alegîndu-mă dintre mulţii săi slujitori, care în
numele lui trudesc,
Fiecare din ei avîndu-şi osebite ţinuturi, unde neatîrnat cîrmuiesc.
Eu însă mai cunoscut fiind aice, îmi dădu pe
seamă Norvegia mie,
La care întru această falnică dregătorie
Hakon Hakonsson că nu poate fi omul nostru s-a
dovedit
Înfruntîndu-ne pretutindenea, împotrivindu-se nouă
necontenit.
De aceea trebuie să-l doborîm neapărat de pe
tronul lui
Şi tu singur, încununîndu-te, va ca atare în tron
să sui.

Regele Skule Da, să-mi dai coroana ! Îndată ce-o am, o să cîrmuiesc într-aşa fel, încît să mă răscumpăr !

Cruciatul Hm, în privinţa asta o să mai vorbim cu
alt prilej
Dar ca să culegi roada, dintîi porneşte de-o rupe
din vrej.
În Elgesäter doarme vlăstarul lui Hakon.
Prinde-l şi fă-i de petrecanie regescului cocon.

Într-astfel sfărîmi orice oprelişti, spulberîndu-le ca
pleava în vînt
Şi biruinţa ta te înalţă rege, pe strămoşescul
pămînt.

Regele Skule Crezi tu că-ntr-adevăr într-astfel voi cîştiga biruinţa ?

Cruciatul Cu mic şi mare poporul e ahtiat după o
o statornică pace,
Un rege care nu are urmaş, nimănui nu i-ar place.
Poporul e sătul de-atîtea sîngeroase tulburări.
Şi vrea pentru viitor să păstreze o spiţă regească
fără schimbări.
Ridică-te, rege Skule ! Ai prilej ţinta din plin să
nimereşti,
Acum îţi împlineşti ţelul, sau niciodată nu-l mai
cucereşti !
Vezi cum dinspre miazănoapte se luminează cea
zare,
De-acolo de unde negurile se destramă în pierzare
Acum în taină luntre după luntre se strecoară
uşor
Şi duduit de tunet îţi vesteşte venirea ajutorului
hotărîtor.
A ta va fi deplină izbînda, dacă te legi cu noi prin
cuvînt,
O mie de vajnici ivi-se-vor deodată, ca din pămînt,
Şi-o mie de corăbii ţi se vor alătura, mînate de
vînt.

Regele Skule Îndată spune cuvîntul prin care să mă leg.

Cruciatul Ca să te-nalţi pe lumea pămîntească la
cea mai înaltă treaptă de putere
Legămînt într-o singură privinţă, ţi se cere.
Vei căpăta şi coroană, şi tron, şi domnie,

Dacă te-nvoieşti ca după moartea ta, fiul tău urmaş
în crăie să fie!

Regele Skule *(ridicînd mîna gata să jure).* Fiul meu! *(Se opreşte dintr-o dată şi strigă îngrozit.)* Pîngăritorul altarului! El, Atotputernic? Ah, în sfîrşit pătrund viclenia gîndului; îi unelteşti pierzania sufletului său. Piei din faţa mea, piei! *(Înalţă braţele spre ceruri.)* Şi îndură-te de mine, Tu la care strig acuma în restriştea cea mai înaltă! *(Se prăbuşeşte la pămînt.)*

Cruciatul Ce blestem! Cînd se arătau atîţia sorţi
de minunată izbîndire
Îl simţeam prins, se zbătea în mreaja mea subţire
Dar lumina a scos în joc, un atu la care nu mă
aşteptam
Răsturnînd norocul cărţii negre pe care mă bizuiam.
Partida e pierdută, totuşi nu mă perpelesc,
Roţile din *perpetuum mobile* pe mai departe se
rotesc
Şi stăpînirea peste norod îmi rămîne cu zápis,
deplină,
Că ai mei sînt cei lipsiţi de credinţă, şi tăgăduitorii
de lumină.
Prin ei voi îndruma ţara şi prin ei am să-i ocîrmuiesc
Chiar dacă pămîntenii de mine nici măcar pe-atîta
nu bănuiesc.

(Urmează îndepărtîndu-se.)

În sufletele celor din miazănoapte, cugetul însă va
va fi înfrînt.
Cînd toţi nu vor mai şti, nici ce voiesc să fie, nici
ce sînt,
Cînd va dăinui numai iubire-de-sine oarbă în
sufletele lor

Firea înclinînd-o, întocmai cum se leagănă în vînt
papura bălţilor.
Că ei laolaltă nu-s nicicînd în stare să se unească
Decît ca să doboare tot ce e înalt, şi tot ce e curat
să ponegrească
Terfelind cinstea şi prigonind virtuţile toate
În timp ce flamura pierzaniei o să pîlpîie peste
gloate,
Atunci încă din amvonul subpămîntean va răsuna
dăinuitorul glas,
Aceasta fi-va propovăduirea episcopului Nicolas.

(Piere în negură printre copaci.)

Regele Skule *(se ridică după un răstimp în genunchi şi priveşte în jur)* Unde e întunecatul? *(Sărind în picioare.)* Unde eşti, călăuzitorule, unde eşti? Ai pierit? Nu-mi pasă; de acum cunosc singur drumul către Elgesäter şi chiar pe mai departe.

(Iese prin dreapta.)

TABLOU

Monastirea din Elgesäter. În stînga, capela, cu intrarea spre curte; ferestrele sînt luminate. De partea cealaltă, un şir de chilii joase; în fund, zidul împrejmuitor al monastirii, cu o poartă vajnică, zăvorîtă. Noapte cu lună plină. Trei căpetenii de ale Birkebainilor veghează la poartă. Margreta, doamna Ragnhild şi Dagfinn ies din capelă.

Doamna Ragnhild *(ca scoasă din minţi)* Zici că regele Skule a trebuit să caute adăpost în biserică, s-ajungă fugar, să cerşească în altar pacea, să-şi cerşească poate cruţarea vieţii, aşa ceva n-a putut să facă! Dar Dumnezeu vă va pedepsi, pentru că aţi îndrăznit pînă într-atîta!

M a r g r e t a Draga mea, iubita mea mamă, stăpîneşte-te, nu ştii ce spui, e numai durerea din tine care vorbeşte într-astfel.

D o a m n a R a g n h i l d Ascultaţi, voi Birkebaini! Hakon Hakonsson trebuie să zacă în faţa altarului, cerşind de la regele Skule viaţa şi pacea!

U n B i r k e b a i n Oamenilor le e silă să asculte asemenea vorbe.

M a r g r e t a Descoperă-te faţă de jalea soaţei!

D o a m n a R a g n h i l d Regele Skule surghiunit! Feriţi-vă, feriţi-vă cu toţii, de ziua cînd va fi din nou puternic!

D a g f i n n Ziua aceea nu mai vine, doamnă Ragnhild.

M a r g r e t a Taci, taci!

D o a m n a R a g n h i l d Crezi tu că Hakon Hakonsson va îndrăzni să stăruiască în osîndire, după ce regele Skule îi va cădea prins?

D a g f i n n Regele Hakon e în măsură să ştie mai bine ca oricine dacă un jurămînt regesc poate să fie călcat.

D o a m n a R a g n h i l d *(către Margreta)* Şi ai putut să urmezi cu dragoste şi credinţă un asemenea gîde! Eşti oare odrasla tatălui tău? Ajungă-te pedeapsa Domnului. Piei din faţa mea!

M a r g r e t a Binecuvîntată fie gura ta chiar cînd mă blesteamă!

D o a m n a R a g n h i l d Eu trebuie să mă cobor la Nidaros, să-l găsesc pe regele Skule în biserică. M-a părăsit atunci cînd hălăduia în fericiri; atunci n-avea nevoie de mine; dar acum nu se va mînia, dacă viu. Deschideţi-mi poarta şi lăsaţi-mă să plec la Nidaros!

M a r g r e t a Măiculiţa mea, în numele Preaputernicului, înduplecă-te.

(Bătăi puternice în poarta monastirii.)

D a g f i n n Cine bate?
R e g e l e S k u l e *(de-afară)* Un rege.
D a g f i n n Skule Bardsson!
D o a m n a R a g n h i l d Regele Skule!
M a r g r e t a Tatăl meu!
R e g e l e S k u l e Deschideţi-mi, deschideţi!
D a g f i n n Celui scos de sub lege, nu-i e îngăduită intrarea.
R e g e l e S k u l e Un rege bate la porţi, un rege, am zis, un rege lipsit de adăpost, şi care e nevoit să caute ocrotire sub un sfînt acoperămînt pentru ca să-i fie cruţată viaţa.
M a r g r e t a Dagfinn, Dagfinn, e tatăl meu!
D a g f i n n *(se duce la poartă şi deschide o uşiţă care se trage în lături)* Cu cîtă oaste ai venit la monastire?
R e g e l e S k u l e Cu toţi cei care mi-au rămas credincioşi în restrişte.
D a g f i n n Şi cîţi sînt aceia?
R e g e l e S k u l e Nici unul.
M a r g r e t a E singur, Dagfinn!
D o a m n a R a g n h i l d Mînia lui Dumnezeu să te lovească, dacă nu-i îngădui adăpost în lăcaşul Domnului!
D a g f i n n Fie atunci, în numele Domnului!

(Deschide. Birkebainii îşi descoperă frunţile în semn de cinstire. Regele Skule intră în ograda monastirii.)

M a r g r e t a *(luîndu-l de gît)* Tată! Dragul meu tată fără noroc!
D o a m n a R a g n h i l d *(înaintînd clocotitoare între el şi Birkebaini)* Vă închinaţi lui cu făţărnicie, voi care asemeni Iudei vreţi să-l vindeţi! Să nu în-

drăzniţi a vă apropia în preajmă-i! Cît trăiesc eu, nu-l veţi atinge!

Dagfinn Aici viaţa lui nu e primejduită, întrucît aici calcă pe tărîm sfinţit.

Margreta Cum, între toţi oamenii tăi, nici unul n-a avut tăria să te însoţească, în astă noapte!

Regele Skule Fraţii cruciaţi, întocmai ca şi ostaşii mei, m-au însoţit la drum; dar unul după altul s-au furişat abătîndu-se de lîngă mine, pentru că ştiau că la Elgesäter sînt Birkebainii. Cel mai din urmă, m-a părăsit Paul Flida, care m-a urmat pînă-n poarta monastirii, atunci, pentru cea din urmă oară, strîngîndu-mi mîna, mi-a mulţumit pentru timpurile cînd în Norvegia mai erau Wolfbälgi.

Dagfinn *(către Birkebainezi)* Intraţi înăuntru, voi căpeteniilor şi staţi veghe în jurul domnescului cocon, eu sînt nevoit să pornesc spre Nidaros, să duc veste regelui, că Skule Bardsson e la Elgesäter; întrucît într-o împrejurare atît de însemnată, se cuvine ca singur el să hotărască.

Margreta O, Dagfinn, Dagfinn, oare te învredniceşti tu?

Dagfinn Într-altfel rea slugă aş fi şi pentru rege şi pentru ţară. *(Către ostaşi.)* Ferecaţi porţile în urma mea, vegheaţi pe cocon, şi nu deschideţi nimănui pînă ce nu vine însuşi regele. *(Cu glas înăbuşit, către Skule.)* Rămîi cu bine, Skule Bardsson, şi deie-ţi Domnul sfîrşit cucernic!

(A ieşit pe poartă; Birkebainii închid în urma lui zăvoarele, apoi pornesc spre capelă.)

Doamna Ragnhild Da, vine Hakon, dar nu te părăsesc, ci te voi ocroti cu atîta străşnicie şi blîndeţe în braţele mele, ca niciodată înainte.

Margreta O, cît de palid eşti la faţă, cît ai gîrbovit! Dîrdîi de frig!

Regele Skule Nu mi-e frig, sînt însă atît de ostenit, ostenit.

Margreta Atunci, hai înăuntru şi te odihneşte.

Regele Skule Da, da, ar trebui să vină în curînd şi timpul odihnei.

Sigrid *(din capelă)* În sfîrşit, venit-ai şi tu, fratele meu!

Regele Skule Sigrid! Aici erai?

Sigrid Mă juruisem că te voi întîmpina cînd vei avea nevoie, ca să-ţi fiu de ajutorare în ceas de grea cumpănă.

Regele Skule Unde ţi-e copilul, Margreto?

Margreta Doarme în paraclis.

Regele Skule Zi, tot neamul nostru e-n noaptea asta laolalt-aici la Elgesäter.

Sigrid Da, la un loc, după îndelungi şi amarnice vremi.

Regele Skule De-acum numai Hakon Hakonsson lipseşte dintre noi.

Margreta şi Doamna Ragnhild *(încleştîndu-se de el, cu un strigăt îndurerat)* Tatăl meu! Soţul meu!

Regele Skule *(privind spre ele, mişcat)* Într-atît mă iubirăţi voi două? Căutam fericirea între străini, fără să gîndesc că aveam un cămin, unde aş fi găsit fericire. Am alergat însetoşat de dragoste, cu vinovăţie şi păcat, nedîndu-mi seama ce-mi era hărăzire prin legea cerească şi pămîntească. Iar tu, Ragnhilda, soaţa mea, tu, faţă de care am greşit atît de greu, te alături mie cu fierbinte dezmierdare, în ceasul înaltei restrişti, în stare să tremuri şi să te cutremuri, cu grijă de

viaţa bărbatului tău, care nicicînd n-a fost vrednic să-ţi aştearnă o rază de lumină pe calea vieţii.

D o a m n a R a g n h i l d Tu, vinovat !? O, Skule, nu mai vorbi într-astfel. Crezi că aş îndrăzni să cîrtesc faţă de tine ! Am fost întotdeauna prea o nimica toată pentru tine, înaltul meu soţ ; vinovăţia nu apasă pe nici o faptă săvîrşită de tine.

R e g e l e S k u l e Atît de statornică a fost credinţa ta în mine, Ragnhilda ?

D o a m n a R a g n h i l d Din întîia zi, de cînd te-am văzut.

R e g e l e S k u l e *(cu vioiciune)* Cînd are să vină Hakon, gîndesc să-i cerem iertare ! O, voi, blînde femei cu inimoasă dragoste, cît de frumos e totuşi traiul !

S i g r i d *(învederînd înspăimîntare)* Skule, frate ! Vai ţie, dacă în noaptea asta te-abaţi din calea dreaptă.

(Afară larmă ; îndată pe urmă bătăi în poartă.)

M a r g r e t a Auziţi, auziţi-i ! Cine se-mbulzeşte ?

D o a m n a R a g n h i l d Cine bate la poartă ?

G l a s u r i d e a f a r ă Tîrgoveţi din Nidaros ! Deschideţi ! Ştim că Skule Bardsson e înăuntru !

R e g e l e S k u l e Aşa-i, e înăuntru, da' ce vreţi de la el ?

G l a s u r i l e g ă l ă g i o a s e *(de-afară)* Ieşi afară, ieşi afară, că ţi se cuvine să piei, mişelule !

M a r g r e t a Voi, tîrgoveţilor, sînteţi cei care îndrăzniţi să-l ameninţaţi într-astfel ?

U n g l a s Regele Hakon a rostit la Oslo osîndirea.

A l t u l Fiecine e dator să-l răpună.

M a r g r e t a Eu sînt regina, şi vă poruncesc să vă îndepărtaţi !

U n a l t g l a s Fata lui Skule Bardsson, şi nu regina, vorbeşte chipurile.

A l t u l Asupră-i n-ai putere de viaţă şi moarte. Regele l-a osîndit!

D o a m n a R a g n h i l d În biserică, Skule! În numele Înaltului Milostiv nu lăsa pe cei însetaţi de omor să-ţi vină în preajmă!

R e g e l e S k u l e Da, în biserică! Nu vreau să pier prin cei din afară. Soaţa mea şi tu, fiică, aflaţi că mă simt acum întocmai ca şi cînd aş fi găsit lumina şi pacea; acestea nu trebuie să-mi fie răpite atît de timpuriu!

(Vrea să grăbească înspre paraclis.)

P e t r u *(afară în dreapta)* Tată-meu, regele meu, curînd cîştigi biruinţa!

R e g e l e S k u l e *(cu un ţipăt)* El! El! *(Se prăbuşeşte pe treptele bisericii.)*

D o a m n a R a g n h i l d Cine e?

U n c e t ă ţ e a n *(de-afară)* Uitaţi-vă, ia uitaţi-vă. Pîngăritorul se caţără pe coperişul monastirii!

A l ţ i i Loviţi cu pietre-n el! Doborîţi-l!

P e t r u *(apare în dreapta pe un acoperiş şi sare în ogradă)* Hei, noroc tată!

R e g e l e S k u l e *(privind ţintă la el, îngrozit)* Tu? Pe tine te uitasem. De unde vii?

P e t r u *(pătimaş)* Unde e coconul domnesc?

M a r g r e t a Feciorul regelui!

R e g e l e S k u l e *(sărind în sus)* Întrebatu-te-am, de unde vii?

P e t r u De la Hladehammer; le-am dat a înţelege lui Bard Bratte şi Wolfsbälgilor, că odrasla regelui s-a aciuiat în noaptea asta la Elgesäter.

M a r g r e t a Dumnezeule!

R e g e l e S k u l e Ai făcut una ca asta! Ei, şi-acuma?

P e t r u Îşi strîng ceata, şi au să urce aici la monastire! Muiere, unde e coconul domnesc?

Margreta *(care s-a aşezat în uşa bisericii)* Doarme în altar !

Petru Îmi e totuna, dacă doarme în altar ! Am scos din altar moaştele lui Olaf, nu mă tem să smulg din altar un prunc de rege !

Doamna Ragnhild *(strigă către Skule)* Ăsta e cel pe care l-ai iubit într-atît ?

Margreta Tată, tată, cum ai putut să ne dai pe toţi uitării pentru unul ca el ?

Regele Skule Era nevinovat la fel cu mielul Domnului, cînd mi-l adusese muierea pocăită, dar credinţa ce-a avut el în mine l-a prăpădit pînă-ntr-atît.

Petru *(fără a-i da ascultare)* Pruncul trebuie smuls ! Ucideţi-l, ucideţi-l în braţele reginei ! Astea au fost vorbele regelui Skule la Oslo !

Margreta Nelegiuită păcătuire !

Petru Chiar şi-un sfînt ar fi îndreptăţit să săvîrşească fără şovăire fapta, de vreme ce tatăl meu a poruncit-o ! Tata e rege, pentru că întrupează marele gînd regesc !

Tîrgoveţi *(bat în porţi)* Deschideţi ! ieşi afară tu, şi cu pîngăritorul altarului, altminteri dăm foc monastirii !

Regele Skule *(cuprins parcă de o straşnică hotărîre)* Marele gînd regesc ! Da, ăsta e cel care ţi-a înveninat sufletul tău tînăr şi iubitor. Fără prihană şi fără vină, eram dator să te dau înapoi, dar credinţa ta în mine te-a mînat din nelegiuire în nelegiuire şi din păcat de moarte în păcat de moarte ! O, dar încă te mai pot mîntui. Sînt volnic să ne mîntuim cu toţii ! *(Strigă spre cei din fund.)* Zăboviţi, zăboviţi, voi tîrgoveţi de-afară. Uite că viu !

Margreta *(îngrozită îl apucă de mînă)* Tată, ce-ai de gînd ?

D o a m n a R a g n h i l d *(încleştîndu-se de el, ţipă)* Skule!

S i g r i d *(o smulge de lîngă el, şi strigă cu sălbatecă veselie)* Daţi-i drumul, daţi-i drumul, voi, muierilor! acum se aripează gîndul lui!

R e g e l e S k u l e *(răspicat, către Petru)* Tu vedeai în mine pe alesul cerurilor, sortit să făurească marea domnie peste ţară. Uită-te mai bine la mine, rătăcitule! Trenţele de regească fală cu care mă împodobisem se cuveneau altuia, erau cu furtişag luate de mine iar acum le lepăd petec cu petec.

P e t r u *(cu neliniştea temătoare)* Luminat, strălucitul meu tată, nu mai aiuri într-astfel!

R e g e l e S k u l e Înaltul gînd regesc a fost al lui Hakon, nu al meu. Numai el e în stare să-l şi înfăptuiască, prin har primit de la Domnul. Tu purtat-ai credinţă unei minciuni, întoarce de la mine faţa ta, şi mîntuieşte-ţi sufletul!

P e t r u *(cu glas năruit)* Al lui Hakon a fost gîndul regesc!

R e g e l e S k u l e Vrut-am să fiu mai-marele peste ţară. Doamne, Doamne! Uită-te cum mă smeresc în faţa Ta, ca cel mai nemernic.

P e t r u Ia-mă din traiul pămîntesc, stăpîne! Osîndeşte-mă pentru toată păcătuirea, dar nu mă mai lăsa trăitor pe faţa ăstui pămînt; că de-acu' ajuns-am fără ţară! *(Se prăbuşeşte pe treptele bisericii.)*

R e g e l e S k u l e Avusei un prieten care pentru mine şi-a vărsat la Oslo sîngele. Zicea: „Un om poate să piară luptînd întru năzuinţa vieţii altuia, dar ca să trăiască nu poate, decît pentru însăşi osîrdia vieţii lui". Mie nu mi-e dat să am ţel vieţii, pentru care să fiu în stare să trăiesc, şi nici pentru năzuinţele lui Hakon nu-s volnic să vieţui; dar pot cădea pentru el.

M a r g r e t a Nu, nu, asta niciodată.

R e g e l e S k u l e *(luînd-o de mînă şi privind-o blajin)* Îţi e drag bărbatul tău, Margreto?

M a r g r e t a Mai presus de orice pe lume.

R e g e l e S k u l e Ai îndurat să afli că m-a osîndit la moarte, dar ai avea tăria şi după ce vei şti că e silit să-şi împlinească osîndirea?

M a r g r e t a Doamne cerescule, dă-mi Tu puterea!

R e g e l e S k u l e Ai avea atîta tărie, Margreto?

M a r g r e t a *(în şoaptă)* Nu, nu, am fi siliţi să ne despărţim, va trebui să nu-l mai văd niciodată!

R e g e l e S k u l e Ai stinge din viaţa lui şi din viaţa ta cea mai frumoasă lumină! Fii însă fără grijă, Margreto, că n-ai să fii silită să ajungi pînă acolo.

D o a m n a R a g n h i l d Părăseşte ţara, Skule, eu te voi urma, oricît de departe şi oriunde ai vrea să pribegeşti.

R e g e l e S k u l e *(clătinînd capul)* Ca să dăinuie o umbră batjocoritoare între noi? Astăzi te-am descoperit pentru întîia dată; nu e îngăduit ca între tine şi mine să fie vreo umbră, blînda, credincioasa mea soţie; încît traiul nostru laolaltă nu mai e cu putinţă pe astă lume.

S i g r i d Frate şi rege! Văd că nu ai nevoie de mine, văd că-ţi cunoşti drumul pe care ţi-e dat să porneşti.

R e g e l e S k u l e Sînt unii căror le e dat să trăiască şi alţii a căror sortire e să piară. Năzuinţa mea tindea necontenit într-acolo unde nu mă mîna degetul lui Dumnezeu, şi iată de ce, pînă acuma, nicicînd nu mi se limpezea calea tihnită, viaţa casnică am risipit-o, şi nu mai pot s-o redobîndesc. Păcatele mele faţă de Hakon pot să le ispăşesc, dezlegîndu-l de o datorinţă regească ce l-ar fi despărţit de cei mai dragi lui. Afară sînt tîrgo-

veţii, nu voiesc să mai aştept pe regele Hakon! Wolfsbälgii stau pe-aproape; cîtă vreme eu mai trăiesc, ei nu s-ar da înapoi de la cele ce şi-au pus în gînd: dacă ei m-ar găsi aici, n-aş mai putea să scap copilul, Margreto! Priviţi, priviţi colo sus! Vedeţi cum păleşte şi piere paloşul de văpaie ce era tras deasupra-mi! Da, aşa e, Dumnezeu şi-a rostit cuvîntul, şi eu l-am înţeles, de-acuma mînia Lui s-a alinat. N-am să mă zvîrl în genunchi în sfinţenia sălaşului de la Elgesäter, ca să cer unui rege pămîntesc îndurare, ci în înalta boltă a slăvilor înstelate trebuie să intru, să cerşesc Regelui Regilor mila şi iertarea pentru toată fapta vieţii mele!

Sigrid Nu-i staţi împotrivă! Nu cercaţi să împiedecaţi chemarea Domnului! Ziua murgeşte; zorile se ridică deasupra Norvegiei şi se revarsă limpezimea zilei în sufletul lipsit de odihnă! Oare noi femeile închise în chiliile noastre singuratice n-am fost îndeajuns împietrite de spaimă, tupilate în unghere de întuneric, ascultînd pe furiş grozăviile cumplite, cîte se săvîrşeau pe-afară, cu teamă la crîncenul măcel care însîngera ţara din hotar în hotar? N-am stat palide ca stanele în biserici, cuprinse de teamă, neîndrăznind a privi afară, ca ucenicii la Ierusalim în Vinerea Mare, cînd Christos urca spre Golgota? Înaripează vrere, că vai de cela care ar încerca să-ţi împotrivească oprelişte!

Doamna Ragnhild Mergi în pace, bărbate! Du-te într-acolo unde nici o umbră batjocoritoare nu va sta oprelişte între noi doi, în ziua revederii.

(Se năpusteşte în paraclis.)

Margreta Tată, rămîi cu bine, rămîi cu bine, de o mie de ori cu bine!

(Urmează pe doamna Ragnhild.)

S i g r i d *(deschide uşa bisericii şi strigă celor dinăuntru)* Ieşiţi, ieşiţi afară, voi, muierilor toate! Adunaţi-vă la rugăciune! Să nălţăm în cîntec solie către Stăpînul din ceruri, vestindu-l că Skule Bardsson se întoarnă la dînsul, cu pocăire pentru toată trufia lui pămîntească!

R e g e l e S k u l e Sigrid, credincioasa mea soră, întîmpină pe regele Hakon din parte-mi şi destăinuie-i că pînă în ceasul meu din urmă, nu mi-a fost dat să ştiu dacă el a fost din naştere rege, dar că fără tăgadă ştiu: că el este cel ales de Domnul.

S i g r i d Îi voi pomeni mărturisirea ta!

R e g e l e S k u l e Şi încă o întîmpinare ai să duci mai departe. În miazănoapte, la Halogaland sihăstreşte o femeie în pocăinţă. Du-i vorbă precum că feciorul ei a pornit luîndu-i înaintea ei, dar urmîndu-mă pe mine, în ceasul cel înalt, al primejduirii sufletului său.

S i g r i d Voi face întocmai.

R e g e l e S k u l e Spune-i că nu cu inima a păcătuit el; încît îi va fi dat ei să-l revadă fără prihană, fără de întinarea păcatului.

S i g r i d Îi voi spune întocmai! *(Arătînd spre porţile din fund.)* Auzişi, sparg lacătele?

R e g e l e S k u l e *(arătînd înspre paraclis)* Îi auzi? Cîntările izbucnesc cerînd Înaltului pace, îndurare.

S i g r i d Auzi tu, auzi? Sună toate clopotele în Nidaros!

R e g e l e S k u l e *(cu zîmbet dureros)* Sună de moarte unui rege.

S i g r i d Ba nu, pentru a ta adevărată încoronare sună acum! Cu bine, frate! Mantia de purpură a sîn-

gelui, vălurească larg pe umerii tăi, încît să înece toată fărălegea. Du-te, dute în măreţul lăcaş şi primeşte încununarea vieţii! *(A intrat îndată în paraclis. Cîntece bisericeşti şi dangăte de clopot în timpul celor ce urmează.)*

Glasuri *(afară, la porţi)* Acum s-au sfărîmat zăvoarele! Nu ne sili să turburăm pacea sfîntului lăcaş!

Regele Skule Iată că vin.

Tîrgoveţii Vină şi pîngăritorul altarelor!

Regele Skule Da, are să vie şi pîngăritorul! *(Îndreptîndu-se către Petru.)* Fiul meu, pregătitu-te-ai?

Petru Da, tată, sînt pregătit.

Regele Skule *(privind spre ceruri)* Doamne, nu-s decît un mişelnic, fără putinţă de a-ţi aduce alt decît biată viaţa mea; dar ia-mi-o şi mîntuie marele gînd regesc, pe care-l poartă Hakon. Aşa, acum dă-mi mîna.

Petru Iată mîna, tată.

Regele Skule Şi nu te teme de cele ce-au să se întîmple.

Petru Nu, tată, cîtă vreme păşesc alăturea de tine, n-am nici o teamă.

Regele Skule Pe drum mai anevoios, nu merserăm nicicînd împreună! *(Deschide poarta, afară se văd tîrgoveţii cu armele avîntate.)* Ăştia sîntem, venim de bună voie; dar nu-l loviţi în obraz!

(Au ieşit afară mînă în mînă; poarta cade la loc în urma lor.)

Un glas Nu pregetaţi, nu cruţaţi, loviţi oriunde; oricum!

Glasul regelui Skule E josnică asemenea purtare faţă de căpetenii!

(O scurtă larmă de arme; apoi se aud două căderi surde şi timp de o clipă domneşte liniştea.)

U n g l a s Muriră amîndoi.

(Un bucium regesc răsună.)

A l t g l a s Iată vine regele Hakon, cu tot alaiul!

M u l ţ i m e a Slavă ţie, Hakon Hakonsson, de-acum nu mai ai potrivnici.

G r e g o r i u s J o n s s o n *(oprindu-se o clipă la cei morţi)* Totuşi am ajuns prea tîrziu!

(Intră în curtea monastirii.)

D a g f i n n Dacă veneai mai devreme, rămînea Norvegia sub povara păcatului. *(Chemîndu-l.)* Vino aici, rege Hakon!

H a k o n *(oprit în drum)* Îmi stă în cale leşul!

D a g f i n n Dacă Hakon Hakonsson vrea să-şi facă drum, treacă peste leşul lui Skule Bardsson.

H a k o n Fie; în numele Domnului!

(Păşeşte peste cel mort şi intră.)

D a g f i n n În sfîrşit! Descătuşat, acum îţi poţi făuri regeasca menire. Acolo înăuntru se află cei care-ţi sînt dragi; din Nidaros se vesteşte-n clopotire, pace peste ţară, iar afară zace cel care-ţi fusese mai cu înverşunare dintre toţi.

H a k o n Vericare îl judeca în strîmbătate, şi nu-i ghicea tîlcul.

D a g f i n n Nu i-l ghicea?

H a k o n *(luîndu-l de braţ, îi spune încet)* Skule Bardsson a fost pe pămînt un copil vitregit de Domnul ceresc, asta i-a fost taina. *(Cîntecul femeilor răsună mai puternic din paraclis; dinspre Nidaros toate clopotele îngînă dangăt.)*

CORTINA

1958

Responsabil de carte: R. Vulpescu
Tehnoredactor: V. Basarab
Corector: D. Gruberg

Dat la cules 17.05.58. Bun de tipar 21.07.58. Tiraj 15.150 ex. Hîrtie cărți școlare sul de 65 gr. m.² Ft. 700×1000/32. Coli ed. 6,80. Coli de tipar 5,25. Ediția I. Comanda 1372. Planșe tipo 1. A. nr. 04814. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 A — 2 = R

Tiparul executat sub com. Nr. 80783 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin", București R.P.R.

Clubul cărții digitale 2022